

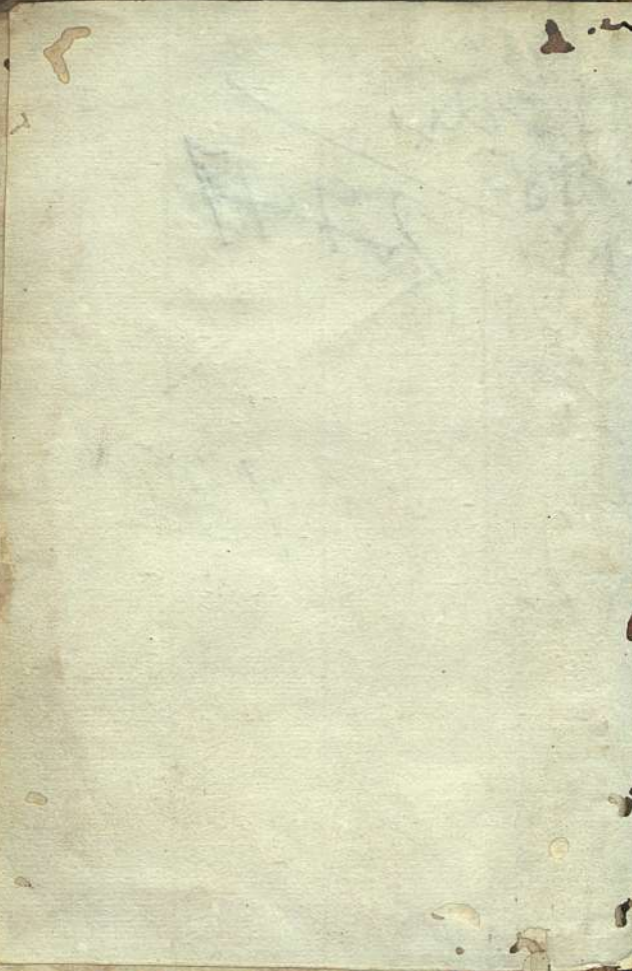

to 30

Per L.

2905

2947

M. VAL.
MARTIALIS;
EPIGRAMMATON
SELECTORVM.
LIBRI XIII.

¶ *Accesit Epistola Ouidij ad Liniam, &
carmina de nuce.*

¶ *Additæ sunt epistola Ciceronis nonnullæ.*

OLISSIPONE.
Excudebat Emmanuel de Lyra Typog.
Ano M D LXXXV.
Cum facultate Inquisitorum.

M. VAL. MARTIALIS VITA EX PETRO CRINITO.

ARCVS Valerius Martialis genere Hispanus fuit, Bilbili natus, haud ignobili oppido Celtibericæ, ut veteres auctores tradunt, & ipse Martialis cum pluribus locis demonstrat, tum maxime his versibus ad Licianum municipem suum.

Vir Celtiberis non tacendæ gentibus,
Nostræq; laus Hispanicæ,
Videbis altam Licianæ Bilbilim
Equis & armis nobilem.

Sub primam ætatem profectus est ad urbem Romam quæ facilius in literarum studio versari posset: suumq; ingenium erudire. Sed cum agendis causis minime se idoneum videret: omnem operam atq; diligentiam retulit ad scribenda epigrammata: in quibus magnopere excelluit iudicio veterum. Maxime autem valuit in promerendis sibi atq; conciliandis hominum studiis: adeo urbanitate & salubris præstitit. Relata sunt à C. Plinio permulta de ingenio & eruditione Val. Martialis: quibus satis colligere possumus quanti fecerit hunc ipsum Poetam, quantumq; illius versibus oblectari consuevit: sic enim scribit: Fuit Martialis ingenio acris, & qui plurimum in scribendo, & salis haberet, & fellis: neque cadoris minus. Itaque minime mirari oportet, si Aelius Verus Imperator (qui Cæsari Hadriano gratissimus fuit) solitus est singulari affectu prosequi lepores atq; iocos Poetæ Martialis, suumq; Virgilium vocare. Neque dubium

dubium est illum Romæ publicis honoribus ornatū, atque honestatum fuisse. Nam equestri dignitate donatus est, & prætura, & iure trium liberorum: ut ipse de se testatur. Libros XII. epigrammaton composuit miro ingenio, & singulari urbanitate: quibus adiecit Xenia & Apophoreta libellis duobus absoluta. In his secutus est Marsum Poetam, Pedonem, atque Getulicum. Valerium quoque Catullum, & Licinium Calpurnium plurimum fecit: qui in hoc scribendi genere insignes habiti sunt. In duodecimo libro Neruæ atque Traiano Imperatori blanditus est, damnatis temporibus Domitiani Cæsaris. Ad eundem refertur spectaculorum liber: qui extra ordinem aliorum habetur à nostris Grammaticis: ut vetusti codices probant. Inter amicos præcipue habuit Stellam Patavinum, Decianum, Silium Italicum, Val. Flaccum, Parthenium, aliosque complures, ad quos sæpenumero scribit. Stertinius vir clarissimus (quæ Martialis mutato nomine Auitum appellat) tantum concessit ipsius ingenio atque doctrinæ, ut viventi adhuc illi imaginem more veteri in sua Bibliotheca posterit: Postremo, cum Martialis foret prouectior, tædio rerum urbanarum affectus in patriam rediit. atque in natali solo paulo post interit: non sine lacrymis, ac magno mœnore C. Plinii, ut ingenue testatus est scripta epistola ad Corn. Priscum.

¶ PLINIVS IVNIOR CORN.

PRISCO SALVTEM.

¶ Audio Valerium Martialem decessisse, & moleste fero. Erat homo ingeniosus, acutus, & qui plurimum in scribendo, & salis haberet, & fellis, nec cædoris minus. Prosecutus eram viatico secedentem, dederam hoc amicitia, dederam etiam versiculis, quos de me composuit. Fuis moris antiqui, eos qui vel singulorum laudes, vel urbium scripserant, aut honoribus, aut pecunia ornare. Nostris vero tem-

poribus, ve alia speciosa, & egregia, ita hoc in
exoleuit. Nam postquam defuimus facere laudanda,
laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui sint
versiculi, quibus gratiam retulerim? mitterem ad te
ipsum volumen, nisi quosdam tenerem, Tu si placue-
rint hi, cæteros in libros requires. Alloquitur mu-
sam. Mandat, vt domum meam in exquilis quærat,
adeatq; reuerenter.

Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria ianuam, videto.
Totos dat retricæ dies Mineruæ,
Dum centum studet auribus vitorum,
Hoc, quod secula, posteriq; possint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutioribus ad lucernas.
Hæc hora est tua, dum furit Lyæus,
Dum regnat rosa, dum madent capilli,
Tum me vel rigidi legant Cænes.

Merito ne eum, qui hoc de me scripsit, & tunc dimissi
amicissimè, & nunc amicissimum defunctum esse
doleo? dedit enim mihi, quantum maxime po-
tuit: daturus amplius, si potuisset. Tametsi
quid homini potest dari maius quam
gloria, laus, & eternitas? Aeter-
na quæ scripsit non erunt
fortasse. Ille tamen
scripsit ræquam
futura.
Vale.

M. V. A. L.

M. VAL. MARTI-
TIALIS EPIGRAMMATA.
IN AMPHITHEATRUM
CAESARIS.

BARBARA Pyramidum si-
leat miracula Memphis,
Assiduum *iactet nec Baby-
lona labor, *Assyrius
Nec trisix templo molles
laudentur honores,
Dissimuletq; Deum cornibus
ara frequens,
Aëre nec vacuo pendentia
mansolea

Laudibus immodicis Cares in astra ferant,
Omnis Caesareo cedat labor amphitheatro:
Unum pro cunctis fama loquatur opus.

AD EVNDEM CAESAREM.

Hic, vbi sydereus *propius vidit astra colossus,
Et crescunt media peggmata celsa via, *Propior.
Inuidiosa feri radiabant atria Regis,

Vnaq; iam tota stabat in vrbe domus.

Hic, vbi conspicui venerabilis amphitheatri
Erigitur moles, stagna Neronis erant.

Hic, vbi miramur velocia munera thermas,
Abstulerat miseris tecta superbus ager.

Claudia diffusas vbi porticus explicat umbras,
Ultima pars aulae deficientis erat.

Reddita Roma sibi est: & suat, te praeside Caesar,
Deliciae populi, quae fuerant domini.

VAL. MART. EPICOR.
AD EVNDEM.

Quæ tam seposita est, quæ gens tam barbara, Cæsar,
Ex qua spectator non sit in vrbe tua?
Venit ab Orpheo cultor Rhodopeius Hæmo,
Venit & epoto Sarmata pastus equo,
Et qui prima bibit deprensi flumina Nili,
Et quem supremæ Tethyos vnda ferit.
Festinauit Arabs, festinauere Sabæi,
Et Cilices nimbis hic maduere suis.
Crinibus in nodum tortis venite Sicambri,
Atque aliter tortis crinibus Aethiopes.
Vox diuersa sonat populorum, est vox tamen vna,
Cum verus patriæ diceris esse pater.

¶ AD EVNDEM, QVOD EX-
pulerit delatores.

Turba grauis paci, placideq; inimica quieti,
Quæ semper miseras sollicitabat opes,
Tradita Gerulis, ne cepit arena nocentes:
Et delator habet, quod dabat, exilium.
Exultat Ausonia profugus delator ab vrbe.
Impensis v tam principis annumeres.

¶ BLANDITVR CAESARI.

Ne se miretur, Cæsar, longæua vetustas:
Quicquid fama canit, donat arena tibi.

¶ BLANDITVR EIDEM.

Belliger inuictis quod Mars tibi sæuit in armis.
Non satis est, Cæsar: sæuit & ipsa Venus.
Prostratum Nemees & vastain valle leonem,
Nobile & Herculeum fama canebat opus.
Prista fides taceat, nam post tua munera, Cæsar,
Hæc iam sceminea vidimus acta manu.

¶ POENA LAVREOLI.

Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus
Afsiduam nimio pectore pauit auem:
Nuda Calidonio sic pectora præbuit vrsu,

Non

Non falsa pendens in cruce Lau:colus.
 Vnebant laceri membris stillantibus artus,
 Inq; omni nusquam corpore corpus erat.
 Deniq; supplicium dederat necis ille paternæ,
 Vel domini iugulum foderat ense nocens,
 Tempa vel arcano demens spoliauerat auro,
 Subdiderat sauas vel tibi Roma faces.
 Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ:
 In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

¶ DE DAEDALO.

Dædale, Lucano cûm sit laceretis ab vrsò,
 Quàm cuperes, pennas nunc habuisse tuas!

DE RHINOCEROTE.

Præstitit exhibitus tota tibi, Cæsar, arena,
 Quæ non promisit prælia Rhinoceros.
 O quam terribiles exarsit pronus in iras!
 Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

¶ DE LEONE QUI GVBER-
natozem offendit.

Læserat ingrato Leo perfidus ore magistrum,
 Ausus tam notas contemere manus.
 Sed dignas tanto persoluit crimine pœnas:
 Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
 Quos decet esse hominum tali sub principe mores.
 Qui iubet ingenium mitius esse feris?

¶ DE VRSO.

Præcepit sanguinea dum se rotat vrsus arena.
 Implicitam * visco perdidit ille fugam.
 Splendida iam tecto cessent venabula ferro,
 Nec volet excussa lancea torta manu.
 Deprendat vacuo venator in aëre prædam:
 Si captare feras aucupis arte, placet.

¶ DE SVE, QVAE EX
vulnere pepeit.

Inter Cæsareæ discrimina saeva Dianæ,

VAL. MARTIALIS.

Fixisset gravidam cum lenis hasta suem,
 Exiit partus miseræ de vulnere matris.
 O Lucina ferox, hoc peperisse fuit?
 Pluribus illa mori voluisset saucia telis,
 Omnibus ut aatis triste pateret iter.
 Quis negat esse satum materno funere Bachum?
 Sic genitum numen credite, nata fera est.

¶ DE EADEM.

Ista graui telo, confossaq; vulnere mater
 Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
 O quam certa fuit librato dextera ferro.
 Hinc ego Lucinæ credo fuisse manum.
 Expertæ est numen moriens utriusq; Dianæ,
 Quæ soluta parens, quaque perempta fera est.

¶ DE EADEM.

Sus fera iam grauior maturi pignora ventris
 Emitte foetum: vulnere facta parens.
 Nec inuit partus: sed matre cadente cucurrit.
 O quantum est subitis casibus ingenium.

¶ DE CARPOPHORO.

Summa tuæ, Meleagre, fuit quæ gloria famæ,
 Quæntula Carpophori fulus aper?
 Ille & præcipiti venabula condidit vrsos,
 Primus in Arctoi qui fuit arce poli:

Stravit & ignota spe standum mole leonem,
 Herculeas potuit qui decuisse manus:

Et voluerem longo porrexit vulnere pardum,
 Pœnia cum laudis ferret, adhuc poterat.

¶ DE SUPPLICE ELEPHANTE.

Quod pius, & supplex elephas te, Cæsar, adorat,
 Hic modo, qui tanto tam metu enlus erat:
 Non facit hæc iussas, nulloq; docente magistro:
 Crede mihi nomen sentit & ille tuum.

¶ DE TRIGIDE ET LEONE.

Lambere securi dextram consueta magistri

Tigris

Tigris ab Hircano gloria rara ugo,
 Sæua ferum rabido lacerauit dente leonem:
 Res noua, non vllis cognita temporibus.
 Ausa est tale nihil, syluis dum vixit in altis:
 Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

¶ DE ELEPHANTE.

Qui modo per totam, flammis stimulat, arenam
 Sustulerat raptas tauros in astra pilas,
 Occubuit tandem cornuto ardore potitus:
 Dum facilem tolli sic elephanta putat.

¶ ASSENTATUR CAESARI.

Dum peteret pars hæc Myrinum, pars illa triûphum
 Promisit pariter Cæsar vtraque manu.
 Non potuit melius litem finire iocosam.
 O dulce inuicti principis ingenium!

¶ AD CAESAREM.

Quicquid in Orpæo Rhodope spectasse theatro
 Dicitur, exhibuit, Cæsar, arena tibi.
 Repserunt scopoli, mirandaq; sylua cucurrit,
 Quale fuisse nemus creditur Hesperidum:
 Affuit immistum pecudum genus omne ferarum,
 Et supra vatem multa pependit auis.
 Ipse sed ingrato iacuit laceratus ab viso.

Hæc tamen ve res est facta, ita ficta alia est.

DE RHINOCEROTE.

Sollicitant pauidi dum Rhinocærota magistri,
 Seque diu magnæ colligit ira feræ:
 Desperabantur promissi prælia Martis:
 Sed tamen is rediit cognitus antè furor.
 Nanq; grauem gemino cornu sic extulit vrsum,
 Iactat vt impositas taurus in astra pilas.

¶ DE CARPOPHORO.

Dorica quam certo venabula dirigit ictu
 Focis adhuc teneri dextera Carpophori
 Ille tulit geminos facile ceruice iuuenos,

Illi cecidit atrox bubalus, atque bison.
 Hunc leo cum fugeret, præcepit in tela cucurrit.
 Inunc: & lentas corripit, turba, moras.

DE NAVMACHIA

Domitiani.

Si quis ades longis serus spectator ab oris,
 Cui lux prima sacri muneris ipsa fuit:
 Nete decipiat ratibus naualis Enyo,
 Et par vnda fretis hic modo terra fuit.
 Non credis: ipe cætes, dum laxent æquora Martem:
 Parua mora est, dices, Hic modo pontus erat.

DE NATATORIBVS.

Luce Nere: dum docilis chorus æquore toto,
 Et vario faciles ordine pinxit aquas.
 Fulcra dente minax nexu fuit anchora curuo?
 Credidimus remos, credidimusque ratem,
 Egrotam nautis sydus fulgere Laconum,
 Lataque perspicuo vela tuere sinu.
 Quis tantas liquidis artes inuenit in vndis?
 Aut docuit lusus hos Thetis, aut didicit.

BLANDITVR CAESARI.

Secula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent:
 Tam nullam mænstris orbe fuisset opus.
 Non Marathon taurum, Nemeæ frondosa leonem,
 Arcas Mænaliæ non timuisset aprum.

*Hoc amā Hæc * armata manus hydræ mors vna fuisset.
 te manus. Huic percussa foret tota Chimæra semel.
 * Igni fe- Ign pedes * posset sine Colchide vicere tauros:
 ros. Soluere & Hætionem solus, & Andromeden.

Herculeæ laudis numeratur gloria, plus est.
 Bis denas pariter perdomuisse feras.

LAUS AVGVSTI.

Augusti laudes fuerant, committere classes,
 Et freta nauali sollicitare tuba.
 Cæsaribus hæc nostri pars est quota? Vidit in vndis

Et Thetisignotas, & Galateaferas.
 vidit in æquoreo feruentes puluere currus:
 Et domini Triton ipse putauit equos.
 Dumq, parat sæui, ratibus fera prælia Nereus.
 Abnuat in liquidis ire pedester aquis.
 Quicquid & in circo spectatur, & amphitheatro,
 Diues Cæsarea præstitit vnda tibi.
 Fucinus, & pigri taceantur stagna Neronis.
 Hanc norint vnam secula Naumachiam.

M. VAL. MARTIALIS
 TIALIS EPIGRAMMATON.
 LIBER PRIMVS.

S P E R O, me secuturum in libellis meis tale temperamentum, vt de illis queri nõ possit, quisquis de se bene senserit: cum salua infimarũ quoque personarum reuerentia ludat, quæ antiquis autoribus defuit: vt nominibus non tantum veteris abusi sint, sed etiam magnis. At mihi fama vilis constet, & probetur in me nouissimũ ingenium. Absit iocorum nostrorum simplicitate malignus interpretes, nec epigrammata mea scribat. Improbè facit, qui in alieno libro ingeniosus est.

¶ AD LECTOREM.

Hic est, quem legis, ille, quem requiris,
 Toto notus in orbe Martialis,
 Argutis epigrammaton libellis:
 Cui, lector studiose, quod dedisti
 Viuenti decus, atque sentienti,
 Rari post cineres habent Poeta.

¶ AD LIBRVM SVVM.

Argiuanas mauius habitare tabernas:
 Cum tibi, parue liber, scripta nostra vacent.

Nescis

Nescis, heu, nescis domine fastidia Romæ:
 Crede mihi nimium Martia turba sapit.
 Maiores nusquam rhonchi: iuenesq; senesq;
 Et pueri nasum Rhinocerotis habent.
 Audieris cum grande sophos, dum basia captas:
 Ibis ab excusso missus in astra sago.
 Sed tu, ne toties domini patiare lituras,
 Neue notet lusus tristis arurido tuos;
 Aetereas lasciuie cupis volitare per auras,
 I fuge: sed poteras tutior esse domi.

¶ AD LECTOREM, VBI LIBRI VENALES.

Qui tecum cupis esse meos vbicunq; libellos,
 Et comites longæ quaris habere viæ,
 Hos eme, quos arctat breuibus membrana tabellis,
 Scrinia da magnis, me manus vna capit.
 Ne tamen ignores vb: sim venalis, & erres,
 Urb: vagus tota, me duce, certus eris.
 Libertum docti Lucensis quare Secundum,
 Limina post Pacis, Palladiumq; forum.

¶ AD MARCVM.

Do tibi naumachiam, tu das epigrammata nobis.
 Vis, puto, cum libro, Marce natate tuo.

DECIANI DOGMA LAVDAT.

Quod magni Thræseæ, consummati q; Catonis
 Dogmata sic sequeris, saluus vt esse velis:
 Pectore nec nudo strictos incurris in enses:
 Quod fecisse velim te, Deciane, facis.

Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam.
 Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

¶ IOCATVR IN COTTAM.

Bellus homo, & magnus vis idem Cotta videri.
 Sed quis bellus homo est, Cotta pusillus homo est.

¶ DE GEMELLO, ET MARONILLA.

Fecit Gemellus nuptias Maronilla:
 Et cupit, & instat, & precatur, & donat.

Adeo ne pulchra est? immo foedius nil est.

Quid ergo in illa appetitur, & placet? tulsit.

¶ AD SEXTILLIANVM POTOREM.

Cum data sit equiti bis quinque nomismata, quare

Bis decies solus, Sextilliane, bibis?

Iam defecisset portanteis calda ministros,

Si non potares, Sextilliane, merum.

¶ DE REGVLO.

Itur ac Herculei gelidas qua Tyburis arces,

Canaq; sulphureis Albula fumat aquis,

Rura nemusq; sacrum, dilecta q; iugera musis

Signat vicina quartus ab vrbe lapis.

Hic rudis aestiuas praestabat porticus umbras,

Heu quam panem nouum porticus ausa nephas.

Nam subito collapsa ruit! cum molle sub illa

Gestatus biuges Regulus esset equis,

Nimirum timuit nostras fortuna querelas,

Quae partam magnae non erat inuidia.

Nunc & damna iuuant, sunt ipsa pericula tanti:

Stantia non poterant tecta probare Deos.

¶ DE ARRIA, ET PAETO.

Castra suo gladium cum tarderet Arria Paeto,

Quem de visceribus traxerat ipsa suis,

Si qua fides, Vulnus, quod feci, non dolet, inquit,

Sed quod tu facies, hoc mihi, Paete, dolet.

¶ AD CAESAREM.

Delicias, Caesar, lususq; iocosq; leonum

Vidimus: hoc etiam praestat arena tibi,

Cum prensus blando toties a dente rediret,

Et per aperta vagus curreret ora lepus.

Vnde potest audius captae leo parcere praedae

Sed tamen esse tuus dicitur, ergo potest.

¶ DE LEONE, ET LEPORE.

Rictibus tauros non eripuerit magistri.

Per quos praeda fugas, itq; reditq; lepus.

Quodque

Quodq; magis mirum, velocior exit ab hoste,
 Nec nihil à tanta nobilitate refert,
 Tutior in sola non est cùm currit arena,
 Nec caueat tanta conditur ille fide,
 Si vitare canum morsus, lepus improbe, quæris.
 Ad quæ confugias, ora leonis habes.

¶ AD LICIAMVM DE
 Hispaniæ locis.

Vir Celtiberis non tacende gentibus;
 Nostræq; laus Hispaniæ,
 Videbis altam Liciane Bilbilim,
 Equis, & armis nobilem:
 Sterilemq; canum niuibus effractis sacrum
 Vada Veronem montibus:
 Et delicati dulce Botrodi nemus;
 Pomona quod felix amar.
 Tepida natabis lenè Cogendi vada,
 Mollesq; nympharum lacus,
 Quibus remissum corpus astringes breui
 Salone, qui ferrum gelat.
 Præstabit illic ipsa figendas prope
 Voberta prudenti feras.
 Aestus serenos aureo franges Tago,
 Obscuro vmbri arborum.
 Auidam rigens Dirœenna placabit sitim;
 Et Nemea, quæ vincit niues.
 At cùm December canus, & Bruma impotens
 Aquilone rauco mugiet,
 Aprica repetes Tarraconis littora,
 Tuamq; Laletaniam.
 Ibi illisatus mollibus damas plagis
 Mactabis, & vernas apros,
 Leporemq; forti callidum rumpes equo:
 Cervos relinques villico:
 Vicina in ipsam sylua descendet focum;

Infante cinctum sordido.
 Vocabitur venator, & veniet tibi
 Conuiuia clamatus propè.
 Lunata nusquam pellis, & nusquam toga,
 Olidâq; vestes murice.
 Procul horridus Liburnus, & querulus cliens,
 Imperia viduarum procul.
 Non rumpet alium pallidus somnum reus,
 Sed mane totum dormies.
 Mercetur alius grande, & insanum sophos:
 Miserere tu felicium.
 Veroq; fruire non superbus gaudio,
 Dum Sura laudatur tuus.
 Non impudenter vita, quod reliquum est, petita
 Cum fama, quod à fatis est, habet.

IOCVS EX HOMERO IN

cocum.
 Si tibi Mistyllus cocus Aemiliane vocatur,
 Dixeretur quare non taratalla mihi?

AD LEPOREM.

Non facit ad sauos ceruix, nisi prama, leones,
 Quis fugis hos dentes, ambitiose lepuse?
 Scilicet, à magnis ad te descendere tauris,
 Et quæ non cernunt, frangere colla, velint.
 Desperanda tibi est ingentis gloria facti,
 Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

QVINTIANVM FACIT

assertorem.
 Commendo tibi, Quintiane, nostros,
 Nostros dicere si tamen libellos
 Possum, quos recitat tuus Poeta.
 Si de seruitio graui queruntur,
 Assertor venias, satisq; præstes:
 Et non se dominum vocabit ille,
 Dicas esse meos, manuq; missos.

Hoc si terque, quaterque clamitaris.

Impones plagiaris pudorem.

AD FIDENTINVM.

Vna est in nostris tua, Fidentine, libellis

Pagina, sed certa domini signata figura,

Quæ tua traduxit manifesto carmina furto.

Sic interpositus vilis contaminat uncto

Vrbica Lingonicus Tyriauthina bardocucullus.

Sic Arretinæ violant c. ystallina teste:

Sic niger, in ripis errat cum fortè Caystri,

Inter Ledæos ridetur coruus olores:

Sic ubi multifona feruet sacer Athide lucus.

Improba Cecropias offendit pica querelas.

Indice non opus est nostris, nec vidince, libris.

Stat contra, dicitque tibi tua pagina, fur es.

DE AMICORVM IVDICIO.

Siquid Fulse vacas adhuc amari:

(Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici)

Vnum, si superest, locum rogamus.

Nec me, quod tibi sum nouus, recuse.

Omnes hoc veteres tui fuerunt.

Tu tantum inspicere, qui nouus paratur,

An possit fieri vetus sodalis.

AD FRONTONEM, DE

VOTO VITAE SVÆ.

Vota tui breuiter, si vis cognoscere Marci,

Clarum militiæ, Fronto, togæque decus:

Hoc petit, esse sui, nec magni, ruris arator,

Sordidaque in paruis omnia rebus amat.

Quisquam picta colit Spartani frigura saxi,

Et matutinum portat ineptus Auc:

Cui licet exigui nemoris rurisque beati

Ante focum plenas explicuisse plagas

Et piscem tremula salientem ducere seta,

Flauaque de rubro promere mella cado?

Pinguis inæquales onerat cui villica mensas,
 Et sua non emptus præparat oua cinis?
 Non amet hanc vitam, quisquis me non amat, opto,
 Viuat & Vrbanis albus in officijs.

AD CAUPONEM

Continuis ve xata madet vindemiâ nimbis:
 Non potes, vt cuperes, vendere, Caupo, merum,
 AD FLACCVM.
 de sportula.

Dat Baiana mihi quadrantes sportula centum.
 Inter delicias quid facit ista fames?
 Redde Lupi nobis, tenebrosâq; balnea Grylli.
 Tam male cùm cœnem, cur bene, Flacce, lauo?

DE LEPORE, ET

Leone.

Inter ampla licet torui lepus ora Leonis,
 Esse tamen vacuo se Leo dente putat.
 Quod ruet in tergum, vel que s' procūber in armos?
 Alta inuencorum vulnera figet vbi?
 Quid frustra nemorum dominum, regemq; fatigas?
 Non nisi delecta pascitur ille fera.

AD LICIANVM, SCRIP-

tores vude.

Verona docti syllabas amat vatis.
 Marone felix Mantua est:
 Censetur Apona Liuius suo tellus,
 Stellaq; nec Flacco minus:
 Apollodoro plaudir imbrifer Nilus?
 Nasone Peligni sonant:
 Duosq; Senecas, vnicumq; Lucanum
 Facunda loquitur Corduba.
 Gaude iocolar' Canio suo Gades,
 America Deciano meo.

VAL. MARTIALIS.

Te Liciane gloriabitur nostra,
Nec me tacebit Bilbilis.

AD CELEREM.

Vt recitem tibi nostra rogas epigrammata, nolō.
Non audire, Celer, sed recitare cupis.

AD CAECILIANVM, DE

genere; & declinatione ficus.

Cū dixi ficus, rides quasi barbara verba:
Et dici ficos, Cæciliane, iubes.

Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci.
Dicemus ficos, Cæciliane tuos.

AD FVREM DE LIBRO SVO.

Erras meorum fur auare librorum,
Fieri Potest etiam posse qui putas tanti;
Scriptura quanti constat, & tomus vilis.

Non sex paratur, aut decem sophos nummis,
Secreta quæ re carmina, & rudes curas,
Quas nouit vnus, serinōq; signatas,
Custodit ipse virginis pater chartæ,
Quæ trita duro non inhorruit mento.

Mutare dominum non potest liber notus,
Sed pumicata fronte si quis est nondum,
Nec umbilicis cultus, atque membrana,
Mercare tales ab eo, nec sciet quisquam.
Aliena quisquis recitat, quærit & famam,
Non emere librum, sed silentium debet.

AD CHAERVLM.

Liber homo es nimium, dicis mihi, Cherule, semper.
In te qui dicit, Charule, liber homo est.

AD MAXIMVM.

Cepit maxime Panā, quæ solebat
Nunc ostendere Canium, Terentos.

AD LIBRVM.

Vade salutatum: pro me liber ire iuberis,
Ad Proculi nitidos officiose lares.

Quæris iter? dicam. Vicinum Castora canæ
 Transibis Vesta, virginæamque domum;
 Inde sacro veneranda petes pallatia cliuo,
 Plurima qua summi fulget imago ducis,
 Nec te detineat *miri radiata Collossi,
 Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.
 Flecte vias hæc, quæ madidi sunt tecta Lyæi,
 Et Cybeles picto stat Corybante tholus.
 Protinus à læua elari sub fronte penates,
 Atriaque excelsæ sunt adeunda domus,
 Hanc pete, ne metuas fastus limenque superbum:
 Nulla magis toto ianua poste parat;
 Nec propior quàm Phæbus amat, doctæq; sorores,
 Si dicet, Quare non tamen ipse venit?
 Sic licet excuses, Quia qualiacunque leguntur
 Ista, saluator scribere non potuit.

*Aliàs, mi-
 ro radiata
 colore.

AD FIDENTINVM.

Nostris versibus esse te Poetam,
 Fidentinæ, putas, cupisque credi.
 Sic dentata sibi videtur Aegle,
 Emptis ossibus, In dicoque cornu.
 Sic, quæ nigrior est cadente moro,
 Ceruffata sibi placet Lycoris.
 Hac & iam ratione, qua poeta es,
 Caluus cùm fueris, eris comatus.

DE LINO.

Dimidium donare Lino, quàm credere totum,
 Qui mauult, mauult perdere dimidium.

AD FLACCVM.

O mihi curarum prærium non vile mearum,
 Flacce Antenorei spes, & alumne laris.
 Picrios differ cautusque chorosque sororum.
 Aes dabit ex istis nulla puella tibi.
 Quid eris à Phœbo? nummos habet arca Miueræ,
 Hæc sapit, hæc omnis fœnerat vna deos.

Quid

VAL. MARTIALIS

Quid possunt ederae Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.

Præter aquas Helicon, & ferta, lyrasque deorum
Nil habet, & magnum semper inane sophos.

Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permessidos vnda?
Romanum propius, diuitiusque forum est.

Illie ara sonant: at circum pulpita nostra,
Et sterilis cathedras, basia sola crepant.

DE FESTO.

Indignas premeret pestis cum tabida fauces,
Inque ipsos vultus serperet atra lues:

Siccis ipse genis stentes hortatus amicos,
Decreuit Stygios Festus adire lacus,

Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,
Aut torsit lenta tristitia fata fame.

Sanctam Romana vitam sed morte peregit,
Dimisitque animam nobiliore rogo.

Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama potest: huius Cæsar amicus erat.

AD ATTALVM.

Semper agis causas, & res agis Attale semper.
Est, non est, quod agas. Attale, semper agis,

Si res, & causæ defunt: agis, Attale, mulas.
Attale, ne quod agas desit, * agas animam.

AD CANVM.

Sportula, Cane, tibi suprema nocte petita est.
Occidit puto te Cane, quod vni fuit

AD SOSIBIANVM

E seruo scis te genitum, blandeq; patris,
Cum dicis dominum, Sosibiane, patrem.

DE REGVLO.

Hæc quæ pulvere dissipata multo
Longas porticus explicat ruinas,

En quanto iacet absoluta casu.

Tectis nam modo Regulus sub illis

* Cælius
legit agas
animam.

Gestatus fuerat, recessaratq;:

Victa est pondere eum suo repente:

Et postquam dominum nihil timebat,

Securo ruit interuentu damno.

Tantæ, Regule, post metum querelæ,

Quis curam neget esse te deorum,

Propter quam fuit innocens ruina?

DE MARIO.

Vendret excultos colles eum præco facetus,

Atq; suburbani iugera pulchra soli:

Errat, ait, si quis Mario putat esse necesse

Vendere: nil debet, fœnerat immo magis,

Quæ ratio est igitur? Seruos vbi perdidit omnes,

Et pecus, & fructus, non amat inde locum:

Quis facere pretium, nisi qui sua perdere vellet

Omnia? sic Mario noxius hæret ager.

DE NOVIO MICROSPICO.

Vicinus meus est, manuq; tangi

De nostris Nouius potest fenestris,

Quis non inuideat mihi? putetq;

Horis omnibus esse me beatum,

Iuncto cui liceat frui sodale?

Tam longe est mihi, quàm Terentianus,

Qui nunc Niliacam regit Syenen.

Non conuiuere, nec videre saltem,

Non audire licet: nec vrbe tota

Quisquam est tam propè tam proculq; nobis

Migrandum est mihi longius, vel illi,

Vicinus Nouio, vel inquilinus

Sit; si quis Nouium videre non vult,

AD FESCENNIAM.

Ne grauis hesternis fragres, Fescennia, vino,

Postillos Cosmi luxuriosa voras.

Ita iungunt dentes ientacula: sed nihil obstant,

Extremo rictus eum venit à barathro.

Quid quod olet grauius mistum diapasinate virus,
Atque duplex animæ longius exit odor?

Notas ergo nimis fraudes, deprensaq; furta,
Iam tollas, & sis ebria simpliciter.

A D. ALCIMVM.

Alcime, quem raptum domino crescentibus annis

Labicana leui cespite velat humus:

Phario: Accipe non ^{*}Phario nutantia pondera saxo,

Quæ cineri vanus dat ruitura labor:

Sed fragiles buxos, & opacas palmitis umbras,

Quæ que vident lacrymis humida prata meis,

Accipe, chare puer, nostri monumenta doloris:

Hic tibi perpetuo tempore viuit honor.

Cum mihi supremos Lachesis peruenierit annos,

Non aliter cineres mando iacere meos.

A D. CINNAM.

Garris in aurem semper omnibus, Cinna:

Garris, & illud teste quod licet turba,

Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:

Cantas in aurem, iudicas, taces, clamas,

Adeo, ne penitus sedit hic tibi morbus,

Vt sæpe in aurem Cinna Casarem laudes?

A D. LAELIVM.

Cum tua non edas, carpis mea carmina, Laeli,

Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

DE AQUINO.

Fabritio iunctus fido requiescit Aquinus,

Qui prior Elysiac gaudet abisse domos,

Ara duplex primi testatur munera pili.

Plus tamen est, titulo quod breuiore legis,

Functus vterque sacro laudata fœdere vita,

Famaque quod raro nouit, amicus erat.

A D. HELIVM.

Quod clamas semper, quid agētib; obstrepis,

Non facis hoc gratis: accipis, vt taceas.

AD NAEVOLYM CAUSIDICVM.

Cum clamant omnes, loqueris tu, *Neuole, semper; *Tuc Ne-
 Et te patronum, causidicumque putas. uolæ tan-
 Hac ratione potest nemo non esse disertus. tum.

Ecce tacent omnes: Næuole dic aliquid.

AD FLACCVM.

Litigat, & podagrat Diodorus, Flæce laborat.

Sed nil patrono porrigit, hæc chiragra est.

AD CALENVM AVARVM.

Non plenum modo viciæ habebas:

Sed tam prodigus, atque liberalis,

Et tam lautus eras, Calene, vt omnes

Optarent tibi centies amici.

Audit vota Deus precesque nostras:

Atque intra puto septimas calendas

Mortes hoc tibi quatuor dederunt.

At tu sic, quasi non foret relictum,

Sed raptum tibi ceuries, abisti

In tantam miser esuritionem:

Vt conuiuia sumptuosiora,

Toto quæ semel apparas in anno,

Nigræ sordibus explices monetæ,

Et septem veteres tui sodales

Constemus tibi plumbea selibra.

Quid dignum meritis precemur istis?

Optemus tibi millies, Calene.

Hoc si contigerit, fame peribis.

DE AFRA VETVLA.

Mammas atque tatas habet Afra, sed ipsa tatarum

Dici, & mammarum maxima mamma potest.

DE DEMETRIO.

Illam manus quondam studiorum fida meorum,

Et felix domino, notaque Cesaribus,

Destitit primos virides Demetrius annos,

Quarta tribus lustris addita mæsis erat.

VAL. MARTIALIS

Ne tamen ad Stygias famulus descenderet umbras,
 Vtret implicatum cum scelerata luēs,
 Cauimus, & dominius omne remisimus ægro,
 Munere dignus erat conualuisse meo.
 Sensit deficiens sua præmia, meque patronum
 Dixit, ad infernas liber iturus aquas,

AD LYCORIM.

Qui pinxit Venerem tuam Lycori,
 Blanditus, puto, pictor est Mineræ.

AD SCAEVOLAM.

Si dederint superi decies mihi millia centum,
 Dicebas nondum, Scæuola, factus eques:
 Qualiter ô viam? quam largè? quanque beatè
 Riserunt faciles, & tribuere Dei.
 Sordidior multò post hoc toga, penula peior:
 Calceus est sarta terq; , quaterq; cute.
 Deq; decem plures semper seruantur oliuæ:
 Explicat & cœnas vnica mensa duas:
 Et veientani bibitur fœx crassa Rubelli:
 Assicier tepidum con stat, & asse focus.
 In ius, ô fallax, atq; inficiator, eamus:
 Aut viue: aut decies, Scæuola, redde deis.

AD IVLIVM.

O mihi post nullos, Iuli, memorande sodales,
 Siquid longa fides, canaq; iura valent:
 Bis iam penè tibi Consul trigesimus instat,
 Et numerat paucos vix tua vita dies,
 Non bene distuleris, videas quod posse negaris
 Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
 Expectant cureq; , catenatiq; labores:
 Gaduia non remanent, sed fugitiua volant.
 Hæc vtraque manu, complexuq; asserere toto:
 Sæpe fluunt imo sic quoq; lap' a sinu.
 Non est (crede mihi) sapientis dicere, Viuam.
 Særa nimis vita est crastina: viue hodie.

AD AVITVM

Sunt bona, sunt quedam mediocria, sunt mala plura,
 Quæ legis: hinc aliter non fit, Auite liber,

AD TITVM

Cogit me Titus acritate causas:
 Et dicit mihi sæpe, Magna res est.
 Res magna est Tite, quam facit colonus.

AD TVCCAM,

Quid te Tucca iuvat, vetulo miscere Falerno
 In Vaticanis condita musta cadis?
 Quid tantum fecere boni tibi pessima vina?
 Aut quid fecerunt optima vina mali?
 De nobis facile est: scelus est iugulare Falernum,
 Et dare campano toxica læua mero.
 Coniuuæ meruere tui fortasse perire:
 Amphora non meruit tam pretiosa mori.

AD AELIAM.

Si memini, fuerant tibi quatuor, Aelia dentes.
 Expuit vna duos tussis, & vna duos.
 Iam secura potes totis tussire diebus,
 Nil istic quod agat tertia tussis habet.

AD CAECILIANVM.

Dic mihi, quis furor est turba spectante vocata,
 Solus boletos, Cæciliane, voras?
 Quid dignum tanto ventriq;, gulaq; precabor?
 Boletum qualem Claudius edit, edas.

DE PORSENA, ET SCEVOLA.

Dum peteret regem, decepta satellite dextra,
 Iniecit sacris se peritura focis.
 Sed tam saua pius miracula non tulit hostis:
 Et raptum flammis iussit abire virum.
 Vrere quam potuit contempto Mutius igne,
 Hinc spectare manum Porsena non potuit.
 Maior acceptæ fama est, & gloria dextræ,
 Si non errasset, fecerat illa minus.

VAL. MARTIALIS
DE LEONE, ET LEPORE.

Quid nunc sœua fugis placidi, lepus, ora leonis?

Frangere tam paruas non didicere feras.

Seruantur magnis isti ceruibus vngues,

Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.

Præda canum lepus est, vastos non implet hiatus,

Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

AD FAVSTINVM.

Ede tuos tandem populo, Faustine libellos,

Et cultum docto pectore profer opus:

Quod nec Cecropiæ damnet Pandionis arces:

Nec fileant nostri, prætereantq; senes,

Ante fores stantem dubitas admittere famam,

Teq; piget curæ præmia ferre tuæ?

Post te victuræ, per te quoq; viuere chartæ

Incipiant, cineri gloria sera venit.

IN SEXTILIANVM.

Sextiliane bibis quantum subsellia quinq;

Solus: aqua toties ebrius esse potes,

Nec confessorum vicina nomismata tantum,

Aera se.l à cuneis vltiora petis.

Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis:

Vua nec in Tuscis nascitur ista iugis.

Testa sed antiqui felix siccatur Opimi,

Egerit & nigros Malsica cella cados.

A caupone tibi fax Laletana petatur:

Si plusquam decies, Sextiliane, bibis.

AD PROCILLVM.

Hesternat tibi nocte dixeramus,

Quincunces, puto, post decem peractos,

Cœnares hoc te vt Procille mecum.

Tu factam tibi rem statim putasti,

Et non sobria verba subnotasti,

Exemplo nimium periculoso.

Μισῶ μνήμονα συμποτήν Procille,

Hesterno fœtere qui credit Acerram.

Fallitur in lucem semper Acerra bibit.

IN FIDENTINVM.

Fama refert, nostros te, Fidentine, libellos,

Non aliter populo, quàm recitare tuos.

Si mea vis dici, gratis tibi carmina mittam.

Si dicit tua vis: hæc eme, ne mea sint.

DE DIAVLO MEDICO,

Chirurgus fuerat, nunc est vespillo Draulus.

Cœpit, quo poterat, Clinicus esse modo.

IN SABIDIVM.

Non amo te, Sabidi: nec possum dicere, quare.

Hoc tantum possum dicere, non amo te.

DE GELLIA.

Amissum non flet, cum sola est Gellia, partem.

Si quis adest, iustæ profiliunt lacrymæ.

Non luget, quisquis laudari, Gellia querit.

Ille dolet verè, qui sine teste dolet.

AD LVCANVM ET TVLLVM.

Si, Lucane, tibi, vel si tibi, Tulle, darentur,

Qualia Ledæi fata Leones habent:

Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,

Quòd pro fratremori vellet vterq; prior.

Diceret, infernas si quis priorisset ad umbras:

Viue tuo frater tempore, viue meo.

AD FIDENTINVM.

Quem recitas, meus est, ô Fidentine, libellus.

Sed malè cum recitas, incipit esse tuus.

AD DECIANVM.

Si quis erit raros inter numerandus amicos,

Quales prisca fides, fama; nouit auos:

Si quis Cecropiæ madidus, Latieq; mineruæ

Albus, & vera simplicitate bonus:

Si quis erit recti custos, imitator honesti,

si *Mirator.

V A L. M A R T I A L I S.

Et nihil arcano qui roget ore deos:
 Si quis erit magna tubnixus robore mentis;
 Dispeream si non hic Decianus erit.

A D L I V I D V M.

Qui ducis vultus, & non legis ista libenter,
 Omnibus inuideas, Liuide, nemo tibi.

I N C A E C I L I V M.

Vrbanus tibi, Cæcili, videris.
 Non es, crede mihi, quid ergo? vernae.
 Hoc quod Transyberinus ambulator,
 Qui pallentia sulphurata fractis
 Permutat vitreis: quod otiosæ
 Vendit qui madidum cicer coronæ:
 Quod custos, dominusq; viperarum:
 Quod viles pueri salariorum:
 Quod fumantia qui tomacla raucus
 Circumfert tepidis cocus pœpinis.
 Quod non opimus Urbicus Pœta:
 Quod de Gadibus improbus magister.
 Quare desine iam tibi videri,
 Quod soli tibi, Cæcili, videris:
 Qui Galbam salibus tuis, & ipsum
 Posses vincere Sextium Caballum.
 Non cuiuscunq; datum est habere nasum.
 Ludit qui stolidi procacitate,
 Non est Sextius ille, sed Caballus.

D E P O R T I A.

Coniugis audisset fatum cum portia Bruti,
 Et subtracta sibi quereret arma dolor:
 Nondum scitis, ait, mortem non posse negare
 Credi leram, satis hoc vos docuisse patrem,
 Dixit, & ardentes auido bibit ore fauillas.
 Inunc, & ferrum turba molesta nega.

I N M A N C I N V M

Bis tibi tricenii fuimus, Mancinae, vocatis

Et post:

Et postuim est nobis nil here, præter aprum.
 Non quæ de tardis seruantur vitibus vix,
 Dulcibus aut certant quæ melimela fauis.
 Non pyra, quæ lenta pendent religata genista,
 Aut imitata breues punica mala rosas.
 Rustica lactantes nec misit fiscina metas:
 Nec de Picenis venit oliua cadis.
 Nudus aper, sed & hic minimus, qualisq; necari
 A non armato pumilione potest.
 Et nihil inde datum est: tantum spectauimus omnes
 Ponere aprum nobis, sic & arenæ solet.
 Ponatur tibi nullus aper post talia facta:
 Sed tu ponaris, cui Caridemus, apro.

AD STELLAM.

Lasciuos leporum cursus, lususq; leonum,
 Quod maior nobis charta, minorq; gerit.
 Et bis idem facimus, nimium si, Stella, videtur
 Hoc tibi, bis leporem tu quoq; pone mihi.

DE LIBRO SVO.

Edita ne breuibus pereat mihi charra libellis,
 Dicatur potius, τὸν δ' ἀπαμειβόμενον.

DE DIAVLO MEDICO.

Nuper erat medicus, nunc est vespillo Diaulus:
 Quod vespillo facit, fecerat & medicus.

DE LITORIBVS ALTINI.

Aemula Baianis Alcini littora villis
 Et Phaetonteï conscia sylua rogi
 Quæq; Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno,
 Nupsit ad Euganeos sola puella lacus:
 Et tu Ledæo felix Aquilæ, Timauo,
 Hic vbi septenas Cyllarus hausit aquas,
 Vos eritis nostræ portus, requiesq; senectæ,
 Si iuris fuerint oria nostra tui.

AD POSTHVMVM.

Quod et manè domi toto non vidimus anno,

VAL. MARTIALIS

Vis dicam, quantum, Posthume, perdiderim?
 Tricenos, puto, bis: vicenos ter puto nummos.
 Ignoces: togulam, Posthume, pluris emor.

AD AVGVSTVM.

Sæpe meos laudare soles, Auguste, libellos.

Inuidus ecce negat, non minus ergo soles.

Quid, quod honorato non sola voce dedisti,

Non alius poterat quæ dare dona mihi.

Ecce iterum nigros contorsit liuidus vngues.

Da, Cæsar, tanto tu magis: vt doleat.

AD PVDENTEM.

Obstat, chare Pudens, nostris sua turba libellis:

Lectoremq; frequens læsat, & implet opus

Rara iuuant. primis sic maior gratia pomis:

Hybernæ pretium sic meruere rosæ.

Sæpius in libro memoratur Persius vno,

Quam leuis in tota Marsus Amazonide.

Tu quoq; de nostris releges quæcunq; libellis,

Esse puta solum: sic tibi pluris erit.

AD PISCATOREM.

Baiano procul à locu monemus

Piscator fuga, ne nocens recedas.

Sactis piscibus hæ natantur vnda,

Qui norunt dominum: manumq; lambunt

Illam, qua nihil est in orbe maius.

Quid quod nomen habent? & ad magistri

Vocem quisq; sui venit citatus.

Hoc quondam Libys impius profundo.

Dum prædam calamo tremente ducit,

Raptis luminibus repente cæcus

Captum non potuit videre piscem:

Et nunc sacrilegos perosus hamos,

Baianos sedet ad lacus rogator.

At tu, dum potes, innocens receda

Lactis simplicibus cibus in vndas,

Et pisces venerare dedicatos.

AD HIPPODAMVM.

Quod cupis in nostris, diciq; legiq; libellis:

Et non nullus honos creditur esse tibi.

Ne valeam, si non res est gratissima nobis,

Et volo te chartis inseruisse meis.

Sed tu nomen habes, auerso fonte sororum

Impositum, mater quod tibi dura dedit:

Quod neq; Melpomene, q; nec Polyhymnia possit,

Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.

Ergo aliquod gratum Musis tibi nomen adopta.

Non semper bellè dicitur Hippodamus.

DE APE ELECTRO INCLVSA.

Et latet, & lucet Phaethontide condita gutta,

Vt videatur apis nectare clausa suo,

Dignum tantorum pretium tulit illa laborum:

Credibile est ipsam sic voluisse mori.

AD SOSIBIANVM

Plena laboratis habeas cum scrinia libris:

Emittis quare, Sosibiane nihil?

Edent hæredes, inquis, mea carmina, quando?

Tempus erat iam te, Sosibiane, legi.

AD ATTALVM.

Sordida cum tibi sit: verum tamen, Attale, dicit

Quisquis te niueam dicit habere togam.

DE PVGNA DAMARVM.

Frontibus aduersis molles concurrere damas

Vidimus, & fati sorte iacere pari

Spectauere canes prædam: stupuitq; superbus

Venator, cultro nil superesse suo.

Vnde leues animi tanto caluere furore?

Sic pugnant tauri, sic cecidere viti.

AD OLVVM.

Canat barba tibi, nigra est coma: tingere barbam

Non potes, hæc causa est: sed potes, Ole, comam.

VAL. MARTIALIS
AD AFRVM.

Centum Coranus, & ducenta Mancinus,
Trecenta debet Titius, hoc bis Alpinus,
Decies Sabellus, alterumq; Seranus:
Ex insulis fundisq; tricies soldum.
Ex pecore redeunt ter ducenta Parmenæ.
Totis diebus Afer hoc mihi narras:
Et teneo melius ista quàm meum nomen.
Numeres oportet aliquid, vr pati possim.
Quotidianam refice nauseam numis.
Audire gratis, Afer, ista non possum.

AD CHARINVM.

Argenti genus omne comparasti,
Et solus veteres Myronis artes,
Solut Praxitelis manus, Scopæque,
Solut Phidiaci toreuma cæli,
Solut Mentoreos habes labores.
* Ferra. Nec defunt tibi * vera Glaniana,
Nec quæ Gallaico linuntur auro,
Nec mensis anaglypta de paternis.
Argentum tamen inter omne miror,
Quare non habeas, Charine, purum.

AD POSTHVMVM.

Attria Pisonum stabant cum stemmate toto,
Et docti Senecæ ter numeranda domus.
Prætulimus tantis solùm te, Posthume regnis,
Pauper eras, & eques: sed mihi Consul eras.
Tecum ter denas numeravi, Posthume, brumas:
Communis nobis lectus & vnus erat.
Iam donare potes, iam perdere, plenus honorum,
Largus opum: expecto, Posthume, quid facias.
Nil facis: & serui est, alium mihi quærere regem.
Hoc fortuna placet? Posthumus imposuit.

IN MALE RECITANTEM

Quid recitaturus circundas vellera collo?

Conueniunt nostris auribus illa magis.

DE VESVIO MONTE.

Hic est pampineis viridis modò Vesuius umbris:
 Presserat hic madidos nobilis uua lacus.
 Hæc iuga quàm Nyctæ colles plus Bacchus amauit,
 Hoc nuper Satyri monte dedere choros.
 Cuncta iacent flammis, & tristi merita fauilla:
 Nec superivellent hoc licuisse sibi.

AD PHOEBVM.

Hæc tibi pro nato plena dat lætus acera,
 Phæbe, Palatinus munera Parthenius:
 Vt qui prima nouo signat quinquennia lustro,
 Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
 Fac rata vota patris: sic te tua diligit vxor,
 Gaudeat & certa virginitate foror:
 Perpetuo sic flore mices: sic denique non sint
 Tam longæ Bromio quàm tibi Phœbe, comæ.

DE SABELLO.

Saturnalia diuitem Sabellum
 Fecerunt, meritò tumet Sabellus:
 Nec quemquam putat esse prædicatorq;
 Inter caufidicos beatiorem.
 Hos fastus animo sique dat Sabello
 Fratris semodius, fabæque fressæ,
 Et turis piperisque tres selibre,
 Et lucanica ventre cum Falisco,
 Et nigri Syra defruti lagena,
 Et ficus Libicæ gelata testa,
 Cum bulbis, cochleisque caseoq;ue.
 Piceno quoque venit à cliente
 Parcæ cistula non capax oliuæ,
 Et crasso figuli polita cœno
 Septenaria synthesis Sagunti,
 Hispanæ luteum rotæ toreuma,
 Et lato variata mappa clauo,

Saturnalia fructuosiora
Annis non habuit decem Sabellus.

DE PHAETHONTE.

Encaustus Phaethon tabula tibi pictus in hac est.
Quid tibi vis, Dipyron qui Phaethonta facis?

AD FLACCVM

Nescis, credi mihi, quid sint epigrammata, Flacce.

Qui tantum lusus illa, iocosque putas.

Ille magis ludit, qui scribit prandia seui

Tereos, aut cœlam, crude Thyeste, tuam.

Aut puero liquidas aprantem Dædalon alas,

Pascentem Siculas aut Polyphemon oues.

A nostris procul est omnis venica libellis.

Musa nec infano firmate nostra timet.

Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.

Confiteor, laudant illa, sed ista legunt.

IN CAECILIANVM.

Cum tibi non essent sex milia, Cæciliane:

Ingenti late vestus es hexaphoro.

Postquam bis decies tribuit Dea cæca, sinumque;

Ruperunt nummi factus es, ecce pedes.

Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?

Dij reddant sellam, Cæciliana, tibi.

AD COSMVM.

Hunc quem sæpè vides inter penetralia nostræ

Pallados, & templi limina, Cosme noui,

Cum baculo, peraque senem: cui cana putrisque;

Stat coma, & in pectus sordida barba cadit,

Cerea quem nudi tegit vxor abolla grabati,

Cui dat latratos obuia turba cibos,

Esse putas Cynicum, deceptus imagine falsa.

Non est hic Cynicus, Cosme: quid ergo? canis.

AD COLINVM.

O cui Tarpeias licuit contingere quercus,

Et meritas prima cingere fronde comas:

Si sapi's vtaris tot's, Coline, diebus:
 Extremumq; tibi semper adesse putes.
 Lanificas nulli tres exorare puellas
 Contigit: obseruant, quem statuere diem.
 Diuitior Crispo, Thræsea constantior ipso,
 Lautior & nitido sis Meliore licet:
 Nil adicit penso Lachesis, fusoq; sororum:
 Explicat, & semper de tribus vna necat.

AD LVCIVM.

Luci, gloria temporum tuorum,
 Qui Gaurum veterem, Tagumque nostrum
 Arpis cedere non finis disertis,
 Argiuas generatus inter vrbes:
 Thebas carmine cantet, aut Mycenæ,
 Aut claram Rhodon, aut libidinosa
 Ledaas Lacedæmonis palastras,
 Noe Celtis genitos & ex Iberis,
 Nostræ nomina duriora terræ
 Gratos non pudeat referre versu:
 Sauro Bilbilin optimam metallo,
 Quæ vincit Chalibasq; Noricosque.
 Et ferro Plateam suo sonantem,
 Quam fluctu tenui, sed inquieto
 Armorum salo temperator ambit,
 Tutelamq; chorosque Risamorum,
 Et conuiuia festa Carduarum,
 Et textis Peteron rosas rubentem,
 Atq; antiqua patrum theatra *Ripas,
 Et certos iaculo leui Sueuos,
 Turgentisq; lacus, Petusiæque,
 Et parua vada pura Touenissæ,
 Et sanctum Durationis ilicetum,
 Per quod vel piger ambulat viator,
 Et cæcis fortibus excolit iuuenis
 Curue Manlius arua Matinissæ.

* Rigas.

Hæc tam rustica, delicate lector,
Rides nomina: rideas licebit,
Hæc tam rustica malo quam Britannos.

IN GARGILIANVM.

Munera quod senibus, viduisq; ingentia mittiss;
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius vno,
Qui potes insidias dona vocare tua?
Sic audis fallax in ulget piscibus hamus,
Callida si stultas decipit esca feras.
Quid sit largiri, quid sit donare docebo,
Si nescis: dona, Gargiliane, mihi.

AD FAUSTINVM.

Dum nos blanda tenent lasciuia stagna Lucrini,
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argivi regnum, Faustine, coloni,
Quo te bis dicentis ducit ab urbe lapis.
Horrida sed feruent Nemeæi pectora monstri:
Nec satis est Baias igne calere suo.
Ergo sacri fontes, & littora sacra valete,
Nympharum pariter, Nereidumq; domus,
Herculeos colles gelida vos vincite bruma,
Nunc Tyburtinis cedite frigoribus.

DE VIPERA ELECTRO
inclusa.

Flentibus Heliadum ramis dum vipera serpit,
Fluxit in ebstantem succina gemma feram:
Quæ dum miratur pingui se rote teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas Cleopatra, sepulchro:
Vipera si tumulo nobiliore iacet.

DE CURATIO.

Ardea solstitio, Præstanaque rura petantur,
Quique Cleonæo sidere seruet ager:
Cum Tyburtinæ damnet Curatius auras,

Inter laudatas ad Stryga missus aquas.
 Nullo fata loco possis excludere: cum mors
 Venerit, in medio Tyburi Sardinia est.

IN MANCINVM.

Donasse amicum tibi ducenta, Mancine,
 Nuper superbo lætus ore iactasti.
 Quartus dies est, in schola Poetarum
 Cum fabulamur, millibus decem dixi
 Emptas lacernas munus esse Pompillæ:
 Sardonycha verum, lineisq; ter cinctum,
 Duasq; similes fluctibus maris gemmas
 Dedisse Bassam Cœliumque iurasti.
 Herè de theatro Pollione cantante,
 Cum subito abires, dum fugis, loquebaris,
 Hæreditatis tibi trecenta venisse,
 Et manè centum, & post meridiem centum,
 Quid tibi sodales fecimus mali tantum?
 Miserere iam crudelis, & file tandem:
 Aut si tacere lingua non potest ista,
 Aliquando narra quod, Mancine, velimus.

DE CAERELIA.

Dum petit à Baulis mater Cærelia Baias,
 Occidit insani crimine merse freti.
 Gloria quanta perit vouis! hæc monstra Neroni
 Nec quoniam iam iussæ præstiteratis aquæ.

DE HORTIS MARTIALIS.

Tulli iugera pauca Martialis,
 Hortis Hesperidum beatiora,
 Longo Ianiculi iugo recumbunt.
 Lati collibus eminent recessus:
 Et planus modico tumore vertex
 Cœlo perfruitur serenior.
 Et curvas nebula regente valles,
 Soli luce nitet peculiari.
 Puris teniter admonentur astris

*vultis.

Celsæ

C 4

Celsæ culmina delicatâ villâ.
 Hinc septem dominos videre montes.
 Et totam licet æstimare Romam,
 Albanos quoq; Tusculosq; colles,
 Et quodcunq; iacet sub vrbe frigus,
 Fidenas veteres, breuesq; Rubras,
 Et quod virgineo cruore gaudet,
 Annæ pomiferum nemus Perennæ.
 Illic Flaminiz Salariaeque
 Gestator patet essedo tacente,
 Ne blando rota sit molesta somno,
 Quem nec rumpere nauticum celeusma,
 Nec clamor valet helciariorum:
 Cùm sit tam propè M. Iulius sacrumque
 Lapsæ per Tyberim volent carinæ.
 Hoc rus, seu potius domus vocanda est,
 Commendat dominus, tuam putabis,
 Tam non inuida, tamque liberalis,
 Tam comi patet hospitalitate.
 Credas Alcinoi pios penates,
 Aut facti modò diuitis Molorchi.
 Vos nunc omnia parua qui putatis,
 Centeno gelidum ligone Tybur.
 Vel Præneste domate, pendulamque
 Vni dedit Sattiam colono:
 Dum, me iudice, præferantur istis
 Tulli iugera pauca Martialis.

DE PHILÆNI.

Oculo Philænis semper altero plorat.
 Quo fiat istud quæritis modo? lusca est.

AD LINVM.

Egisti vitam semper, Line, municipalem:
 Qua nihil omnino dulcius esse potest.
 Idibus & raris togula est excussa Calendis;
 Duxit ad æstates synthesis vna decem.

Saltus aprum, ca impus leporem tibi misit inemptum:

Sylua grauis turdos exagitata dedit.

Raptus flumineo venit de gurgite piscis:

Vina rubens fudit non peregrina cadus.

Nec tener Argolica missus de gente minister,

Sed stetit inculti rustica turba foci.

Villica, vel duri compressa est nupra coloni,

Incaluit quoties saucia vena mero.

Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris:

Nec mersa est pelago, nec fluit vlla ratis.

Supposita est blando nunquam tibi tescera talo,

Alea sed parce sola fuere nuces.

Dic vbi sit decies mater quod auara reliquit

Nusquam est fecisti rem, Line, difficilem.

IN PRAETOREM.

Prætozem pauper centum sestertia Gaurus

Orabat, cara notus amicitia:

Dicebatq; , suis hæc? an tum deesse trecentis,

Vt pesset domino plaudere * iussus eques.

Prætor ait, Scis me Scorpo, Thaliog; daturum:

Atque vtinam centum millia sola darem.

Ah pudet ingrata, pudet ah malè diuitis arcæ:

Quod non das equiti, vis dare, Prætor, equo.

AD SEXTVM.

Inuitas centum quadrantibus, & bene cœnas.

Vt cœnem inuitor, Sexte, an vt inuideam?

DE SPECTACVLO.

Picto quòd iuga delicata collo

Pardus sustinet, improbaq; tigris

Indulgent patientiam flagello:

Mordent aurea quòd lupata cerui:

Quòd fræno Libyci domantur vrsi:

Et, quantum Calydon tulisse ferrur,

Paret purpureis aper capistris:

Turpes sed quòd trahunt bisontes:

* Iustus.

VAL. MARTIALIS.

Et molles dare iussa quod choreas
 Nigro bellua nil negat magistro:
 Quis spectacula non putet deorum?
 Hæc transit tamen, vt minora, quisquis
 Venatus humiles videt leonum,
 Quos velox leporum timor fatigat.
 Dimittunt, repetunt, amantq; captos:
 Et securior est in ore præda,
 Laxos cui dare, peruiosq; rictus
 Gaudent, & timidos tenere deates,
 Mollem frangere dum pudet rapinam,
 Stra is cum modò venerint iuuenis,
 Hæc clementia non paratur arte,
 Sed norunt cui seruiant leones.

AD OVIDIUM.

In Nomentanis Ouidi, quod nascitur agris,
 Accepit quories tempora longa merum,
 Exiit annosa mores, nomenq; senecta:
 Et quicquid voluit, testa vocatur anus.

AD LVCIVM IVLIVM.

Sæpe mihi dicis, Luci carissime Iuli,
 Scribe aliquid magnum, desidiosus homo es.
 Otiada nobis: sed qualia fecerat olim
 Mœcenas Flacco, Virgilioq; suo.
 Condere victuras tentem per sæcula curas?
 Et nomen flammis eripuisse meum?
 In steriles campos nolunt iuga ferre iuueni:
 Pingne solum lassat, sed iuuat ipse labor.

AD GALLVM.

Est tibi, sitq;, precor multos, crescatq; per annos,
 Pulchra quidem, verum Transtiberina domus.
 At mea Vipsanas spectant coenacula laurus:
 Factus in hac ego sum iam regione senex.
 Migrandum est: vt manè domi te, Galle, salutem:
 Et tanti, vel si longius illa foret,

LIBER. I.

Sed tibi non multum est, vnum si præsto rogatur.
Multum est, hunc vnum si mihi, Galle nego.

Ipse salutabo decima, vel serius, hora:
Manè tibi pro me dicat auere liber.

AD VELOCEM.

Scribere me quereris, Velox, epigrammata longa:
Ipse nihil scribis, tu breuiora facis.

AD REGVLVM.

Cùm tibi sit sophiæ par fama, & cura deorum,
Ingenio pietas nec minor ipsa tuo:
Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, tura t'ari.

IN PRISCVM.

Cùm te non nossem, dominum, regemq; vocabam:
Cùm bene te noui, iam mihi Priscus eris,

AD LECTOREM.

Quæcunque lusi iuuenis, & puer quondam,
Apinasq; nostras, quas nec ipse iam noui,
Malè collocare si bonas voles horas,
Et inuidebis otio tuo, lector:

A Valleriano Pollio petes Quinto,
Per quem perire non licet meis nugis.

AD FAVSTINVM.

Hos tibi vicinos, Faustine, Telesphorus hortos
Fœnius, & breue rus, vdaq; prata tenet:

Condidit hic natæ cineres, nomenq; sacrauit,
Quod legis, Antullæ, dignior ipse legi.

Et Stygias æquum fuerat patrem ille sub umbras.
Sed quia non licuit, viuit, ut ossa colat.

DE ANTULLA.

Hoc nemus æterno cinerum sacrauit honore
Fœnius, & culti iugera pauca soli.

Hoc tegitur cito rapta suis, Antulla, sepulchro:
Hoc erit Antullæ mistus vterque parens.

Si cupit hunc aliquis, moneo, ne speret agellum.

VAL. MARTIALIS.

Perpetuò dominis seruiat iste suis.

IN LUPERCIUM.

Occurris quoties, Luperce, nobis,
Vis mittam puerum subinde dicis,
Cui tra las epigrammaton libellum,
Lectum quem tibi protinus remittam?
Non est quòd puerum, Luperce, vexes.
Longum est, si velit ad Pyrum venire:
Et scalis habito tribus, sed altis.
Quod quæris, propius peras licebit.
Argi nempe soles subire lethum.
Contra Cæsaris est forum taberna,
Scriptis postibus hinc & inde totis,
Omnes vt citò perlegas poetas:
Illinc me pete, ne roges Atreætum:
Hoc nomen dominus gerit tabernæ.
De primo dabit alterò ve nido
Rasum pumice, purpura que cultum
Denariis tibi quinq; Martialem.
Tanti non es, ais? sapias, Luperce,
AD CAECILIANVM.
Cui legisse satis non est epigrammata centum,
Nil illi satis est, Cæciliane, mali.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON.
LIBER II.

QVI D nobis inquis cum epistola? parum ne tibi
prestamus si legimus epigrammata? Quid hic
porrò dicturus es quod non possis versibus di-
cere? Video quare Tragœdi epistolam accipiant, qui-
bus pro se loqui non licet. Epigrammata C. rione
non egent: & contenta sunt sua, id est, mala lingua. In
quacunq;

quacunque pagina visum est, epistolam faciunt. Noli ergo (si tibi videtur) rem facere ridiculam, & togam saltanti inducere personæ. Denique videas an te delectet contra retiarium ferula. Ergo inter illos sedeo qui protinus reclamant, Puto, me hercule, Deciane, verum dicis. Quid si scias cum qua, & quam longa epistola negotium fueris habiturus? Itaque quod exigit, fiat. Debent tibi, si qui in hunc librum incidant, quod ad primam paginam non lapsi peruenient.

AD LIBRUM SVVM.

Tercentena quidem poteras epigrammata ferra:

Sed quis te ferret, perlegeretque liber?

At nunc succincti quæ sunt bona disce libelli.

Hoc primum est, breuior quod mihi charta perit:

Deinde quod hæc vna peragit librarius hora:

Nec tantum nugis seruiet ille meis.

Tertia res hæc est, quod ficui fortè legèris,

Sis licet vsque malus, non odiosus eris.

Te conuiuia leget misto quincunce: sed antè

Incipiat positus quàm tepuisse calix.

Esse tibi tanta cautus breuitate videris.

Hei mihi quàm multis sic quoque longus eris.

AD CAESAREM DOMITIANVM.

Creta dedit magnum: maius dedit Africa nomen,

Scipio quod victor, quodque Metellus habet.

Nobilius domito tribuit Germania Rheno,

Et puer hoc dignus nomine, Cæsar, eras.

Frater Idumæos meruit cum patre triumphos.

Quæ datur ex Dacis laurea, tota tua est.

AD SEXTVM.

Sexte, nihil debes, nihil debes, Sexte, fatemur.

Debet enim si quis soluere, Sexte, potest.

AD DECIANVM.

Ne valeam, si non totis, Deciane, diebus,

VAL. MARTIALIS.

Et tecum totis noctibus esse velim,
sed duo sunt quæ nos distinguunt millia passim.

Quattuor hæc sunt cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cum sis, quoque, sæpe negariss.

Vel tantum caussis, vel tibi sæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire:
Ut te non videam, quattuor ire piget.

AD SEVERVM.

Inunc, edere me iube libellos:
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas *ισχυροκωλικόν*, Severe,
Et longas trans oscitationes.
Hæc sunt quæ relegente me solebas
Raptim scribere, sed Vitellianis.
Hæc sunt singula quæ sinu ferebas
Per conuiuia cuncta, per theatra.
Hæc sunt, aut meliora, si qua nescis.
Quid prodest mihi tam inacer libellus,
Nullo crassior ut sit vmbilico.
Si totus tibi triduo legatur?
Nusquam deliciae superiores,
Lassus tam citò deficis viator,
Et cum currere debeas Bouillas,
Interiungere quæris ad Camænas.
Inunc, edere me iube libellos.

IN ATTALVM.

Declamas bellè: causas agis, Attale, bellè:
Historias bellas, carmina bella facis.
Componis bellè mimos, epigrammata bellè.
Bellus Grammaticus, bellus es astrologus:
Et bellè cantas, & saltas, Attale, bellè:
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pile:
Nil bene cum facias, facis attamen omnia bellè.
Vis dicam, quis sis? magnus es ardelio.

AD LECTOREM.

Siqua videbuntur chartis tibi, lector, in istis

Siue obscura nimis, siue Latina parum:

Non meus est error, nocuit librarius illis,

Dum properat versus annumerare tibi.

Quod si non illum, sed me peccasse putabis:

Tunc ego te credam cordis habere nihil.

Ista tamen mala sunt: quasi nos manifesta negemus

Hæc mala sunt: sed tu non meliora facis.

AD RVFVM, DE SELIO.

Quòd fronte Selium nubila vides, Rufe,

Quod ambulator porticum terit serus,

Lugubre quiddam quòd tacet piger vultus,

Quod penè terram tangit indecens natus,

Et dextra pectus pulsar, & comam vellit:

Non ille amici fara luget aut fratris:

Vterque natus viuit, & precor viuat:

Salua est & vxor, sarcinèq; seruique:

Nihil colonus villicusq; decoxit.

Maroris igitur causa quæ est? domi cœnat.

IN POSTHVMMVM.

Hoc mihi suspectū est quod oles bene, Posthume, sēper,

Posthume non bene olet, qui bene semper olet.

AD SEXTVM.

Et iudex petit, & petit patronus.

Soluas censeo, Sexte, creditori.

IN HERMVM.

Quòd nulli calicem tuum propinas,

Humanè facis, Herme, non superbè.

IN ZOILVM.

Zoilus ægrotat: faciunt hanc stragula febrem.

Si fuerit sanus, coccina quid facient?

Quid torus à Nilo, quid sindone tinctus olenti?

Ostendit stultas quid nisi morbus opes?

Quid tibi cum medicis? Dimitte Machaonas omneis.

VAL. MARTIALIS

Vis fieri sanus? stragula sume mea.

IN MAXIMUM.

Capto tuam, pudet heu, sed capto, Maxime, cœnam

Tu captas alias, tam sumus ergo pares.

Manè salutarum venio: tu dice: is ilse

Antè salutarum, iam sumus ergo pares.

Sum comes ipse tuus, tumidique anteâbulo regis:

Tu comes alterius, iam sumus ergo pares.

Esse sat est seruum: iam nolo vicarius esse.

Qui rex est, regem, Maxime, non habeat.

IN ZOILUM.

Felicem fieri credis me, Zoile, cœna.

Felicem, cœnam, Zoile, dando tuam?

Debet Aricino conuiuia recumbere cliuo,

Quem tuam felicem, Zoile, cœna facit.

DE PAVLLO.

Carmina Paullus emit: recitat sua carmina Paullus.

Nam quod emas, possit dicere iure tuum.

IN CANDIDUM.

Sidet iniqua tibi tristem fortuna reatum.

Squalidus hærebo, pallidiôrque reo.

Si iubeat patria damnatum excedere terra,

Per freta, per scopulos exulis ibo comes.

Dat tibi diuitias: ecquid sunt ista duorum?

Das partem, multum est: Candide das aliquid.

Mecum ergo miser es. Quod si Deus ore sereno

Annuerit felix, Candide solus eris.

DE SELIO.

Laudantem Selium, cœnæ cum retia tendit,

Accipe siue legas, siue parronus agas.

Effœtè, grauius, citò, nequiter, euge, beatè.

Hoc volui: facta est iam tibi cœna, tace.

AD RVFUM.

Rufe, vides illum subsellia prima tenentem,

Cuius & hinc lucet sardonychata manus.

Quæ te Tyron toties epotauere lacernæ,
 Et toga non tantas vincere iusta niues?
 Cuius olet toto pinguis coma Marceliano,
 Et splendent vultu brachia trita pilo?
 Non extrema sedet lunata ligula planta:
 Coccinea non lætium pinguit alata pedem,
 Et numerosa linunt stellantem splenda frontem.
 Ignoras quid sit? splenda tolle leges.

IN CAIVM.

Mutua viginti sestertia forte rogabam,
 Quæ vel donanti non graue munus erant,
 Quippe rogabatur *fidusque verusq; sodalis,
 Et cuius laxas arca flagellat opes.
 Is mihi: Diues eris si cautus egeris, inquit.
 Quod peto da, Cai: non peto con silium.

*Felixq;

IN PONTICVM.

Lis mihi cum Balbo est, tu Balbū offendere non vis,
 Pōtice: cū Licino est: hic quoq; magnus homo est.
 Vexat saepe in eum Patrobas confinis ageillum:
 Contra libertum Casaris ire times.
 Abnegat, & retinet nostrum Laronia seruum.
 Respondes, Orba est, liues, anus, vidua.
 Non bene, crede mihi, seruo seruitur amico.
 Sit liber, dominus qui volet esse meum.

AD PHOEBVM.

Cūm sint crura tibi, simulent quæ cornua lunæ.
 In Rhytio poteras, Phœbe lauare pedes.

IN CAECILIANVM.

Quicquid ponitur hinc, & inde verris:
 Mammæ suminis, imbricemq; porci,
 Communemque duobus a tagenam,
 Mullum dauidium, lupumque totum,
 Murenæque latus, femurque pulli,
 Stillas omque alica sua palumbum.
 Hæc cum condita sunt madente mappa,

D

Trauntur

VAL. MARTIALIS

Traduntur puero domum ferenda.

Ios accumbimus otiosa turba.
Vllus si pudor est, repone cœnam.
Cras te C aciliane non vocabo.

IN LINVM.

Quid mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus.

Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

IN TONGILVM.

Vri Tongilius male dicitur hemitritæo.

Noui hominis mores: esurit, atque sitit.
Subdola tenduntur crassis modò retia turdis,
Hæmus & in mullum mittitur, atque lupum.
Cecuba siccentur, quæque annus coxit Opimi,
Condantur parco fusca falerna viro.

Omnes Tongilium medici iussere lauari
O stulti, febrem creditis esse? gula est.

IN CANDIDVM.

Cådide, κοινὰ φίλων, hæc sunt tua, Candide, πάντα.

Quæ tu magniloquus nocte, dieq; sonas.
Te Lacedæmonio velat toga lota galeo,
Vel quem sepõsito de grege parma dediti
At me, quæ passa est furiosi cornua tauri,
Noluerit dici quam pila prima suam.

Misit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:
Non vendes nummis coccina nostra tribus.
Tu Libycos Indis suspendis dentibus orbes:
Fulcitur resta fagina mensa mihi.

Immodici tibi flaua tegunt Chrysendeta mulli:
Concolor in nostra caminare lance rubes.
Ex opibus tantis veteri, fidoq; sodali
Das nihil, & dicis, Candide, κοινὰ φίλων.

IN SEXTVM.

Emi seu puerum, togámve pexam,
Seu tres vel puto, quatuórve libras:
Sextus protinus ille scænerator.

Quem nostis veterem meum sodalem,
 Ne quid fortè petam, timet, cauetq̃.
 Et secum sic, vt audiam, susurrat,
 Septem millia debeo Secundo,
 Phœbo quatuor, vndecim Philerò,
 Et quadrans mihi nullus est in arca.
 O grande ingenium mei sodalis!
 Durum est, Sexte, negare, cùm rogeris.
 Quanto durius, antequam rogeris?

IN NAEVOLVM.

Florida per varios vt pingitur Hybla colores,
 Cùm breue Sicania ver populantur apes,
 Sic tua suppositis per lucent præla laceris,
 Sic micat innumeris arcula synthesibus.
 At q̃; vnam vestire tribum tua vellera possunt,
 Appula non vno quæ grege terra tulit.
 Tu spectas hyemem succincti lentus amici:
 Prò scelus & lateris frigora tutatimes.
 Quantum erat infelix, pannis fraudare duobus?
 Non metuas mortem, Ne uole, sed timeas.

AD RVFFVM.

Coponem, laniumq̃;, balneumq̃;
 Tonforem, tabulamq̃;, calculosq̃;.
 Et paucos, sed vt eligam, libellos,
 Vnum non nimium rudem sodalem,
 Hæc præsta mihi, tuffe: vel Bitontis,
 Et thermas tibi habe Neronianas.

IN MAXIMVM.

Vis, fieri liber? mentiris, Maxime: non vis:
 Sed fieri si vis, hac ratione potes,
 Liber eris, cœnare foris si, Maxime nolis:
 Veientana tuam si domat vua sitim.
 Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ:
 Contentus nostra si potes esse toga:
 Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas:

VAL. MARTIALIS.
Liberior Partho viuere rege potes.
AD SEXTVM.

Vis te, Sexte, col: volebam amare.
Parendum est tibi: quod iubes, coleris.
Sed si te colo, Sex e, non amabo.

IN FICTVM DIVITEM.

Hic quem videtis gressibus vagis lentum,
Amethystinatus med.a qui secat septa:
Quem non lacern s Publius meus vincit,
Non ipse codrus alpha penulatorum:
Quem grex rogatus sequitur & capillatus,
Recensq; sella, linteisque lorisque:
Oppigneravit ad modò Claudi, mensam,
Vix octo numis anulum, vnde cœnaret.

IN ZOILVM.

Pexatus pulchre, rides mea, Zoile, trita.
Sunt hæc trita quid. m, Zoile, sed mea sunt.
DE COENATIONE MICAE.

Micæ vocor, quid sim cerni s: cœnatio parua.
Ex me Cæsareum prospice ecce tholum.
Frange toros, pete vina, rosas cape, tingere nardo:
Iple iubet mort s te meminisse Deus.

IN TA VRVM.

Dum modò caufidicum, dū te modò rhetora fingis,
Et non decernis, Taure, quid esse velis:
Peleos, & Priami transit, vel Nestoris aras:
Et fuerat serum iam tibi desinere.
Incipe, tres vno perierunt rhetores anno,
Siquid habes animi, siquid in arte vales.
Si schola damnatur, fora litibus omnia feruent,
Ipse potest fieri Marsia caufidicus.
Eia age, rumpe moras: quò te expectabimus vsque?
Dum quid sis, dubitas, iam potes esse nihil.

IN SALERANVM,

Cur tristiozem cernimus Saleranum?

An causa leuis est, extuli, inquis, vxorem.
 O grande fati crimen, ó grauem casum!
 Illa, illa diues mortua est Secund. Illa,
 Centena decies quæ tibi dedit dotis?
 Nollem accidisset hoc tibi, Salerane.

IN LALAGEN.

Vnus de toto peccauerat orbe comarum
 Anulus, incerta non bene fixus acu.
 Hoc facinus, Lalage speculo quod viderat, vltæ est:
 Et cecidit factis ista Plecusa comis.
 Desine iam Lalage, tristeis ornare capillos.
 Tangat & insanum nulla puella caput:
 Hoc salamandra noxet, vel saua nouacula nudet:
 Vt digna speculo fiat imago tuo.

IN POSTHVMVM.

Occurris quocunque ioco mihi, Posthume, clamas
 Protinus, & prima est hæc tua vox. Quid agis?
 Hoc si me decies vna conuenerit hora,
 Dicis, habes puto tu, Posthume nil quod agas.

AD OLVVM.

Quòd te nomen iam tuo saluto,
 Quem regem & dominum prius vocabam:
 Ne me dixeris esse contumacem.
 Totis pilea sarcinis redemi.
 Reges & dominos habere debet,
 Qui se non habet: atque concupiscit,
 Quod reges, dominique concupiscunt.
 Seruum si potes, Ole, non habere,
 Et regem potes, Ole, non habere.

IN CLASSICVM.

Inu tum cœnare foris te, Classice, dicis.
 Si non mentiris, Classice, dispeream.
 Ipse quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire:
 Cùm cœnaret, erat tristior ille, domi.
 Si tam inuitus vadis: cur, Classice, vadis?

VAL. MARTIALIS.

Cogor, ais? verum est, cogitur & Selius.
 En rogat ad cœnam Melior te, Clarsice, rectam.
 Grandia verba vbi sunt? si vir es ecce nega.

AD CAECILIANVM.

Candidius* nihil est te, Cæciliane: notavi,
 Si quando ex nostris disticha pauca legis.
 Protinus aut Marci recitas, aut scripta Catulli,
 Hæc mihi das, tanquam deteriora legas?
 Vt collata magis placeant mea? credimus illud
 Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

IN SAUFELLVM.

Cinctum togatis post, & antè Saufellum,
 Quanta reduci regulus solet turba,
 Ad alta ronsum templa cum reum misit,
 Maternæ cernis? inuidere nolito,
 Comitatus iste sit, precor, tuus nunquam.
 Hos illi amicos, & greges togatorum
 Fusculenus præstat, & Fauentinus.

DE LEONE.

Verbera securi solites leo ferre magistri,
 Inferramq; pati blandus in ora manum.
 Dediticit pacem, subito feritate reuerfa
 Quanta nec in Libycis debuit esse iugis.
 Nam duo de tenera puerilia corpora turba,
 Sanguineam rastris quæ renouabat humum,
 Sæuus, & infelix furiali dente peremit,
 Martia non vidit maius arena nefas.
 Exclamare libet. Crudelis, perfide, prædo,
 A nostra pueris parcere disce lupa.

DE MARIO.

Argenti libras Marius tibi quinque reliquit.
 Cui nihil ipse dabas, is tibi verba dedit.

IN COSCONIVM.

Cosconi, qui longa putas epigramata nostra
 Vtilis vngendis axibus esse potes.

Disce, quod ignoras: Marfi, doctiq; Pedonis,
 Sæpe duplex vnum pagina tractat opus.
 Nō sunt lōga, quibus nihil est, quod demere possis:
 Sed tu, Colconi, disticha longa facis.

AD CAECILIANVM.

Aestiuo serues vbi piscem tempore, quæris?
 In thermis serua, Cæciliane, tuis.

IN NASICAM.

Inuitas tunc me, cūm scis, Nasica vocatum.
 Excusatum habeas me, rogo: cœno domi.

DE FANNIO.

Hostem cūm fugeret, se Fannius ipse peremit.
 Hic rogo, non furor est, ne moriare mori?

IN ZOILVM,

Laxior exaphoris tua sit lectica licebit:
 Cūm tamen hæc tua sit, Zoile, sandapila.

AD PONTICVM.

Abfissa seruum * fugias quid Pontice lingua?
 Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

DE PRAEPOSTERIS DONIS,

Vimine clausaleui niueæ custodia costæ,
 Hoc tibi Saturni tempore munus erit.
 Dona quod ætatis misi tibi mense Decembri,
 Si quereris, rasam tu mihi mitte togam.

IN MAMERCVM.

Nil recitas, & vis, Mamerce, Poeta videri:
 Quicquid vis esto, dum modò nil recites.

AD QUINTILIANVM.

Quintiliane, vagæ, vagæ moderator summe iuuentæ,
 Gloria Romanæ, Quintiliane, togæ:
 Viuere quod propero pauper, nec inutilis annis,
 Da veniam: properat viuere nemo satis.

Differat hoc, patrios optat qui vincere census,
 Atriaque immodicis arctat imaginibus.

M. focus, & nigros non indignantia fumos

*Quod si-
gis.

Tectaiuuant, & fons viuus, & herba rudis.

Sit mihi verna fatur, sit non doctissima con ux,

Sit nox cum somno, sit sine lite dies.

AD CAESAREM DOMITIANVM.

Rerum certa salus, terrarum gloria, Caesar,
sospite quo magnos credimus esse deos:

Si festinatis roties tibi lecta libellis

Detinere oculos carmina nostra tuos:

Quod fortuna vetat fieri perimite videri,

Natorum genitor credat vt esse trium,

Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis:

Hæc fuerint nobis premia, si placui.

AD VXOREM.

Natorum mihi ius trium roganti

Mularum pretium dedit mearum,

Solus qui poterat: videbis vxor,

Non debet domini perire munus,

AD REGVLVM.

Primus vbi est, inquis, cum sit liber iste secundus?

Quid faciam, si plus ille pudoris habet?

Tu tamen hunc fieri si mauis, Regule, primum:

Vnum de titulo tollere iõta potes.

M. VAL. MARTIALIS

ÉPIGRAMMATON.

LIBER III.

AD LECTOREM DE LIBRO

GALLICANO.

HOC tibi, quicquid id est, lōginquis mittit ab oris.

Gallia Romana nomine dicta togæ.

Hunc legis, & laudas librum fortasse priorem.

Illæ, vel hæc mea sunt, quæ meliora putas,

Plus sanè placeat, domina qui natus in vrbe est.

Debet

Debet enim Gallum vincere verna liber.

AD LIBRVM SVVM.

Cuius vis fieri libelle munus?

Festina tibi vindicem parare:

Ne nigram citò raptus in culinam

Cordylas madida regas papyro,

Vel turis piperisq; sis cucullus.

Faust ni fugis in sinum? sapisti.

Cedro nunc licet ambules perunctus,

Et frontis gemino decens honore

Pictis luxurieris vmbilicis,

Et te purpura delicata velet,

Et cocco rubeat superbus index,

Illo vindice nec Probum timeto.

AD LIBRVM SVVM.

Romam vade liber: si veneris vnde, requiret,

Aemiliae dices de regione viae.

Si quibus in terris, qua sumus in vrbe, rogabit:

Corneli referas me, licet, esse foro.

Cur absim quæret breuiter tu, multa, fatere.

Non poterat vanæ tædia ferre togæ.

Quando venit, dicet tu respondeo, Poëtæ

Exierat: veniet, cum citharædus erit.

AD EVNDEM.

Vis commendari, sine me cursurus in vrbe, n,

Parue liber multis? an satis vnus erit?

Vous erit (mibi crede) satis, cui non eris hospes,

Iulius, assiduum nomen in ore meo.

Protinus hunc adea: primiq; in limine tectis,

Quos tenuit Daphnis nunc teneat ille lares.

Est illi coniux, quæ te manibusq; sinuque,

Excipiet, vel si puluerulentus eas.

Hos tu seu pariter, siue hanc, illumve priorem

Videris: hoc dices, Marcus auere iuber.

Hoc satis: alios commendat epistola. Peccat

VAL. MARTIALIS.

Qui commendandum se putat esse suis.

AD MARCELLINVM.

Lux tibi post Idus numeratur tertia Maias,

Marcelline, tuis bis celebranda sacris.

Imputat æthereos hæc ortus prima parentis:

Libat florentes hæc tibi prima genas.

Magna licet dederit iucundæ munera vitæ,

Plus nunquam patri præstitit illa dies.

DE SPORTVLA.

Centum miselli iam valete quadrantes,

Anteambulonis congiarium lassus,

Quos diuidebat balneator elixus.

Quid cogitatis ô fames amicorum?

Regis superbi sportulæ recesserunt.

Nihil stropharum est, iam salarium dandum est:

IN CINNAM.

Verficulos in me narratur scribere Cinna,

Non scribit, cuius carmina nemo legit.

IN PHILOMVSVM:

Constituit, Philomuse, pater tibi millia bina

Menstrua, perque omnes præstitit illa dies.

Luxuriam premeret cum crastina semper egestas,

Et vitiiis essent danda diurna tuis:

Idem te moriens hæredem ex asse reliquit:

Exhæredauit te, Philomuse, pater.

IN PHABVLLVM.

Vnguentum fateor bonum dedisti

Coniuiis herè: sed nihil scidisti.

Res salsa est bene olere, & esurire.

Qui non cœnat, & vngitur, Fabulle,

* Verè. Hic * verò mihi mortuus videtur.

DE TVTIO.

Romam petebat esuritor Tuius.

Profectus ex Hispania.

Occurrit illi sportularum fabula.

A ponte rediit Miluio.

IN CERDONEM.

Das gladiatores, futorum regule cerdo:

Quodq; tibi tribuit subula, sica rapit.

Ebriuses: nec enim faceres id sobrius vnquam,

Vt velles corio ludere, cerdo, tuo.

Lusisti, satis est: sed te (mihi crede) memento

Nunc in pellicula cerdo tenere tua.

IN MAXIMUM.

Perfrixisse tuas questa est præfatio fauces.

Cum te excusaris, Maxime, quid recitas?

DE VIPERA IN ORE VRSAE.

Proxima centenis ostenditur Vrfa columnis,

Exornant pictæ qua Platanona feræ.

Huius dum patulos alludens tentat hiatus.

Pulcher Hylas, teneram merfit in ora manum,

Vipera sed cæco scelerata latebat in ore.

Vinebatq; anima deteriore fera.

Non sensit puer esse dolos: nisi, dente recepto

Dum perit, ô facinus, ausa quod Vrfa fuit.

DE CANIO.

Dic Musa quid agat Canius meus Rufus?

Vtrûm ne chartis tradit ille victuris

Legenda temporum acta Claudianorum?

An quæ Neroni falsus astruit scriptor?

An in cothurnis horridus Sophocleis,

An otiosus in schola poetarum,

Lepore tinctos Attico sales narrat?

Hinc si recessit, porticum terit templi?

An spatia carpit lentus Argonautarum?

An delicatæ sole rursus Europæ

Inter tepentes post meridiem buxos

Sedet, ambulatve liber acribus curis?

Titinæ thermis, an lauatur Agrippæ,

An rursus Tulli fruitur, atque Lucanè

VAL. MARTIALIS.

An Polliconis dulce currit ad Quartum?
 An æstuentes iam profectus ad Baias
 Piger Lucrino nauiclatur in stagno?
 Vis scire, quid agat Canius tuus? ridet.

IN CRUDELEM DOMINUM

Proscriptum famulus seruauit fronte notat
 Non fuit hæc domi ni vita, sed inuidia.

AD CASSIANVM.

Sirenas hilarem nauigantium pœnam,
 Blandasq; mortes, gaudiumq; crudele,
 Quas nemo quondam deferebat auditas,
 Fallax Ulysses dicitur reliquisse,
 Non miror, illud, Cassiane, mirarer:
 Si fabulantem Canium reliquisset.

IN M. ANTONIUM.

Par scellus admisit Phariis Antonius armis:
 Absciit vultus ensis vterque sacros,
 Illud, laurigeros ageres cum iæta triumphos:
 Hoc tibi, Roma, caput cum loquereris et at.
 Antonita men est peior, quam causa Photini;
 Hic facinus domino præstitit, ille sibi.

DE PIGRIS NAVTIS,

Cessatis pueri, nihilq; nostris
 Veientone *asinaque pigriores:
 Quorum per vada tarda nauigantes
 Lentos figitis ad celestina remos,
 Iam pronò Phaetonte sudad Aethon,
 Exarsitque dies, & hora lassos
 Interiungit equos meridiana,
 Ad vos tam placidas vagi per vndas
 Tutæ luditis otium canna.
 Non nautas puto vos, sed argonautas.

IN RVFVM.

Esse negas coctum leporem, poscis flagella.
 Mauis, Rufe, coquum scindere, quam lep-

* Remo-
 raque.

LIBER III.
AD CERDONEM.

33.

Iraſci noſtro non debes, Cerdo, libello.
Ars tuâ, non vita eſt carmine læſa meo.
Innocuos permitte ſales, cur ludere nobis
Non liceat, licuit ſi iugulare tibi.

AD RUFUM.

Curſorem ſexta tibi, Ruſe, remiſimus hora:
Carmina quem madidum noſtra tuliſſe reor.
Imbribus immedicis cœlum nam forte rubeat.
Non aliter miſi debuit iſte liber.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON.
LIBER III

DE NATALI DOMITIANI.

CAESARIS alma dies, & luce ſacratior illa,
Conſcia dictæum quæ tulit Ida Iouem,
Longa precor, ylioque veni numeroſior auo:
Semper & hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida cultus in auro:
Per quæ manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingeni redeuntia ſæcula luſtro,
Et quæ Romuleus ſacra Terentus habet.
Magna quidem Superi petimus, ſed debita terris.
Pro tanto quæ ſunt improba vota Deo?

DE HORATIO.

Speſtabat modo ſolus inter omnes
Pigriſ munus Horatius lacernis,
Cum plebs, & minor ordo, maximusque
Sancto cum duce candidus federet.
Toto cecidit repente cœlo:
Alb. ſpeſtat Horatius lacernis.

DE

VAL. MARTIALIS.
DE NIVIBVS.

Aspice quàm densum tacitarum vellus aquarum
Defluat in vultus Cæsaris, inq; sinus.
Indulget tamen ille Ioui, nec vertice moto
Concretas pigro frigore ridet aquas:
Sidus Hyperborei solitus lassare Bootæ,
Et madidis Helicen dissimulare comis.
Quis siccis lasciuit aquis, & ab æthere ludit.
Suspikor has pueri Cæsaris esse niues:

IN BASSAM.

Quod ficcæ redolet palus lacuna,
Crudarum nebulæ quod albularum,
Piscinæ vetus aura quod marinæ,
Lassi bardiaci os quod euocati
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod ieiunia Sabbathariorum,
Mæstorum quod anhelitus reorum,
Quod spurcæ moriens lucerna Ledæ,
Quod ceromata fæce de Sabina,
Quod vulpis faga, viperæ cubile,
Malles, quàm quod oles, olere Bassa.

AD FABIANVM.

Vir bonus, & pauper, linguaq; & pectore verus,
Quid tibi vis, urbem qui Fabiane petis?
Qui nec leno potes, nec comeffator haberi,
Nec pauidos tristi voce citare reos,
Vendere nec vanos circum pallatia fumos:
Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
Vnde miser viues, homo fidus, certus amicus:
Hoc nihil est: nunquam sic Philomelus eris.

AD EUPHEMVM.

Prima salutantes, atque altera continet hora,
Exercet raucos tercia causidicos.
In quintam varios extendit Roma labores.
Sexta quies lassus, septima finis erit.

Sufficit in nonam nitidis octaua palæstris,
 Imperat extructos frangere nona toros.
 Hora libellorum decima est Eupheme meorum:
 Temperat ambrosias cum tua cura dapes,
 Et bonus æthereo laxatur nectare Casar,
 Ingentiq; tenet pocula parca manu.
 Tunc admitte iocos, gressu timet ire licenti,
 Ad matutinum nostra Thalia louera.

AD FAVSTINVM.

Dum nouus est, nec adhuc rafa mihi fronte libellus:
 Pagina dum tangi non bene sicca timer:
 Ipuer, & charo perfer leue munus amico,
 Qui meruit nugas primus habere meas.
 Curre sed instructus comitetur Punica librum
 Spongia, muneribus conuenit illa meis.
 Non possunt nostros multæ, Faustine, lituræ
 Emendare iocos, vna litura potest.

IN ANTONIVM SATVRNINVM.

Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes,
 Et Saturninum te miser esse pudet:
 Impia Parrhasia mouisti bella sub vrsa,
 Qualia qui Phariæ conjugis arma tulit.
 Exciderátne adeò fatum tibi nominis huius,
 Obruit Astiaci quod grauis ira freti?
 An tibi promisit Rhenus, quod non dedit illi
 Nilus, & Arctoïs plus licuisset aquis?

Ille etiam nostris Antonius occidit armis,
 Qui tibi collatus, perfide, Cæsar erat.

DE NVPTIIS PVDENTIS,

& Claudix.

Claudia, Ruffe, meo nupsit peregrina Pudenti:
 Maste esto tedis, ô Hymenæe, tuis.
 Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo,
 Massica Thesæis tam bene vina fauis.
 Nec minus teneri iunguntur vitibus vlni,

Nec

VAL. MARTIALIS.

Nec plus lotos aquas, littora myrtus amat.
 Candida perpetuo reside Concordia lecto:
 Tamque pari semper sis Venus æqua iugo.
 Diligat ipsa senem, quondam: sed & ipsa marito,
 Tunc quoque cum fuerit, non videatur anus.

AD SILIVM.

Sili, Castalidum decus sororum,
 Qui periuria barbari furoris
 Ingenti premis ore, perfidosque
 Factus Annibalis, leuesque pœnos
 Magnis cedere cogis Africanis:
 Paulum deposita seueritate,
 Dum blanda vagus alea December
 Incertis sonat hinc, & hinc fritillis,
 Et ludit rota nequiore talo,
 Nostris otia commoda Camœnis,
 Nec torua lege fronte, sed remissa.

IN CAECILIANVM.

Mille tibi nummos hesternæ nocte roganti,
 In sex, aut septem, Cæciliane, dies.
 Non habeo dixi, sed tu causatus amici
 Aduentum, lancem, paucaque vasa rogas.
 Stultus es, an stultum me credis amice? negavi
 Mille tibi nummos millia quinque dabo?

DE PVERO GLACIE OCCISO.

Qua vicina pluit Vipsanis porta columnis,
 Et maderet assiduo lubricus imbre lapis,
 * Testa. In iugulum pueri, qui roscida * templa subibat,
 Decidit hiberno prægravis vnda gelu.
 Cumque peregisset miseri crudelia fata?
 Tabuit in calido vulnere mucro tener.
 Quid non seua sibi voluit fortuna licere?
 Aut ubi mors non est, si iugularis, aquæ?

DE ENDROMIDE.

Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis aluram,

Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet,
Sordida, sed gelido non aspernanda Decembri,

Dona peregrinam mittimus Endromida,
Seu lentum ceroma teris, tepidum uæ trigona,
Siue harpasta manu puluerulenta rapis.

Plumea seu laxi partiris pondera follis:
Siue leuem cursu vincere quaris Atham:
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus:

Néue grauis subita repretat Iris aqua.
Ridebis ventos hoc munere rectus, & imbres.
Nec sic in Tyria sindone tutus eris.

AD THALIAM.

Dum tu lenta nimis, diuq; quaris,
Quis primus tibi, quis uæ sit secundus,
Gratum quis uæ epigramma comparabit:
Palmam Callimachus, Thalia, de se
Facundo dedit ipse Brutiano.

Qui si Cecropio fator lepore
Romanæ sale luserit Mineruæ:
Illi me facias, precor, secundum.

AD FABIANVM.

Omneis, quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas,
Extulit: vxori fiat amica meæ:

AD PAMPHILVM.

Tu Setina quidem semper, vel Mafica ponis,
Pamphile: sed rumor tam bona negat.
Diceris hac factus cœlebs quater esse lagæna.
Nec puto, nec credo, Pamphile, nec titio.

DE AMIANO: ADMARONILLVM.

Nihil Amiano præter aridam vestem,
Moriens reliquit vltimis pater caris,
Fieri putet potuisse quis, Maronille,
Vt Amianus mortuum patrem nolit.

AD QVINTINVM.

Exigite donem nostros tibi, Quinte, libellos,

VAL. MARTIALIS.

Non habeo, sed habet bibliopola Triphon
 Aes dabo pro nugis, & emam tua carmina sanus?
 Non, inquis, faciam tam fatuè, nec ego.

DE VESTINO.

Cùm grauis extremas Vestinus duceret horas,
 Etiam per Stygias esset iturus aquas,
 Vltima volentes orauit pensa sorores,
 Vt traherent parua stamina pulla mora.
 Iam sibi defunctus, charis dum viuit amicis,
 Mouerunt tetricas tam pia vota deas.
 Tum largas partitus opes, à luce recessit:
 Seq; mori post hoc, credidit ille senem.

DE DAMIS.

Aspicias, imbelles tentent quàm fortia dame
 Prælia? tam timidis quanta sit ira feris?
 * Ardent. In mortem paruis concurrere frontibus * audent,
 Vis, Cæsar, damis parcere? mitte canes.

DE NIGRINA.

O felix animo, felix Nigrina marito,
 Atq; inter Latias gloria prima nurus:
 Te patrios miscere iuuat cum coniuge census,
 Gaudentem socio, participemq; viro.
 Arserit Euadne flammis iniecta mariti,
 Nec minus Alcestim fama sub astra ferat:
 Tu melius certè meruisti pignore vitæ,
 Vt tibi non esset morte probandus amor.

IN AVARVM AMICVM.

Millia misisti mihi sex bix sena petenti.
 Vt bis sena feram, bis duodena peram.

IN ZOILVM INVIDVM.

Nunquam diuitias deos rogauì,
 Contentus modicis, meoq; letus.
 Paupertas veniam dabis: recede.
 Causa est quæ subiri, nœuiq; votit
 Pendentem volo Zoilum videre.

LIBER III.
IN AFRVM.

34

Condita cū tibi sit iam sexagesima mæsis,
Et facies multo esplendat alba pilo,
Discurris tota vagus vrbe: nec vlla cathedra est,
Cui non manē feras irrequietus aue.
Et sine te nulli fas est prodire Tribuno,
Nec caret officio Consul vterq; tuo.
Et sacro decies repetis pallatia cliuo,
Saturosq; modos, Partherniosq; sonas.
Hęc faciant sanē iuuenes, deformius Afer
Omnino nihil est ardelione sene.

AD MATHONEM.

Hospes eras nostri semper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis: imposui: rus tibi vendo tuum.

IN MATHONEM.

Declamas in febre Mathon, Hanc esse phrenesin
Si nescis, non es sanus amice Mathon.
Declamas æger, declamas hemitriticos.
Si sudare aliter non potes est ratio.
Magna tamen res est: erras, cū viscera febris,
Exurit. Res est magna tacere Mathon.

AD RVFFVM.

Hos quoq; commenda Venuleio Ruffe, libellos,
Imputet * & nobis otia parua, roga.
Immemor & paulum curarum operūq; suorum,
Non terrica nugas exigit aure meas.
Sed nec post primum legat hęc, summū ve trientēs:
Sed sua cū medius prælia Bacchus amat.
Si nimis est, legisse duos: tibi charta plicetur
Alter: diuini sic breue fiet opus.

IN NEVOLVM.

Securo nihil est te, Neuoale, peius: eodem
Sollicito nihil est Neuoale, te melius.
Securo nullum resalutas, despicias omnes:
Nec ququam liber, nec tibi gratus homo est.

E 2

Sollici:

VAL. MARTIALIS.

Sollicitus donas: dominam, regemq; saluta,
Inuitas. esto, Nauole, sollicitus.

IN PONTICVM.

Nos bibimus vitro, tu myrrha Pontice. quare?
Prodat perspicuus ne duo vina calix.

AD LIBRVM SVVM.

Si vis auribus Atticis probari,
Exhortor moneoq; te, libelle,
Vt docto placeat Apollinari:
Nil exactius, eruditiusq; est,
Sed nec candidius, benignusq;,
Si te pectore, si tenebit ore:
Nec rorchos metues maligniorum,
Nec scombris tunicas dabis molestas.
Si damnauerit ad salariorum
Curras scrinia protinus licebit,
Inuersa pueris arande charta.

IN DISSIMVLATOREM.

Nulla remisisti paruo pro munere dona,
Et iam Saturni quinque fuere dies.
Ergo nec argenti lex scrupula Septitiane
Missa, nec à querulo mappa cliente fuit.
Antipolitani, nec que de sanguine thynni
Testa rubet, nec que costana parua gerit,
Nec rugosarum vimen breue picenarum:
Dicere te posses vt meminisse mei.
Decipies alios verbis, vultuque benigno.
Nam mihi iam notus dissimulator erit.

DE RVSTICATIONE.

Rure moras quid agam, respondeo pauca, rogatus:
Luce deos oro, famulos post arua reuiso,
Partibus atque meis iustos indico labores.
Inde lego, Phœbumque cio, Musamque lacesso.
Hinc oleo corpusq; frico, mollique palam
Stringo libens, animo gaudens, ac fœca liber.

Pondero, poto, cano, ludo, lauo, cœno, quiesco.
 Dum paruus lychnus modicum consumit oliui,
 Hæc dat nocturnis nox lucubrata camœnis.

AD LIBRYM.

Ohe iam satis est, ohe libelle:
 Iam peruenimus vsque ad vmbilicos.
 Tu procedere adhuc, & ire quaris,
 Nec summa potes in scheda teneri:
 Sic, tanquam tibi res peracta non sit,
 Quæ prima quoque pagina peracta est.
 Iam lector queriturque, deficitque,
 Iam librarius hoc & ipse dicit,
 Ohe iam satis est, ohe libelle,

M. VAL. MARTIALIS
 EPIGRAMMATON.

LIBER. V.

Ad Cæsarem.

HOC tibi (Palladiæ seu collibus vteris Albæ
 Cæsar: & hinc Truiam prospicis, inde Thetin:
 Seu tua veridicę discunt responsa sorores,
 Plana suburbani quæ cubat vnda freti:
 Seu placet Aeneę nutrix, seu filia Solis,
 Siue saluferis candidus Anxur aquis)
 Mittimus, ô rerum felix intela, salusque,
 Sospite qua gratum credimus esse Iouem:
 Tu tantum accipies: ego te legisse putabo,
 Et tumidus Galla credulitate fruar.

AD DOMITIANVM.

Accola iam nostrę Degis, Germanicę, ripę,
 Afamulis Istri qui tibi venit aquas,
 Letus & attonitus, viso modo præside mundi,
 Affatus comites dicitur esse suos.

VAL. MARTIALIS.

Sors mea, quàm fratris melior cui tã propè fas est
Cernere tam longè quem colit ille Deum.

IN MYRTALEN.

Fœtere multo Myrtale solet viuos
Sed fallat vt nos, folia deuorat lauri,
Merumque cautâ froade non aqua miscet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paule, videris contra.
Dicas licebit, Myrta le bibit laurum,

AD SEXTVM.

Sexte, Palatinæ cultor facundæ Mineræ,
Ingenio fruere qui Propiore Dei:
(Nam tibi nascentes domini cognoscere curas,
Et secreta ducis pectora nosse licet.)
Sic locus & nostris aliqua tibi parte libellis,
Qua Pedito, qua Marfus, quaque Catullus erit.
Ad Capitolini cœlestia carmina belli
Grande cothurnati pone Maronis opus.

AD MV SAS.

Si non est graue, nec nimis molestum,
Musæ Parthenium rogate vestrum:
Sic te serior, & beata quondam,
Saluo Cæsare, finiat senectus:
Et sis, inuidia fauente, felix.
Sic Burrus citò sentiat parentem.
Admittas timidam, breuëmque chartara
Intra limina sanctioris aule.
Nosti tempora tum Iouis sereni,
Cum fulget placidus, suoque vultu,
Quo nil supplicibus solet negare.
Non est, quod metuas preces iniquas.
Nunquam grandia, nec molesta poscit,
Quæ cedro decorata, purpuraq;
Nigris pagina creuit umbilicis,
Nec porre exeret ista: sed teneto

Sic, tanquam nihil offeras, agasque.
 Si noui dominum nouem sororum,
 Vltro purpureum petet libellum.

DE PHASIDE.

Edictum domini, Deique nostri,
 Quo subsellia certiora fiunt,
 Et puros eques ordines recepit.
 Dum laudat modo Phasis in theatro,
 Phasis purpureis ruber lacernis:
 Et iactat tamido superbus ore,
 Tandem commodius licet sedere,
 Nunc est reddita dignitas equestris,
 Turba non premimur, nec inquinamur:
 Hęc, & telia dum refert supinus,
 Illas purpureas, & arrogantes
 Iussit surgere Lectius lacernas.

IN SYMMACHVM.

Languebam: sed tu comitatus protinus ad me
 Venisti centum, Symmache, discipulis.
 Centum me tetigere manus, Aquilone gelate
 Non habui febrem, Symmache: nunc habeo.

AD REGVLVM.

Esse quid hoc dicam, viuis quod fama negatur?
 Et sua quod rarus tempora lector amat?
 Hi sunt inuidiæ nimirum, Regule, mores:
 Preferat antiquos semper vt illa nouis.
 Sic veterem ingrati Pompeij quærimus vmbra.
 Et laudant Catuli * Iulia templa senis.
 Ennius est lectus, saluo tibi Roma Marone.
 Et sua riserunt secula Mæonidem.
 Vos tamen, o nostri * non festinare libelli:
 Si pœst fata venit gloria, non propero.

DE STELLA.

Sardonychas, smaragdus, adamantas, iaspidas vno
 Porro in articulo Stella, Seuere, meus.

* Vilia.

* Ne

V A L. M A R T I A L I S.

Multas indigitis, plures in carmine gemmas
Inuenies: inde est hæc, puto, culta manus.

I N C A L L I S T R A T V M.

Sum (fateor) semperque fui, Callistrati, pauperi:
Sed non obscurus, nec male notus eques:
Sed toto legor orbe frequens: & dicitur, Hic est.
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
Vt tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Nilivæ seruit tibi gleba Syenes,
Tondet & innumeros Gallica parma greges.
Hoc ego, tuque sumus: sed quod sum, non potes
Tu quod es, è populo quilibet esse potest.

D E M A N N E I O.

Sedere primo solitus in gradu semper,
Tunc cum licebat occupare, Manneius,
Bis excitatus, terque transtulit castra:
Et inter ipsas penè tertius fellas
Post Caiumque, Luciumque confedit,
Illinc cucullo prospicit caput tectus,
Oculoque ludos spectat indecens vno.
Et hinc miser deiectus in viam transit,
Subsellioque semi fultus extremo,
Et male receptus altero genu iactat
Equiti, sedere se: Lectioque, se stare.

A D C A E S. D O M I T I A N V M.

Quintus nostrorum liber est, Auguste, iocorum,
Et queritur lesus, carmine nemo meo:
Gaudet honorato, sed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamè hæc profunt, quavis venerantia multos?
Non profunt sanè, me tamen ista iuuant.

A D L E C T O R E M.

Seria cum possim, quod delectantia malim
Scribere, tu causa es, lector amice, mihi:

Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma:

Sed nescis, quanti stet mihi talis amor

Nam si falciferi defendere templa tonantis,

Sollicitisq;ue velim vendere verba reis,

Plurimus Hispanas mittet mihi naua metretas

Et fiet vario sordidus ære sinus.

At nunc coniuua est, commestatorq;ue libellus,

Et tantum gratis pagina nostra placet,

Bellè, inquis, dixi: satis est: laudabimur vsque.

Dissimulas? facies me puto caufidicum,

IN GELLIAM.

Dum proauos, atauosq; refers, & nomina magna:

Dum tibi noster eques sordida conditio est:

Dum te posse negas, nisi lato, Gellia, blauo,

Nubere: nupsisti, Gellia, cistifero.

AD QUINTIANVM.

Quò tibi Decembri mense, quo volant mappæ,

Hracilesque ligulæ, cereiq;ue chartæq;ue,

Et acuta senibus testa cum damascenis,

Præter libellos vetulas nihil misi:

Fortasse auarus videar, aut inhumanus.

Odi dolosas munerum, & malas arteis.

Imitantur hamos dona namque quis nescit,

Auidum vorata decipi scarum misca?

Quoties amico diuiti nihil donat,

O Quintiane, liberalis est pauper.

AD CAES. DOMITIANVM.

Si qua fides veri, preferri, Maxime Cæsar,

Temporibus possunt secula nulla tuis.

Quâdo magis dignos licuit spectare triumphos?

Quando Palatini plus meruere Dei?

Pulchrior & maior quo sub duce Martia Roma:

Sub quo libertas principe tanta fuit?

Est tamen hoc vitium, sed non leue, sit licet vnum:

Quod colit ingratas pauper amicitias

VAL. MARTIALIS

Quis largitur opes veteri, fidoque sodali?
Aut quem prosequitur non alienus eques?

AD EVNDEM.

Saturnalitæ ligulam misisse, se libræ,
Flammæ tæ togæ scrupula tota decem,
Luxuria est: tumidique vocât hæc munera reges.

Qui crepet aureolus, forsitan vnus erit.
Quatenus hi non sunt, esto tu. Cæsar amicus.

Nulla ducis virtus dulcior esse potest.
Iandudum tacito rides Germanice naso:

Vtile, quod non vis, do tibi consilium.

AD MARTIALEM.

Si tecum mihi, chare Martialis,

Securis liceat frui diebus.

Si disponere tempus otiosum,

Et verè pariter vacare vite,

Nec nos atria, nec domos parentum.

Nec lites tetricas, forumque triste

Noscemus, nec imagines superbas:

Sed gestatio, fabule, libelli,

Campus, porticus, umbra, virgo, thermæ.

Hæc essent loca semper, hi labores.

Nunc viuit sibi neuter heu, bonosque

Soles effugere, atque abire sentit,

Qui nobis pereunt, & imputantur,

Quisquam viuere cùm sciat, moratur?

DE APOLLONIO.

Quintû, pro Decimo: pro Crasso, Regule, Marcum,

Ante salutabat rhetor Apollonius.

Nunc verumque suo resaluta nomine: quantum

Cura, laborque potest: scripsit, & edidit.

IN PAVLLVM.

Maec domi nisi te merui, voluique videre:

Sint mihi, Paulte, tuæ longius exquilie.

Sed Tiburtina sum proximus accola pylæ

Qua videt antiquum rustica Flora Iouem,
 Alta suburbani vincenda est semita cliui,
 Et nunquam sicco sordida saxa gradu.
 Vixque datur longas mulorum vincere mandras,
 Quæque trahi multo marmora fune vides.
 Illud adhuc grauius: quod te post mille labores,
 Paulle negat lassio ianitor esse domi.
 Exitus hinc operis vani, togulæque madentis,
 Vix tanti Paulum mane videre fuit.
 Semper inhumanos habet officiosus amicos
 Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

AD BASSVM.

Herbarum fueras indutus, Basse, colores,
 Iura theatralis dum siluere loci,
 Quæ postquam placidi censoris cura renasci
 Iussit, & Oceanum certior audit eques:
 Non nisi vel cocco madida, vel marice tincta
 Veste nites, & te sic dare verba putas.
 Quadringentorum nullæ sunt, Basse, lacernæ,
 Aut meus, an te omnes Codrus haberet equum.

DE HERMETE.

Hermes Martia seculi voluptas,
 Hermes omnibus eruditus armis,
 Hermes & gladiator, & magister,
 Hermes turba sui, tremorq; ludi,
 Hermes, quem timet Aelius, sed vnum,
 Hermes, cui cadit Aduolans, sed vni,
 Hermes vincere, sed ferire doctus,
 Hermes supposititius sibi ipsi,
 Hermes diuitiæ locariorum,
 Hermes belligera superbus hasta,
 Hermes æquoreo minax tridente,
 Hermes caside languida timendus.
 Hermes gloria Martis vniuersi,
 Hermes omnia solus, & ter vnus.

DE CHAERESTRATO.

Quadringenta tibi non sunt, Charestrate: surge.
 Lectius ecce venit sta, fuge, curre, late.
 Ecquis, Io, reuocat: discedentemque reducit?
 Ecquis, Io, largas pandit amicus opes?
 Quem chartis, fameq; damus, populisq; loquendum,
 Qui Stygios non vult totus adire lacus.
 Hoc, rogò, non melius, quàm rubro pulpita nimbo
 Spargere, & effuso permaduiffe croco?
 Quam non sensuro dare quadringenta caballo.
 Aureus vt Scorpinafus vbique micet?
 O frustra locuples, ò dissimulator, amice:
 Hec legis, & laudas (que tibi fama perit)

AD CODRVM.

Quòd Alphadixi, Codre, penulatorum
 Te nuper aliqua cum iocarer in charta.
 Si forte bilem mouit hic tibi versus,
 Dicas licebit Beta me togato rum.

IN FICTVM EQVITEM.

Ingenium, studiumque tibi, moresque, genusque
 Sunt equitis, fateor: cetera plebis habes.
 Bis septem tibi iam non sunt subsellia tanti,
 Vt sed eas visu pallidius Oceano.

IN MAMERCVM.

Vt bene loquatur: sentiatque Mamercus,
 Efficere nullis, Aule, moribus possis:
 Pietate fratres Curios licet vincas,
 Quiete Neruas, comitate Drufones,
 Probitate Marcos, æquitate Mauricos,
 Oratione Regulos, i ocis Paullos.

• Verè. Rubiginosis cuncta dentibus rodit,
 Hominum malignum forsan esse tu credas:
 Ego esse miserum credo, cui placet nemo.

AD VARRONEM.

Varro Sophocleo non inficiande cothurno.

Nec minus in Calabria suspiciende lyra,
 Differ opus: nec te facundi scena Catulli
 Detineat, cultis aut elegia comis,
 Sed lege fumoso non aspernanda Decembri
 Carmina, mittuntur que tibi mense suo,
 Commodius nisi forte tibi, potiusque videtur
 Saturnalicias perdere, Varro, nuces.

DE LVDO PVERORVM.

cum iuencis.

Aspice, quàm placidis insultet turba iuencis,
 Et sua quam facilis Pondera Taurus amet.
 Cornibus hic pēdet summis: vagus ille per armos
 Currit, & in toto ventilat arma bone.
 At feritas immota riget. non esset arena
 Tutior, & possent fallere plana magis.
 Nec trepidant *gressus: sed de discrimine palmis
 Securus puer est, sollicitumque pecus.

*Cestius.

DE CRISPO.

Quadrantem Crispus tabulis, Faustine, supremis
 Non dedit vxori, cui dedit ergo? sibi.

IN CAVSIDICVM.

Carpere Causidicus fertur mea carmina, qui sit,
 Nescio: si sciero, ve tibi causidice.
 De Herotio. infante puella vernulla,
 Hanc tibi, Fronto pater, genitrix Flacilla puellam,
 Oscula, commendo, deliciasque meas.
 Pallida nec nigras horrescat Herotion vmbra,
 Oraque tartarei prodigiosa canis.
 Impletura fuit sextę modo frigora brumæ,
 Vixisset totidem ni minus illa dies.
 Inter tam veteres ludat festiua patronos,
 Et nomen blęso garriat ore meum.
 Mollia nec rigidus cęspes tegat ossa, nec illi
 Terra grauis fueris, non fuit illa tibi,
 DE EVCLIDE, AD
 Fabullum.

Cũm

V A L. M A R T I A L I S.

Cum sibi redire de patruclibus fundis
 Ducenta, clamat coccinatus Euclides,
 Corinthioque plura de suburbano:
 Longumque pulchra stemma repetit à Leda,
 Et sulcitantì Lectio reluctatur:
 Equiti superbo, nobili, lo cupleti,
 Cecidit repente magna de sinu clavis.
 Nunquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

A D F A V S T I N V M.

Laudatus nostro quidam, Faustine, libello
 Dissimulat: quasi nil debeat, imposuit.

D E H E R O T I O I N F A N T E.

puella vernula.

Puella senibus dulcior mihi cygnis
 Agna Galesi mollior phalantino
 Concha Lucrini delicatior stagni,
 Cui nec lapillos præferas Erythraeos,
 Nec modo politum pecudis Indicæ dentem
 Nivesque primas, liliumque non tactum:
 Quæ crine vincit Beticis gregis vellus,
 Rhenique nodos, aureamque nitellam,
 Fragrauit ore, quod rosarium Pesti,
 Quod Atticarum prima mella cerarum:
 Quod succinorum rapta de manu gleba:
 Cui comparatus indecens erat pauo,
 Inamabilis sciurus, & frequens Phoenix:
 Adhuc recenti tepet Herotio busto,
 Quàm pessimorum lex auara fatorum?
 Sexta peregit hyeme, nec tamen tota.
 Nostros amores, gaudiùmque, lususque,
 Et esse tristem me meus vetat Pectus:
 Pectusque pulsans, pariter & comam vellens,
 Deslere non te vernulæ pudet mortem?
 Ego coniugem inq̄sit, extuli, (& tamen vi

Notam, superbam, nobilem, locupletem,
 Quid esse nostro fortius potest Peto?
 Ducenties accepit, & tamen viuit.

IN CALLIODORVM.

Calliodorus habet cēsum (quis nescit?) equestrem,
 Sexte sed & fratrem Calliodorus habet.

Quadringenta secat, qui dicit, *ὄνκα μίβιζε*.

Vno credisequo posse sedere duos:

Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce molestor?

Non esset Pollux, si tibi Castor eras.

Vnus cum sitis: duo, Calliodore, sedetis,

Surge: solœcismum, Calliodore, facis.

Aut imitare genus Lede: cum fratre sedere

Non potes, alternis Calliodore sede.

IN CARINVM.

Supremas tibi tricies in anno

Signanti tabulas, Carine, nisi

Hiblaeis madidas thymis placentas.

Defeci: miserere iam Carine.

Signa rarius, aut semel fac illud,

Mētitur tua quod subinde tuis.

Excussi loculosque, sacculumque

Cræso diuitior licet fuisset:

Iro pauperior forem, Carine:

Si concham toties meam comesses.

AD ARTEMIDORVM.

Pinxisti Venerem: colis, Artemidore, Mineruam.

Et miraris, opus displicuisse tuum?

Amicis esse donandum,

Callidus effrata numos fur auferet: arca:

Prosternet patrios impia flamma lares:

Debitor vsuram pariter, sortemque negabit:

Non reddet sterilis semina iacta seges:

Dispensatorem fallax spoliabit amicus:

Mercibus extractas obruet vada rates.

Extra fortunam est quicquid donatur amicis,
Quas dederis, solas semper habebis opes.

DE THAIDE ET LECANIA

Thais habet nigros, niueos Lecania dentes.

Quæ ratio est? emptos hæc habet, illa suos,
IN DENTONEM.

Quid factum est rogo, quid repente factum:

Ad cœnam mihi, Deuto, quòd vocanti

(Quis credat) quater ausus es negare.

Sed nec respicis, & fugis sequentem:

Quem thermis modo quætere, & theatri,

Et conclauius omnibus solebas.

Sic est captus es vnctiore cœna,

Et maior rapuit canem culina:

Iam te, sed citò cognitum & relictum,

Cum fastidierit popina diues,

Antiquæ venies ad ossa cœnæ:

DE PHILONE.

Nunquam se cœnasse domi Philo iurat & hoc e&

Non cœnat, quoties nemo vocauit eum.

AD LABIENVM.

Vidissem modò forte cum sedentem

Solum te, Labiene: treis putauit.

Caluæ me numerus tuæ fefellit,

Sunt illinc tibi, sunt & hinc capilli,

¶ vel. Quales* nec puerum decere possint.

Nudum est in medio caput, nec vllus

In longa pilus area notatur,

Hic error tibi profuit Decembri,

Tunc cum prandia misit imperator:

Cum panariolis tribus redisti.

Talem Geryonem fuisse credo.

Vites censeo porticum Philippi,

Site viderit Hercules, peristi.

IN CHAROPINVM.

Cæno domi quoties, nisi te, Charopine, vocavi:

Protinus ingentes sunt inimicitia:

Meque petis stricto medium transfigere ferro:

Si nostrum, sine te, scis caluisse focum.

Nec semel ergo mihi furtum fecisse licebit:

Improbis nihil est hac, Charopine, gula.

Desine iam, nostram (precor) obseruare culinam,

Atque aliquando meus let tibi verba coquus.

AD RVFFVM.

Hic, qui libellis, per grauem gerit sequam.

Notariorum quem premit chorus leuis,

Qui codicillis hinc, & inde prolatis,

Epistolisq; commendat grauem vultum,

Simili, Catoni, Tullioque, Brutoque:

Exprimere Ruffe, fidicule licet cogant,

Aue Latinam $\chi\alpha\rho\sigma\epsilon$ non potest Græcum,

Si fingere me istud putas, salutemus,

IN POSTHVMMVM.

Quæ mihi Præstiteris memini, semperq; tenebo,

Cur igitur taceo, Posthume, tu loqueris?

Incipio quoties alicui tua dona referre:

Protinus exclamat, Dixerat ipse mihi,

Non belle quædam faciunt diso: sufficit vnus

Huic operi, si vis vt loquar, ipse tace.

Crede mihi, quamuis ingentia, Posthume, dones:

Autoris pereunt garrulitate sui.

AD BASSVM.

Colchida quid scribis, quid scribis amice Thiestem?

Quid tibi vel Niobe, Basse vel Andromache?

Materia est (mihi crede) tuis aptissima chartis

Deucalion: vel, si non placet hic, Phaeton.

DE RHETORE.

Extemporalis factus est meus Rhetor:

Calphurnium non scripsit, & salutauit.

AD LVPVM.

Cui tradas, Lupe, filium magistro,
 Queris sollicitus, diuque tentas,
 Omnes Grammaticosque rhetorasque,
 Deuites, moneo, nihil sit illi
 Cum libris Ciceronis, aut Maronis,
 Fama Rutilium suæ relinquat.
 Si versus facit, abdicet poëtam.
 Artes discere vult pecuniosas:
 Fac, discat citharæ cædus, aut choraules;
 Si duri puer ingeni videtur,
 Præconem facias, vel architectum.

AD CINNAM.

Cum voco te dominum: nolo tibi, Cinna, placere:
 Sæpe etiam seruum sic resaluto meum.

AD POSTHVMVM.

Cras te victurum, cras dicis, Posthume, semper,
 Dic mihi, cras istud, Posthume, quando venit?
 Quam longè cras istud vbi est, aut vnde petendum?
 Nunquid apud Parthos, Armeniosque latet
 Iam cras istud habet Priami, vel Nestoris annos,
 Cras istud quanti, dic mihi, possit emi?
 Cras viues: hodie iam viuere, Posthume, seruum est,
 Ille sapit, quisquis, Posthume, vixit heri.

AD STELLAM.

Quod non argentum, quod non tibi misimus aurum,
 Hoc facimus causa. Stella diserte, tua.
 Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti:
 Fictilibus nostris exoneratus eris.

IN DETRACTOREM.

Adlatres licet vsque nos, & vsque,
 Et gannitibus improbis laceffas:
 Certum est, hanc tibi pernegare famam,
 Olim quam petis in meis libellis.
 Qualiscunque legaris vt per orbem.
 Nam te cur aliquis sciat fuisse?

Ignoratus pereas, miser necesse est.
 Non deerunt tamen hac in orbe for-
 Vnus, vel duo, tres ué, quatuor ué,
 Pellem rodere qui velint caninam.
 Nos hac à scabie tenemus vngues.

AC HOSPITES.

Iure tuo nostris maneas, licet hospes, in hortis,
 Si potes in nudo ponere membra solo:
 Aut si portatur tecum tibi magna suppellex.
 Nam mea iam digitorum, sustulit hospitibus.
 Nulla regit fractos, nec inanis culcitra lectos:
 Putris & abrupta fascia recte iacet,
 Sit tamen hospitium nobis commune duobus,
 Emi hortos, plus est instrute tu, minus est.

AD PONTICVM.

Quid sentis, inquis, de nostris Marce libellis?
 Sic me sollicitus, Pontice, sæpe rogas,
 Admiror, stupeo, nihil est perfectius illis
 Ipse tuo cedit Regulus ingenio.
 Hoc sentis, inquis, faciat tibi sic bene Cæsar,
 Sic Capitolinus Iuppiter: imò tibi.

AD SVOS MINISTROS.

Sextantes, Calliste, duos infunde falerni,
 Tu superæ stiuas, Alcide, funde niues,
 Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo.
 Lassenturque rosas tempora sutilibus.
 Iam vicina iubent nos viuere Mausolea:
 Cum doceant, ipsos posse perire Deos.

AD CAESAREM.

Astra, polumque dedit, quamuis obstante nouerca,
 Alcide, Nemeæ terror, & Arcas aper,
 Et castigatum Libycæ cærona palæstræ:
 Et grauis in Siculo puluere fusus Erix:
 Sylvarumq; tremor, tacita qui fraude solebat
 Duce nec rectas Cæcus in antia boues.

V A L. M A R T I A L I S.

Ista tuæ, Cæsar, quora pars spectatur arenæ?
 Dat maiora nouus prælia mane dies.
 Quot grauiora cadūt Nemeæo pondera monstros?
 Quot tua menalios callocat hasta sues?
 Reddatur si pugna triplex pastoris Iberi,
 Est tibi, qui possit vinceret Geryonem.
 Sepe licet Graiæ numeretur bellua Lerna,
 Improba Niliacis quid facit Hydra feris?
 Pro meritis cœlum tantis, Auguste, dederunt
 Alcida: citò di: se tibi fero dabunt.

I N P O N T I L I A N V M.

Sepe salutatus, nunquam prior ipse salutas:
 Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

D E H I R V N D I N E.

Hybernos peterent solito cùm more recessus
 Athides, in nidis vna remansit auis.
 Deprehendere nefas ad tempora verna reuersæ,
 Et profugam volucres diripere suæ,
 Serò dedit pœnas: discerpi noxia mater
 Debuerat sed tunc, cum lacerauit Itym.

D E A P I C I O.

Dederas, Apici, bis trecenties ventri,
 Sed adhuc supererat centies tibi laxum.
 Ho tu grauitatus, ne famem & sitim ferres,
 Summa venenum porione duxisti,
 Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

I N I N V I T A T O R E M.

Omnia cùm retro pueris obsonia tradas:
 Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?

A D F A V S T I N V M.

Si temperari balneum cupis feruens
 Faustine, quod vix Iulianus intraret:
 Rogo lauet vti rhexorem Sabineum,
 Neronianas refrigerat thermas.

I N G A N D I D V M.

prædia solus habes, & solus, Candide, nummos?

Aurea solus habes, myrrha solus habes:

Mastica solus habes, & opimis cecuba solus:

Et cor solus habes, solus & ingenium,

Omnia solus habes, hoc me puto velle negare:

Stultitiam sed habes, Candide, cum populo.

IN GALLVM.

Nunquam me reuocas, venias cum sæpe vocatus:

Ignosco nullum si modo, Galle vocas.

Inuitas alios vitium est veriusque, quod? inquis.

Et mihi cor non est: & tibi, Galle, pudor.

IN NESTOREM,

Auriculam Mario grauius miraris olere.

Tu facis hoc garris, Nestor, in auriculam.

IN ZOILVM.

Has cum gemina compede dedicat catenas,

Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

AD GARCILIANVM.

Sportula nulla datur: gratis conuiuia recumbis.

Dic mihi quid Romæ, Gargiliane, facis?

Cum ratione licet dicas te viuere summa.

Quod viuis, nulla cum ratione facis.

AD RVFFINVM.

Sunt tibi (confiteor) diffusi iugera campi,

Urbanique tenent prædia multa lares;

Et seruit dominæ numerosus debitor arce,

Sustentatque tuas aurea mensa dapes,

Fastidire tamen noli, Rufine, minores.

Plus habuit Didymus, plus Philomelus habet.

DE PISCIBVS SCVLPTIS,

Artis Hhidiacæ toreuma clarum,

Piscès aspicias: adde aquam natabunt.

IN FABIANVM.

Quod nouus, & nuper factus tibi præstat amicus:

Hoc præstare iubes me, Fabiane, tibi.

VAL. MARTIA LIS.

Horridus vt primo ſemper te mane ſalutem,
 Per mediumque trahat me tua ſella lutumi:
 Laſſus vt in thermas decima, vel ſerius, hora.
 Te ſequar Agrippæ, cum lauer ipſe Titi.
 Hoc per triginta merui, Fabiane, decembres:
 Vt ſim tyro tua ſemper amicitia?

Hoc merui, Fabiane, toga, tritaque, meaque:
 Vt nondum credas me meruiſſe rudem?

IN IRASCENTES AMICOS.

Iraſci tantum felices noſtis amici.
 Non belle facitis: ſed iuuat hoc facere.

AD SEXTVM.

Quæ te cauſa trahit, vel quæ fiducia Romam.
 Sexte: quid aut ſperas, aut petis inde? refer.

Cauſas, inquis, agam Cicerone diſertius ipſo,
 Atque erit in triplici par mihi nemo foro.

Egit Ateſtinus cauſas, & ciuis, vtrumque
 Noras, ſed neutri penſio tota fuit,

Si nihil inueniet, pangentur carmina nobis:
 Audieris, dices eſſe Maronis opus.

Inſanis, omnes gelidis quicunque lacernis
 Sunt tibi, Naſones, Vergiliosque vides.

Atria magna colam, vix treis aut quattuor iſta
 Res aluit: pallet cætera turba fame.

Quid faciã? ſuade: nam certum eſt: viuere Romæ.
 Si bonus es, caſu viuere Sexte potes.

IN THELESINVM.

Mutua quod nobis ter quinquaginta dediſti
 Ex opibus tantis, quas grauis arca premit:

Eſſe tibi magnus, Theleſide, videris amicus.

Tu magnus, quod das: immo ego, quod recipis,

DE LACERTA CÆLATA.

Inſerta phialæ Mentoris manu ducta,
 Lacerta viuic, & rimerur argentum.

IN LENTINVM.

Mentiris iuuenem tinctis, Lentine, capillis,
 Tam subito coruus, qui modo cygnus eras.
 Non omneis fallis, scit te Proserpina canum:
 Personam capiti detrahet illa tuo.

IN LIGVRINVM.

Occurrit tibi nemo quod libenter:
 Quod quacunque venis, fuga est, & ingens
 Circa te, Ligurine, solitudo:
 Quid sit scire cupis? nimis poeta es.
 Hoc valde vitium periculosum est,
 Non tigris catulis citata raptis,
 Non dipsas medio peruista Sole,
 Nec si scorpius improbus timetur.
 Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
 Et stanti legis, & legis sedenti:
 Currenti legis, & legis cubanti
 In thermas fugio, sonas ad aurem
 Piscinam peto, non licet natare.
 Ad cœnam propero, tenes euntē,
 Ad cœnā venio, fugas, sedētem.
 Lassus dormio, suscitās iacentem.
 Vis quantum facias mali, videre?
 Vir iustus, probus, innocens, timeris.

DE EODEM.

Fugerit an mensas Phœbus, cœnamque Thiesta,
 Ignoro: fugimus nos, Ligurine tuam.
 Illa quidem lauta est, dapibusq; instructa superbis:
 Sed nihil omnino, te recitante, placet.
 Nolo mihi ponas rhombum, mulumq; bilibrem.
 Nolo boletos, ostrea nolo: tace.

AD CANDIDVM.

Exigis a nobis operam, sine fine togatam,
 Non eo, libertum, sed tibi mitto meum.
 Non est, inquis, idem, multo plus esse probabo.
 Vix pro lecticam subsequar: ille feret.

VAL. MARTIALIS.

In turbam incidere, cunctos umbone repellere:
Inualidum est nobis, ingenuumque latus,

Quidlibet in causis narraueris, ipse tacebo:
At tibi tergeminum mugiet ille sophos.

Lis erit, ingenti faciet conuictia voce:

Esse pudor vetuit fortia verba mihi.

Ergo nihil nobis, inquis, præstabis amicus?

Quicquid libertus, Candide, non poterit.

DE BASSO AD FAVSTINVM.

Capena grandi porta qua pluit gutta,
Phrygiumque matris Almo qua lauat ferrum,
Horatorum qua virescit sacer campus.

Et qua pusilli feruet Herculis fanum,

Faustine, plena Bassus ibat in rheda.

Omneis beati copias trahens ruris.

Illic videris frutice nobili caules,

Et vtrumque porrum * sessilesque lactucas,

Pigroque ventri non inutiles betas.

Illic coronam pinguis grauem turdis,

Leporemque læsum Gallici canis dente,

Nondumque * victa lacteum faba porcum,

Nec feriatus ibat ante carrucam,

Sed tuta, fœno cursor oua portabat.

Romam petebat Bassus, imò rus ibat.

DE OLLO.

Pauperis extruxit cellam, sed vendidit Ollus

Prædia: nunc cellam pauperes Ollus habet,

IN INVITATOREM.

Veientana mihi mices: tibi Massica potas:

Olfacere hæc malo copula, quam bibere,

IN LYGVRI NV M.

Hæc tibi, non alia est ad cœnam causa vocandi,

Versiculos recites, vt Lygurine tuos.

Deposui soleas, affertur protinus ingens

Inter lactucas, oxigarumque; liber.

Sectilerq;

* Vifa.

Alter

Alter perlegitur dum fercula prima morantur,
Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit,
Et quartum recitas, & quintum denique librum.

Putidus est, toties si mihi ponis aprum.

Quod si non scombris scelerata poemata dones:

Cœnab s solus iam, Lygurine, domi.

AD THONGILIANVM.

Empta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducentis.

Abstulit hanc nimium casus in vrbe frequens

Collatum est decies. Rogo non potes ipse videri

Incendisse tuam, Tongiliane, domum?

IN GELLIAM.

Quod quacunq; venis, Cœsmū migrare putamus

Et fluere excusso cinnama fusa vitro.

Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.

* Sic puto posse meum, sic bene olere canem.

* Scis.

DE CAVONE

Rauennate.

Sit cisterna mihi, quam vinea, malo Rauennæ:

Cum possim multò vendere pluris aquam.

Callidus imposuit nuper mihi caupo Rauennæ.

Cum peterem mistum, vendidit ille merum.

DE VILLA FAVSTINI.

ad Bassum.

Baiana nostri villa, Basse, Faustini

Non otiosis ordinata myrtetis,

Viduaque platano, tonsili que buxeto

Ingrata lati spatia detinet campi.

Sed rure vero, barbaroque lætatur.

Hic facta premitur angulo Ceres omni:

Et multa fragat testa senibus autumnis.

Hic post Nouembres, imminente iam bruma,

Seras putatur horridus refert vuas.

Truces in alta valle mugiunt tauri,

Vitalusq; e inermi fronte prurit in pugnam.

VAL. MARTIALIS

Vagatur omnis turba sordidæ cortis,
 Argutus anser, gemmeique pavones,
 Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
 Et picta perdix, Numidicæque guttate,
 Et impiorum phasiana Colchorum
 Sonantque turres plausibus columbarum.
 Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur.
 Auidi sequuntur villicis sinum porci,
 Matremque plenam mollis agnus expestat,
 Cingunt lereum lactei focum vernæ,
 Et larga festos lucet ad lares sylvæ.
 Non legnis albo pallet otio caupo.
 Nec perdit oleum lubricus palestrita.
 Sed tendit avidis retè subdolum turdis,
 Tremulæque captum linea trahit piscem,
 Aut impeditam cassibus refert damam.
 Exercet hilares facilis hortus ymbas,
 Nec venit inanis rusticus saluator,
 Fert ille ceris cana cum suis mella,
 Metamque lactis Salsinate de sylvæ,
 Somniculosos ille porrigit glites,
 Hic vagientem natis luspide fœtum,
 Alius coactos non amare capones,
 Et dona matrum vimineo ferunt texto
 Grandes præborum virgines colonorum,
 Facto vocatur lætus opere vicinus,
 Nec auara seruat crastinas dapès mensa,
 Vescuntur omnes, ebríoque non nouit
 Satur minister inuidere conuiuè.
 At tu sub vrbe possides famem mundam,
 Et turre ab alta prospicis ineras laurus,
 Et vinitorem farre pascis vrbano,
 Pictamque portas otiosus ad villam.
 Olus, oua, pullos, poma, caseum, mestum,
 Rûs hoc vocari debet, an domus longè

DE SVTORE ET FVLLONE.

Sutor cerdo dedit tibi, culta Banonia munus.

* Tibi.

Fullo dedit Mutina, nunc * vbi copo dabit?

IN PONTICVM.

Cum vocor ad cœnam, non iam venalis, vt antè,

Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur.

Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino:

* Sumitur in ciso mytilus ore mihi

* Suggitur

Sunt tibi boleti: fangos ego sumo * fuillos.

Puillus.

Res tibi cum rhombo est: at mihi cum sparulo:

Aureus immodicis turtur te clunibus implet:

Ponitur in cauea mortua pica mihi.

Cur sine te cœno, cum tecum, Pontice, cœnem?

Sportula * quod non est, profit, edamus idem.

* Qua

IN CINNAM.

Esse nihil dicis, quicquid petis, improbe Cinna.

Si nil, Cinna, petis: nil tibi, Cinna, nego.

IN QVINTVM.

Centenis quod emis pueros, & saepe ducentis:

Quod sub rege Numa condita vina bibis:

Quod constat decies tibi non speciosa supellex:

Libra quod argenti millia quinque rapit:

Aurea quod fundi pretio carruca paratur:

Quod pluris * nulla est, quam domus empta tibi.

* Nulli.

Hæc animo magno credis te, Quinte, parare?

Falleris hæc animus, Quinte, puillus emit.

AD LESBIAM.

Arctoa de gente comam tibi, Lesbia, misi:

Vt scires quanto sit tua flaua magis.

IN M. ANTONIVM.

Antoni, Phario nil obiecture Photino,

Et leuius tabula, quam Cicerone nocens:

Quid gladium demens Romana stringis in ora?

Hoc admississet nec Catilina nefas,

Impius, quando miles corrumpitur auro:

Et tantis

VAL. MARTIALIS.

Et tantis opibus vox tacet vna tibi.

Quid profunt sacre pretiosa silentia linguæ?

Incipient omnes pro Cicerone loqui.

DE SYRISCO, AD

Maximum,

Infusum sibi nuper à patrono.

Plenum: Maxime centies Syrisus

In sellariolis vagus popinis

Circa balnea quattuor peregit.

O quanta est gula, centies comesse?

Quanto maior adhuc, nec accubare?

AD FAVSTINVM.

Humida qua gelidas summittit trebula valles,

Et viridis Cancrismensibus alget ager

Rura Cleoneo nunquam temerata leone,

Et domus Aeolio semper amica Notō,

Te Faustine vocat: longas his exige messes

Collibus, hybernū iam tibi Tibur erit.

DE ORIGINE BACCHI.

Qui potuit Bacchi matrem dixisse Tonantem,

Ille potest Semelen dicere, Ruffe, patrem,

AD THEODORVM.

Non donem tibi cur meos libellos

Oranti toties, & exigenti,

Miraris Theodore? magna causa est:

Dones tu mihi ne tuos libellos.

DE POMPEIO ET FILIIS.

Pompeios iuvenes Asia, atque Europa, sed ipsum

Terra tegit Libyes: si tamen vlla tegit.

Quid mirum, toto si spargitur orbemiacere

Vno non poterat tanta ruina loco.

AD CINNAM.

Profecit potō Mithridates saepe veneno.

Toxica ne possent sœua nocere sibi.

Tu quoque caussis cœnando tam male semper:

Ne possit

Neposses vnquam, Cinna, perire fame,

AD MARVILLVM.

Narratur bellè quidam dixisse, Marulle,

Qui te ferre oleum dixit in atriculam,

AD TORANIVM.

Si tristi domiccenio laboras;

Torani: potes esurire mecum.

Nec deerunt tibi, si soles *περιτρυφειν*,

Viles Cappadoce, grauesque porri,

Diuisis cybium latebit ovis.

Ponerur digitis tenendus vstis

Nigra coliculus virens patella,

Argentem modo qui reliquit hortum,

Et pulcra niueam premens botellus,

Et pallens faba cum rubente lardo.

Mensa munera si voles secunda;

Marcentes tibi porrigentur vuzæ,

Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum.

Et quas docta Neapolis creauit,

Lento castaneæ vapore tostæ,

Vinum tu facies bonum biuendo.

Post hæc omnia forte si mouebit

Bacchus, quam solet, esuritionem,

Succurrent tibi nobiles oliuæ,

Piceni modo quas tulere tami,

Et feruens cicer, & tepens lupinus.

Parua est cœnula, quis potest negare?

Sed finges nihil, aud esuæ fictum,

Et vultu placidus tunc recumbes,

Nec crassum dominus leget volumen.

IN ZOILVM.

Vndecies vna surrexti, Zoile, cœna:

Et mutata tibi est synthesis vndecies:

Sudor inhereret madida ne veste retentus,

Et laxam tenuis læderet hora cutem,

Quare

V A L. M A R T I A L I S.

Quar ego non fudo, qui tecum, Zoile, cognos-
 Fr^eus enim magnum synthefis vna facit.

A D S E V E R V M.

Non totam mihi fi vacabis horam
 Dones, & licet imputes Seuere,
 Dum nostras legis, exigisque nugas,
 Durum est perdere feras : rogamus,
 Iacturam patiaris hanc, ferasque.

* ipse.

Quòd fi legeris * ipfa cum deserto,
 (Sed nunquid fumus improbi?) Secundo
 Plus multò tibi debiturus hic est,
 Quàm debet domino suo libellus.
 Nam securus erit, nec inquieta
 Laffi marmora Sifyphi videbit:
 Quem cenforia cum meo Seuero
 Docti lima momorderit Secundi.

A D A E M I L I A N V M.

Semper eris pauper, fi pauper es, Aemiliane.
 Dantur opes nullis nunc, nifi diuítibus,

I N G A V R V M.

Quid promittebas mihi millia, Gaure, ducenta:
 Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
 An potes & non vis? rogo non eft turpius illud?
 I, tibi * difpereas, Gaure, pusillus homo es.

A D G A L L A M.

Arcana modò raptus è ponina
 Aedilem rogat, vñus aleator.
 Saturnalia tranfire tota,
 Nec munuscula parua, nec minora
 Miffi mihi, Galla, quæ solebas.
 Sanè fic habeat meus December.
 Scis certè, puto, veftra iam venire
 Saturnalia, Mattis kalendas.
 Tunc reddam tibi, Galla, quod dediffi.

F A N I S L I B. V.

P. O V I D I I
NASONIS CONSO-
LATIO AD LIVIAM
AVGVSTAM.

De morte Drusi Neronis, filii eius, qui in
in Germania morbo perit.

ISA diu felix mater modò dicte
Neronum,
Iam tibi dimidium nominis
huius adest,
Iam leges in Drusum miserabile
Livia catmen,
Vnum, qui dicat iam tibi ma-
ter habes.

Nec tuâ te pietas distendit amore tuorum;
Nec posito filii nomine, dicis vrer?
Et quisquam leges audet tibi dicere flendi?
Et quisquam lacrymas temperat ore tuas?
Hei mihi, quàm facile est, quamuis hoc contigit, oēs
Alterius luctu fortia verba loqui
Scilicet exiguo percussa es fulminis ictu,
Fortior vt possis cladibus esse tuis.
Occidit exemplum iuuenis venerabile morum,
Maximus ille armis, maximus ille toga.
Ille modò eripuit latebrosas hostibus Alpes,
Et titulum belli dux duce fratre tulit.
Ille genus Sueuos acre, indomitosq; Sicambros
Contudit, inq; fugam barbara terga dedit.
Ignotumq; tibi meruit Romane triumphum,
Prore lit in terras imperiumq; nouas.

Soluere vota Ioui fatōrum ignara tuorum
 Mater, & armiferae soluere vota Dea,
 Gradiumq; patrem dones implere parabas,
 Et quoscunq; coli est iusq; piūq; Deos.
 Maternaq; sacros agi abas mente triumphos,
 Forsitan & curā iam tibi cūrus erat.
 Funera pro sacris tibi sunt ducenda triumphis,
 Et tumultus Drusum pro Iouis arce manet.
 Fingebas reducem, perceptaq; mente fouebas
 Gaudia, & ante oculos iam tibi victor erat.
 Iam veniet, iam me gratantem turba videbit,
 Iam mihi pro Druso dona ferenda meo.
 Obuia progrediar, felixq; per oppida dicar,
 Collaq; & os, oculosq; illius ore premam.
 Talis erit, sic occurret sic oscula iunget,
 Hoc mihi narrabit, sic prior ipia loquar.
 Gaudia magna foues, spem pone miserrima falsam,
 Desine de Druso lata referre tuo.
 Cæsaris illud opus veluti pars altera vestri
 Occidit, indignas Liuia solue comas.
 Quid tibi nunc mores profunt, actumq; pudicē
 Omne auum? & tanto iam placuisse viro?
 Qui q; pudicitia tantum inuiolata bonorum,
 Vltima sit laudes inter vitia tuas?
 Quid tenuisse animum contra sua secula rectum?
 Altius & viriis exeruisse caput?
 Nec nocuisse vlli? & fortunam habuisse nocendi?
 Nec quanquam neruos extimuisse tuos?
 Nec vires errasse tuas campoq; foroq;
 Quamq; licet citra constituisse domum?
 Nempe per hos etiam fortunæ iniuria mores
 Regnet, & incerta est hic quoq; nixa rota.
 Hic quoq; sentitur, nequid non improba carpat,
 Sæuit, & iniustum ius sibi ubiq; facit.
 Scilicet immunis si luctus vna fuisset.

Livia, fortunæ regna minora forent.
 Quid si non habitu sic se gefisset in omni,
 Ut sua non essent inuidiosa bona?
 Cæsaris adde domum, quæ certè funeris expers
 Debuit humanis altior esse malis.
 Ille vigil summa facer ipse locatus in arce
 Res hominum ex tuto cernere dignus erat.
 Nec fieri ipse suis, nec quenquam flere suorum,
 Nec quæ nos patimur vulgus, & ipse pati.
 Vidimus erepra mœrentem stirpe sororis,
 Luctus ut in Druso publicus ille fuit
 Condidit Agrippam, quo te Marcelle sepulcro,
 Et cepit generosiam locus ille duos.
 Vix Posito Agrippa tumuli benevolentia clausa est.
 Perficit officium funeris ecce soror.
 Ecce ter antè datis iactura nouissima Drusus
 A magno lacrymas Cæsare quartus habet.
 Claudite iam Parcæ, nimium referata sepulcrâ
 Claudite, plus iusto iam domus ista patet.
 Cedis, & incassum tua nomina Druse leuantur:
 Vitima sit facti hæc summa querela tui.
 Iste potest implere dolor vel secula tota,
 Et magni tactus obinuisse locum.
 Multi in te amissi, nec tu tot verba bonorum
 Omnis cui virtus contigit, vnus eras.
 Nec genitrice tua fecundior vlla parentum,
 Tot bona per partus quæ dedit vna duos.
 Hæc par illud vbi est totidem virtutibus æquum?
 Et concors pietas? nec dubitatus amor?
 Vidimus attonitum fraterna morte Neronem
 Pallida promissa flere per ora coma.
 Dissimilem quæ; vultu proficiente dolorem,
 Hei mihi quam toto luctus in orbe fuit.
 Tu tamen extremo moriturum tempore fratrem
 Vidisti, lacrymas vidit & ille tuas.

Affigiq; suis moriens tua pectora sensit,
Et tenuit vultu lumina fixa tuo.

* Iamq; na
rantia

Lumina carulea iam* iam nutantia morte,
Lumina fraternas iam subitura manus.

At miseranda parens suprema neq; oscula fixit,
Frigida nec mouit membra tremente sinu.

Non animam apposito fugientem excepit hiatu,
Nec traxit cæcas per tua membra comas:

Raptus est absenti, dum te fera bella morantur,
Vtilior patriæ quàm tibi Druse tuæ.

Liquitur, vt quondam Zephyris, & solibus ictæ
Soluuntur teneræ vere tepente niues:

Te queritur, catusq; malos, in risaq; tales,
Accusatq; annos, vt diuturna, suos.

Talis in vmbrosis mittis nunc deniq; syluis
Deflet Threicium Dauniâs ales Ilyn.

Halcyonum tales ventosa per æquora questus
Ad surdas tenui voce sonantur aquas.

Sic plumosa nouis plangentes pectora pennis
Oeniden subitæ concinuisistis aues.

Sic fleuit Clymene, sic & Clymeneides altæ,
Cum iuuenis patrijs excidit ictus equis.

Congelat interdum lacrymas, duratq;, tenetq;,
Suspensasq; oculis fortior ictus agit.

Erumpunt iterumq; grauant gemitumq;, suusq;,
Effusæ grauidis, vberibusq; genis.

In vites abiit flendi mora, planior vnda
Defluit, exigua siquâ retenta morâ.

* Sic.

Tâdem vbi per lacrymas licuit, * sed flebilis orsa est,
Singultu medios impediente sonos.

Natæ breuis fructus, duplicis fors altera partus,
Gloria confectæ nate parentis, vbi es?

Sed neq; iam duplicis, nec iam fors altera partus,
Gloria confectæ nunc quoq; matris, vbi es?

Heu modò tantus vbi es? tumulo porraris, & igni.

LIVIA M.

50

Hæc sunt in re ditus dona paranda: tuos?
 Sic cine dignus eras oculis occurrere matris?
 Sic ego te reducem digna videre fui?
 Casaris vxori si talia dicere fas est,
 Iam dubito magnos an rear esse deos:
 Nam qui l ego admisi? quæ non ego numina cultu,
 Quos ego non potui demeruisse deos?
 Hic pietatis honos? artus amplector inaneis,
 Et vocat hos ipsos flamma, robusq; tuus:
 Tene ego sustineo positum scelerata videre?
 Tene meæ poterunt vngere nate manus?
 Nunc ego te infelix summum teneoq; tuorq;?
 Affigoq; manus, oraq; ad ora fero:
 Nunc primùm aspiceris consul victorq; parenti?
 Sic mihi, sic misera nonina tanta refers?
 Quo primùm vidi fasces, in funere vidi;
 Et vidi euersos, indiciumq; mali,
 Quis credat? matris lux hæc charissima venit,
 Quæ natum in summo vidit honore suum:
 Iamne ego non felix? iam pars mihi raptâ Neronum
 Materna celeberrimo nomine Drusus anti?
 Iamne meus non est? nec me facit ille patrem?
 Iamne fuit Drusi mater; & ipse fuit?
 Nec cum victorem referatur adesse, Neronem,
 Dicere iam potero maior? an alter, adest?
 Vltima contigimus, ius matris habemus ab vno:
 Vnius est munus quod tamen orba negor.
 Me miseram extimui, frigusq; per ossa cucurrit:
 Nil ego iam possum certa vocare meum.
 Hic meus ecce fuit, iubet hic de fratre vereri:
 Omnia iam metuo, fortior antè fui.
 Sospite te salutem moriar Nero: ru mea condas
 Lumina, & excipias hanc animam ore pio.
 Atq; vtinam Drusi manus altera, & altera fratris
 Forti arent oculos, comprimerentq; meos.

Quò d licet hoc certè tumulo ponemur in vno
 Druse, neq; ad veteres conditus ibis auos.
 Miscebor cineriq; cinis, atq; ossibus ossa;
 Hanc lucem celeri turbino Parca neat.
 Hæc & pauca refert, lacrymæ sua verba iequuntur
 Oraq; nequicquam per modò quæsta fluunt.
 Quinetiam corpus matri vix vixq; remissum,
 Exequijs caruit Liuia penè suis.
 Quippe ducem arsuris exercitus omnis armis,
 Inter quæq; vult ponere certus erat.
 Abtulit inuitis corpus venerabile frater,
 Et Drusum prunæ, quod licuitq; dedit.
 Funera ducuntur Romana per oppida Drusi,
 (Heu facinus) per quæ victor iturus erat.
 Per quæ deletis Rhetorum venerat armis.
 Hei mihi, quam dispax huic fuit illud iter,
 Consuluit fractis mœrentem fascibus urbem,
 Quid faceret victus sic vbi victor iurebat.
 Mœsta domus plangore sonat, cui figere lætus
 Parta sua domus vberat arma manus.
 Vrbs gemit, & vultum miserabilis induit vnum:
 Gentibus aduersis forma sic illa precor.
 Incerti clau suntq; domos, strepitantq; per urbem,
 Hic illi pauidi clamq; palamq; dolent.
 Iura silent, mûtuaq; tacent sine vindice leges,
 Aspicitur toto purpura nulla foro.
 Dijq; latent templis, neq; iniqua ad funera vultus
 Præbent, nec poscunt thura ferenda rogo.
 Obscuros delubra tenent: pudet ora colentum
 Aspicerè, inuidiæ quam meruere metu.
 Atq; aliquis de plebe pius pro paupere nato
 Sustulerat timidæ sydera ad alta manus:
 Iamq; precaturus, quid ego iam credulus, inquit,
 Suscipiam in nullos irrita vota Deos?
 Liuia non illos pro Druso Liuia mouit.

Nos erimus magno maxima cura Iouis
 Dixit, & iratus vota insuscepta reliquit,
 Duravitq; animum, destituitq; precēs.
 Obuia turba ruit, lacrymisq; rigantibus ora,
 Consulis erepti publica damna refert.
 Omnibus ijdem oculi, par est concordia fendi:
 Funeris exequijs adsumus omnis eques:
 Omnis adest ætas: mœreat iuuenesq; senesq;
 Ausoniae matres, Ausoniaq; nurus.
 Autorisq; sui præfertur imagine mœsta,
 Quæ victrix templis debita laurus erat.
 Certat onus luctu generosa subire iuuentus.
 Et studet officio sedula colla dare.
 Et voce, & lacrymis laudasti Cæsar alumnum,
 Tristitia cum mediis iumperet ossa dolor.
 Tu letum optasti, Dijs auersantibus omen,
 Par tibi, si sinerent te tua fata mori.
 Sed tibi debetur cœlum: te fulvine pollens,
 Accipiet cupidi regia magna Iouis.
 Quid petijt: vult ille tibi vt sua facta placerent,
 Magnaq; laudatus præmia moris habet,
 Armataq; rogam celebrant de more cohortes,
 At pedes exequias reddit, equesq; duci.
 Te clamore vocant iterumq; iterumq; supremo,
 Aut vox aduersis collibus ienit adit.
 Ipse pater flauis Tyberinus abstruuit vadis,
 Sustulit è medio nubilus ampe caput.
 Tum salicè implexum, muscoq; & arundine crinem
 Cæruleum magna legit ab ore manu,
 Vberibusq; oculis lacrymarum flumina misit,
 Vix capit adiectas alueus altus aquas.
 Iamq; rogi flammâs extinguere fluminis ictu,
 Corpus, & intactum tollere certus erat.
 Sustentabat, aquas, cursusq; inhibebat equorum,
 Vt posset toto proluere amne rogam.

*Orsa.

Sed Mauors templo vicinus, & accola campi,
 Tot dixit siccis verba neq; ipse genis:
 Quaquam amnes decet ira, tamē Tyberine quiescas
 Non tibi, non vllis vincere fata datur:
 Iste meus perijt, perijtq; arma inter, & enses,
 Et dux pro patria, funere caūsa latet.
 Quod potui tribuisse, dedi: victoria parata est:
 Autor abit o peris, sed tamen extat opus.
 Quondam ego tentauī, Clothoq;, duasq; sorores,
 Pollicē quæ certo pensa seuera trahunt:
 Vt Remus Iliades, & frater conditor vrbis:
 Effugerent aliqua stagna profunda via.
 De tribus vna mihi partem accipe, quæ datur, inquit
 Muneris: ex istis quod petis, alter erit.
 Hic tibi mox Veneri Cæsar promissus vterq;
 Hos debet solos Martia Roma deos.
 Sic cecinere Deæ, nec tu Tyberinē repugna,
 Irrita nec flammam amne morare tuo.
 Nec iuuenis positi supremos destrue honores:
 Vade agē, & immisis labere pronus aquis.
 Paret, & in longum spatiosas explicat vndas,
 Strictaq; pendenti pumice tecta subit.
 Flamma diu cunctata caput contingere sanctum
 Erravit posito lenta * sibi vsq; toro.
 Tandem vbi complexa est sylvas, alimētaq; sumpsit,
 Aethera subiectis lambit & astra comis.
 Qualis in Herculeæ colluxit collibus Oetæ,
 Cum sunt imposito membra cremata Deo.
 Vritur heu decore ille viri, generosaq; forma,
 Et facilis vultus vritur ille vigor,
 Victricesq; manus, facundaq; principis ora,
 Pectoraq; ingenij magna, capacq; domus.
 Spes quoq; multorum flammis vruntur in iisdem,
 Ille rogas miseræ viscera matris habet.

Sub.

Facta ducis viuent, operosaq; gloria rerum
 Hæc manet, hæc auidos effugit vna rogos.
 Patis erit historia, totoq; legetur in auro,
 Sequ; opus ingenij, carminibusq; dabit,
 Stabis & in rostris tituli speciosus honore,
 Causaq; dicemur nos tibi Druse necis.
 At tibi ius veniæ superest Germania nullum,
 Postmodò tui pœnas barbæ morte dabis.
 Aspiciam regum liuentia colla catenis,
 Duraq; per sæuas vincula nexa manus.
 Et tandem trepidos vultus, inq; illa ferocum
 Inuitis lacrymas decidere ora genis.
 Spiritus ille minax, & Drusi morte superbus
 Carnifici in mœsto carcere dandus erit.
 Consistam, lætisq; oculis, lætusq; videbo
 Strata per obscœnas corpora nuda vias.
 Hunc aurora diem spectacula tanta ferentem
 Quamprimùm croceis rosida portet equis.
 Adijce Lætos concordia sydera fratres,
 Templaq; Romano conspicienda foro,
 Quàm pa. uo numeros impleuit principis auro,
 In patriam meritis occubuitq; senex.
 Nec sua conspiciet (miserum me) munera Drusus,
 Nec sua præ templi nomina fronte leget.
 Sæpe Nero in lachrymas summissa voce loquetur,
 Cur adeo fratres, heu sine fratre deos?
 Certus eras nunquàm, nisi victor, Druse reuerti.
 Hæc te debuerant tempora, victor eras.
 Consule nos, aduce, nos duce iam victore caremus,
 Inuenit & tota mœror in vrbē locum.
 At comitum squalent immixtis ora capillis,
 Infelix, Druso sed pia turba suo.
 Quo tam aliquis tendēs in te sua brachia dixit,
 Cur sine me? cur sic in comitatus abis?

Quid referam de te dignissima coniuge Druso?
 Atq; eadem Drusi digna parente nurus?
 Par bene compositum, inuenum fortissimus alter,
 Altera iam forti mutua cura viro.
 Fœmina tu princeps, tu filia Cæsaris illi,
 Nec minor est magni coniuge iussa Iouis.
 Tu concessus amor, tu solus, & vltimus illi,
 Tu requies fesso grata laboris eras.
 Te moriens per verba nouissima questus abesse,
 Et mota in nomen frigida lingua tuum.
 Infelix recipis, non quem promiserat ipse,
 Nec qui missus erat, nec tuus ille redit:
 Nec tibi deletos poterit narrare Sicambros,
 Ensisibus & Sueuos terga dedisse suis.
 Fluminaq; & montes, & nomina magna locorum,
 Et siquid miri vidit in orbe nouo.
 Frigidus ille tibi, corpusq; refertur inane,
 Quemq; premat sine te sternitur ecce torus.
 Quò raperis laniata comas: similisq; furenti
 Quò ruis? attonita quid petis ora manu?
 Hoc fuit Andromache cum vir religatus ad axes
 Terruit admissos sanguinolentus equos.
 Hoc fuit Euadne, tunc cum ferienda coruscis
 Fulminibus Capaneus impauida ora dedit.
 Quid mortem tibi mœsta rogas? amplexaq; natos
 Pignora de Druso sola relicta tenes?
 Et modò per somnos agitaris imagine falsa?
 Teq; tuo Drusum credis habere sinu?
 Et subitò tentasq; manu, sœrasq; receptum?
 Quæris & in vacui parte priore tori?
 Ille pio, si non temere hæc creduntur, in aruo
 Inter honoratos excipietur auos.
 Magnaq; maternis maioribus, æqua paternis
 Gloria quadrijugis aureus ibit equis.
 Regaliq; habitu, curruq; superbus eburno

Fronde triumphali tempora victus erit.
 Accipient iuuenem Germanica signa ferentem
 Consul is imperio, conspicuumq; decus.
 Gaudebuntq; suæ merito cognomine gentis,
 Quod solum domito victor ab hoste tulit.
 Vix credent tantum rerum cœpisse tot annos
 Magna viri latum quærere facta locum.
 Hæc ipsum sublime ferent, hæc optima mater
 Debuerant luctus attenuare tuos.
 Fœmina digna illis, quos aurea condidit atas,
 Principibus natis, principe digna viro.
 Quid deceat Drusi matrem, matremq; Neronis
 Aspice, quo surgas aspice mane toro.
 Non eadem vulgusq; decent, & lumina rerum,
 Est quod præcipuum debeat ista domus.
 Imposuit te altero fortuna, locumq; tueri
 Iussit honoratum, Liuia perfer onus.
 Ad te oculos, auresq; trahis, tua facta notamus,
 Nec vox missa potest principis ore regi.
 Alta mane, supraq; tuos exurge dolores,
 Infragilemq; animum, quo potes vsq; tene.
 An melius per te virtutum exempla petemus,
 Quàm si Romanæ principis edis opus?
 Fata manent omnes, omnes expectat auarus
 Portitor, & turbæ vix satis vna ratis.
 Tendimus huc omnes, metam properamus ad vnam,
 Omnia sub leges mors vocat atra suas.
 Ecce necem intentam cœlo, terræq; , fretoq; ,
 Casurum triplex vaticinatur opus.
 I nunc, & rebus tanta impendente ruina
 In te solam oculos, & tua damna refer.
 Maximus ille quidem iuuenum spes publica vixit,
 Et qua natus erat gloria summa domus.
 Sed mortalis erat, nec tu secuta fuisti,
 Fortia progenie bella gerente tua.

Vira data est vtenda, data est sine fœnore nobis
 Mutua, nec certa persolūenda die.
 Fortuna arbitrijs tempus dispensat vbiq;
 Illa rapit iuuenes, sustulit illa senes.
 Quaq; ruit, furibunda ruit, totumq; per orbem
 Fulminat, & cæcis cæca triumphat equis.
 Regna Dææ immittis parce irritare querendo,
 Sollicitare animos parce potentis heræ.
 Quæ tamen hoc vno tristis tibi tempore venit,
 Sæpe eadem rebus fauit amica tuis.
 Nata quod es altè, quod fœtibus aucta duobus,
 Quodq; etiam magno consociata Ioui.
 Quod semper domito redijte tibi Cæsar ab orbe,
 Gestat & inuicta prospera bella manu.
 Quod spes implerunt maternaq; vota Neronæ,
 Quod pulsus toties hostis utroq; duce.
 Rhenus & Alpinae valles, & sanguine nigro
 Decolor infecta testis Itargus aqua.
 Danubiusq; capax, & Dacius orbe remoto
 Appulus huic hosti per breue Pontus iter.
 Armeniusq; fugax, & tandem Dalmata supplex,
 Summaq; dispersi per iuga Pannonij.
 Et modò Germani Romanis cognitus orbis,
 Aspice quàm meritis culpa sit vna minor.
 Adde quod est absens fœtus, nec cernere nati
 Semineces oculos sustinere tibi.
 Qui dolor & menti leuissimus influit ægræ,
 Acciperes luctus aure coacta tuos.
 Præuertitq; metus per longa pericula luctum,
 Tu quibus auditis anxia mentis eras.
 Non ex præcipiti dolor in tua pectora venit,
 Sed per mollitos antè timore gradus.
 Iuppiter antè dedit fati mala signa cruenti,
 Flammifera petijte eum tria templa manu.
 Iunonisq; graui nocte, impavidæq; Mineruæ,
 Sanctaq;

Orsa.

Sanctaq; & immensi Cæsaris icæta manua,
 Sydera quin etiam cœlo fugisse feruntur,
 Lucifer & solitas destituisse vias.
 Lucifer in toto nulli comparauit orbe,
 Et venit stella non præeunte dies.
 Syderis hoc obitus terris instare monebat,
 Et mergi Strygia nobile numen aqua.
 At tu qui superes mœstæ solatia matri,
 Comprecor illi ipsi conspiciare senex.
 Perq; annos diuturnus eas fratrisq;, tuosq;,
 Et viuat nato cum seque mater anus.
 Et ventura precor Deus excusare priora,
 Dum volet, à Druso cætera læta dabit.
 Tu tamen ausa potes tanto indulgere dolori,
 Longius vt nolis, heu male fortis, ali.
 Vix etiam fueras paucas vitalis in horas,
 Obtulit inuitæ cum tibi Cæsar opem.
 Admouitq; precès, & ius immiscuit illis,
 Aridaq; affusa guttura tinxit aqua.
 Nec minor est nato seruandæ cura parentis,
 Hic adhibet blandas nec sine iure precès.
 Coniugis, & nati meritum peruenit ad omnes,
 Coniugis, & nati Liuia sospes ope es,
 Supprime iam lacrymas, non est reuocabilis istis,
 Quem semel vmbriфера nauita lyncæ tulit.
 Hæctora tot fratres, tot defleuere sorores,
 Et pater, & coniux, Astyanaxq; puer,
 Et longæua parens, tamen ille redemptus ad ignes,
 Nullaq; per Stygias vmbra renauit aquas.
 Contigit hoc etiam Thetidi: populator Achilles
 Iliaca ambustis ossibus arua premit.
 Illi caruleum Panope matertera crinem
 Soluit, & immensas fletibus auxit aquas.
 Confortesq; deæ centum, longæuaq; magni
 Oceani coniux, Oceanusq; pater.
 Et Theris ante omnes, sed nec Thetis ipsa, neq; oca

Mutarunt auidi tristia iura Dei.

Prisca quid huc repeto? Marcellum Octauia fleuit.

Et fleuit populo Cæsar varumq; palam.

Sed rigidum ius est, & ineuitabile mortis,

Stant rata non vlla fila tenenda manu.

Ipsè tibi emissus nebulosum littus Auerni

Sic liceat, forti verba tot ore sonet.

Quid numeras annos? vixi maturior annis

Acta senem faciunt, hæc numeranda tibi.

His æuum fuit implendum, non seignibus annis:

Hostibus eueniat longa senectæ metu.

Hoc atauî monuere mei, proauîq; Neronès,

Fregerunt ambo Punica bella duces.

Hoc domus ista docet per te mea Cæsarî alti:

Exitus hic mater debuit esse meus.

Nec meritis quicquam illa iuant, magis affuit illis

Mater honos, titulis nomina plena vides.

Consul & ignoti victor Germanicus orbis,

Qui fuit heu mortis publica causa, legor.

Cingor Apollinea victricia tempora lauro,

Et sensi exequias funeris ipse mei.

Decursusq; virum notos mihi, donaq; regum,

Cunctaq; per titulos oppida lecta suos.

Et quo me officio portauerit illa iuuentus,

Quæ fuit ante meum tam generosa torum,

Deniq; laudari sacro Cæsarî ore

Et merui lacrymas elicuiq; Deo

Et cuiquam miserandus ero, iam comprime fletus,

Hoc ego, qui flendi sum tibi causa, rogo.

Hæc sentit Drusus, siquid modò sentit, in vmbra,

Nec tu de tanto crede minora viro.

Est tibi, sirq; , precor multorum filius instar,

Parsq; tui partus sit tibi salua prior.

Est coniux tutela hominum, quo sospite vestram

Liaia funestam dedecet esse domum.

Et

DE NVCE⁵⁵

ELEGIA.

NVX ego iuncta via, cum sim sine crimine vitæ,
A populo saxis prætereunte petor.

Obruere ista solet manifestos pœna nocentes,

Publica cum lentam non capit ira moram.

Nil ego peccaui: nisi si peccare* fatemur,

Annua cultori poma referte suo.

At prius arboribus tunc cum meliora fuerunt

Tempora, certamen fertilitatis erat.

Tunc domini memores fertis ornare solebant

Agricolæ, fructu* præueniente, Deos.

Sæpe tuas igitur Liber miratus es vuas,

Mirata est oleas sæpe Minerua suas.

Pomaq; læsissent matrem, nisi, subdita ramo

Longa laboranti furca tulisset opem.

Quinetiam exemplo patiebat femina nostro,

Nullaq; non illo tempore mater erat.

At postquam platanis sterilem præbentibus umbrâ,

Vberior quavis arbore venit honor,

Nos quoq; fructifera (si nux modo ponor in illis)

Cœpimus in patulas luxuriare comas.

Nunc neq; continuos nascantur poma per annos,

Vuaq; læsa domum, læsaq; bacca venit.

Nunc vitæ vitio est, quæ vult formosa videri,

Raraq; in hoc ævo est, quæ velit esse parens.

Cerè ego si nunquam peperissem, tutior essem:

Ista Clytemnestra digna querela fuit.

Si sciat hoc vitis, nascenteis supprime vitas:

Orbaq; si sciat hoc, Palladis arbor erit.

Hoc in notitiam veniat maloq; pyroq;

Destituent sylvas utraq; poma vuas.

Quæq; sibi vario distinguit poma colore,

* Videtur.

* Prouen,

Audiat

Audiat hoc cerasus, stipes inanis erit.

Non equidem inuideo, nunquam tamen ulla ferituf,
Quæ sterilis sola est conspicienda coma.

Cernite synceros omnes ex ordine truncos,
Qui modo nil quæ percutiantur habent.

At mihi saua nocent mutilatis vulnera ramis,
Nudaq; detecto cortice ligna patent.

Non odium facit hoc, sed spes induceta rapinae,
Sustineant aliæ poma, quæ ferentur idem.

Sic reus ille ferè est, de quo victoria lucro
Esse potest: in opis vindice facta carent.

Sic timet insidias, qui se scit ferre viator
Quod timeat: tutum carpit inanis iter.

Sic ego sola petor, soli quia causa petendi est,
Frondebis intactis cætera turba vires.

* Nostris. Nam quod habent fruticis aliquando proxima nobis
Fragmina, quod laeso vimine multa iacent,

Non istis sua facta nocent: vicina damno est,
Excipiunt ictu saxa repulsa meo.

Idq; fide careat, si non quæ longius absunt,
Natiuum retinent inuiolata decus,

Ergo, si sapiant, & mentem verba sequantur,
Deuocent umbras proxima quæque meas.

Quam miserum est, odium damnis accedere nostris,
Meq; ream nimix proximitatis agi.

Sed putò magna mei est operoso cura colono:
Inueniat, dederit quid mihi, præter humum.

Sponde mea facilis contempto nascor in agro,
Parsq; loci, quo sto, publica penè via est.

Me, fata nê ledam, quoniam fata ledere dicor,
Imus in extremo margine fundus habet.

* Saturnia. Non mihi falx nimias Saturni deputat umbras,
Duratam renouat non mihi fossor humum.

Sole licet, siccaq; siti peritura laborem,
Irrigua dabitur non mihi sulcus aquæ.

At cūm maturas fīssō noua cortice rimas
 Nux agit, ad partes p̄rtica s̄uā veniit.
 P̄rtica dat plenis immūtia vulnēra rāmis,
 Ne possim lapidum verbera solā queri.
 Poma cadunt mensis non interdīcta secūdis,
 Et condit lectas parca cōlōna nūces.
 Has puer aut certo* lectas diuerbe: at ictu;
 Aut pronas digito bisūe semelūe petit.
 Quattuor in nucibus nōn amplius alea tota est,
 Cūm sibi sūppositis additur vna tribus.
 Per tabulæ cliuūm labi iubet alter, & optat
 Tangat vt ē multis quælibet vna suam.
 Est etiā, par sit numerus, qui dicat, an impar,
 Vt diuinatas auferat augur opes.
 Fit quoque de creta, qualem cœlestē* figura
 Sydus, & in Græcis littera quārtā gerit.
 Hæc vbi distincta est grāilibus, quæ constitit intus,
 Quod tetigit virga, tot capit inde nūces.
 Vas quoque sæpe cauum spatio distante locatur,
 In quod missa leui nux cadat vna manu.
 Felix secreto quæ nata est arbor in agro,
 Et foli domino ferre tributū potest.
 Non hominum strepitus audit, non illa rotarū,
 Non à vicinā puluerulenta via est,
 Illā suo, quæcunque tulit, dare dona colono,
 Et plenos fructus annumerare potest.
 At mihi mutuos nunquā licet edere fœtus,
 Ante diemq; mææ percutiuntur opes.
 Laniada mollis adhuc, tenero est in lacte, quod intra
 Nec mala sunt vlli nostra futura bono. (est,
 Et tamen inuenio, qui me iaculetur, & ictu
 Præfestinato munus inane petat.
 Si fiat rapti, fiat mensura relictī,
 Maiorem domini parte viator habet.
 Sæpe aliquis folijs vbi nuda cacumina vidit,

vama

*Rectas.

*Figura

.aud

Esse

Esse putat Boreæ triste furentis opus.
 Aestibus hic, hic me spoliatam frigore credit:
 Est quoque, qui crimen grandinis esse putet.
 At mihi nec grando duris inuisa colonis,
 Nec ventus* fraudi, solûe, geluûe fuit.
 Fructus obest, perperisse nocet esse feracem,
 Quæq; fuit multis, hæc mihi præda malo.
 Præda malo Polydore fuit tibi, præda nefandæ
 Coniuges Aonium misit in arma virum,
 Hesperij regis pomaria tuta fuissent,
 Vna sed immensas arbor habebat opes.
 At rubus, & sentes tantummodo, lædere nata,
 Spinaq; vindicta cætera tuta sua est.
 Me, quia non noceo, nec a duncis vindicor hamis,
 Missa petunt auida saxa proterua manu.
 Quid, si non aptas solem* imitantibus umbras,
 Finditur Icaro cum cane terra, darem?
 Quid, nisi suffugium nimbos vitantibus essem,
 Non expectata cum venit humber aqua?
 Omnia cum faciam, cum præstem sedula cunctis
 Officium, saxis officiosa petor.
 Hæc mihi perpeffa, domini patienda querela est:
 Causabor, quare sit lapidosus ager.
 Dumq; repurgat humum, collectaq; saxa remittit,
 Semper habent in me tela parata viæ.
 Ergo inuisa alijs, vni mihi frigora profunt,
 Illo me tutam tempore præstat hyems.
 Nuda quidem tunc sum, nudam tamen expedit esse
 Nec spoliûm de me, quod petat hostis habet.
 At simul induimus nostris sua* vellera ramis;
 Saxa novos fructus grandine plura petunt.
 Forsitan hic aliquis dicat, quæ publica tangunt,
 Carpere concessum est, hoc via iuris habet.
 Si licet hoc, oleas distringite, cædite messes:
 Improbe vicinum carpe viator olus.

* Damne

* Fugientibus.

* Munera.

Intret & vrbanas eadem petulantia portas,
 Sitq; tuis muris Romule iuris idem
 Quilibet argentum prima de fronte tabernæ
 Tollat, & ad gemmas quilibet alter eat.
 Auferat hic aurum, peregrinos ille lapillos,
 Et quascunque potest tollere, tollat opes. * tangere.
 Sed neque tolluntur, nec, dum, regit omnia Cæsar,
 Incolumis tanto præside raptor erit.
 At non ille Deus pacem intra mœnia * finit, * tantum.
 Auxilium toto sparsit in orbe suum.
 Quid tamen hoc prodest, media si luce, palamq;
 Verberor, & tutæ non licet esse nuci?
 Ergo nec nidos folijs hære, nec vllam
 Sedibus in nostris stas videtis auem.
 At lapis, in ramo sedit quicumque bifurco,
 Hæret, & vt capta victor in arce manet.
 Cætera sæpe tamèn potuere admissa negari
 Et crimen vox est inficiata suum.
 Nostra notat fusco digitos iniuria succo,
 Cortice contactas inficiente manus.
 Ille cruor meus est, illo maculata cruore
 Non profectura dextra lauatur aqua.
 O ego cum longæ venerunt tædia vitæ,
 Optaui quæcunq; arida facta mori!
 Optaui quoties aut cæco turbine verti,
 Aut valido missi fulminis igne peti.
 Atque vtinam subitæ raperent meâ poma procellæ,
 Vel possem fructus excutere ipsa meos.
 Sic, vbi detracta est à te tibi causa pericli,
 Quod super est tutum Pontice Castor habes.
 Quid mihi nunc animi est, cum sumit tela viator,
 Atque oculis plage destinat ante locum?
 Nec vitare licet motu fera * vulnera trünco, * verbera.
 Quem sub humo radix, vinclaq; curua tenent.
 Corpora præbemus plagis: vt sæpe sagittis,

Cum populus in arces deposuisse vetat:
 * Paciens. Ut tunc grauem, pauida est ubi tolli vacca securim,
 Aut stringi cultros in sua colla videt.
 Saepe meas frondes vento tremuisse putastis,
 Sed metus in nobis causa tremoris erat.
 Si merui, videorq; nocens, excidite ferro,
 Nostraq; fumosis vrite membra focis.
 Si merui, videorq; nocens, imponite flammæ,
 Et liceat miseræ dedecus esse semel.
 Si nec cur vrar, ne cur excidar habetis,
 Parcite, sic coeptum perficiatis iter.
 FINIS.

M. T. CICERONIS
 EPISTOLARVM AD
 QVINTVM FRATREM

Marcus Q. Fratri S.

ET si non dubitabam quin hæc epistolâ multi nuntij, fa-
 ma denique esset ipsa sua celeritate superatura, tuncque
 aere ab alijs auditurus esses, annum tertium accessisse
 desiderio nostro, & labori tuo, tamẽ existimaui à me quo-
 que tibi huius molestia nuntium perferri oportere. Nam
 superioribus literis, nõ vnis, sed pluribus, cum iam ab alijs
 desperata res esset, tamen ego tibi spem maturæ decessio-
 nis afferebam, non solum, vt quam diutissime te iucunda
 opinione oblectarẽ, sed etiã quia tâta adhibebatur, & à no-
 bis, & à Prætoribus cõtentio, vt rẽ posse cõfici nõ distide-
 rẽ. Nunc quoniã ita accidit, vt neque Prætores suis opibus
 neque nos nostro studio quicquã proficere possemus. est
 omnino difficile nõ grauitè id ferre: sed tamẽ nostros ani-
 mos maximis in rebus, & gerendis, & sustinẽdis exercita-

tos, frangi, & debilitari molestia nō oportet, & quoniam
 ferre ea molestissimē homines debēt quæ ipsorū culpa cō-
 tracta sunt, est quiddā in hac re mihi molestius ferēdum,
 quā tibi: factū est enim mea culpa, cōtrā quā tu mecū,
 & proficiscens, & per litteras egeras, vt priore anno non
 succederetur. Quod ego dū sociorū saluti cōsulo, dū im-
 pudencia nōnullorū negotiatorū resisto, dū nostrā gloriā
 tua virtute augeri expeto, feci nō sapiēter: præsertim cū id
 cōmiserim, vt ille alter annus etiā tertius posset adducere.
 Quod quoniā peccatū meū esse cōfiteor, est sapiētia atque
 humanitatis tuæ curare & perficere, vt hoc minus sapiēter
 à me prouisum, diligentia tua corrigatur. Ac si te ipse ve-
 hementius ad omneis partes bene audiendi excitaris, non
 vt cū alijs, sed vt tecū iam ipse certes, si omnē tuā mētem,
 curā, cogitationē, & excellentē omnibus in rebus laudis
 cupiditatē incitaris: mihi crede, vt us annus additus labori
 tuo, multorū a nōnorū lætitiā nobis, gloriā verò etiā posse-
 ris nostris afferet. Quapropter hoc te primū rogo, ne cō-
 trahas aut demittas animū, ne te obrui tanquā fluctu,
 sic magnitudine negotij finas, contrāque erigas ac resistas
 siue etiā vltro occurras negotijs. Neque enim eiusmodi
 partē Reipub. geris, in qua fortuna dominetur, sed in qua
 plurimū ratio possit & diligentia. Quod si tibi bellū ali-
 quod magnū & periculosum administranti prorogatū im-
 periū viderē, tremere animo, quò eodē tēpore esse intel-
 ligerē etiā fortunæ potestātē in nos prorogatā. Nūc vero
 eā pars tibi Reipub. cōmissa est, in qua aut nullā, aut per-
 exiguā partem fortuna tenet, & quæ mihi tota in tua vir-
 tute ac moderatione animi posita esse videatur. Nullas
 (vt opinor) insidias hostiū, nullā prælij dimicationē, nullā
 defectionē sociorū, nullā inopiā stipendij aut rei frumēta-
 riæ, nullā seditionē exercitus pertimescimus, quæ per sepe
 sapientissimis viris acciderūt, vt quemadmodū gubernato-
 res optimi vim tēpestatis, sic illi fortunæ impetū superare
 nō possent. Tibi data est summa pax, summa tranquillitas:

ita tamen vt ea dormientē gubernatorē vel obruere, vigilantē etiā delectare possit. Constat enim ea prouincia primū ex eo genere sociorū, quod est ex hominū omni genere humanissimū, deinde ex eo genere ciuiū, qui aut quod publicani sunt nos sūma necessitudine attingūt: aut quod ita negotiantur, vt locupletes sint, nostri Cōsulatus beneficio se incolumes fortunas habere arbitrantur. At enim inter hos ipsos existunt graues controuersia, multa nascuntur iniuriæ, magnæ contentiones cōsequūtur. Quasi verò ego id putem, non te aliquantū negotij sustinere. Intelligo permagnū esse negotiū & maximi cōsiliij. Sed memēto, cōsiliij me hoc negotiū esse magis aliquanto, quàm fortunæ putare. Quid est enim negotij continere eos quibus præsis, si te ipse cōtineas? Id autē sit magnū & difficile cæteris, sicut est difficillimū: tibi & fuit hoc semper facillimū, & verò esse debuit: cui⁹ natura talis est, vt etiā sine doctrina videatur moderata esse potuisse. Ea autem adhibita doctrina est quæ vel vitiosissimā naturam excolere possit? Tu cū pecuniæ, cū voluptati, cū oīum rerū cupiditati resistes, vt facis: erit, credo, periculū ne improbū negotiatorē paulo cupidiorē publicanū cōprimeie nō possis. Nana Græci quidē sic te ita viuētē intuebuntur vt quendā ex annaliū memoria, aut etiā de cœlo diuinū hominē esse in prouinciā delapsū putent. Atque hæc nunc nō vt facias, sed vt te facere & fecisse gaudeas, scribo. Præclarum est enim summo cū imperio fuisse in Asia triēniū, sic vt nullū te signū, nulla pictura, nullū vas, nulla vestis, nullū mancipiū, nulla forma cuiusquā, nulla conditio pecuniæ (quibus rebus abūdat ista prouincia) ab summa integritate continētiāq; deduxerit. Qui lautē reperiri tā eximiū, aut tam expe tendū potest, quàm istā virtutē, moderationē animi, tēperantiā nō latere in tenebris, neq; esse abditam, sed in luce Asiæ, in oculis clarissimæ prouinciæ, atq; in auribus omniū gētiū ac nationū esse positā: nō itineribus tuis pterrerī, homines, nō sūptu exhauriri, nō aduētū cōmoueri: esse quorū

cunque veneris, & publicè, & priuatim maximã lætitiã: cū
 vrbs custodem, non tyrãnũ: domushospitẽ, nõ expilatorẽ
 recepisse videatur? His autẽ in rebus iam te vsus ipse pro-
 fecto erudiuit, nequaquã satis esse, ipsum hæc habere vir-
 tutes, sed esse circumspectiendũ diligenter, vt in hac custo-
 dia prouinciæ non te vnũ, sed oēs ministros imperij tui, so-
 cijs & ciuibus & Reip. præstare videare. Quanquã legatos
 habes eos, qui ipsi per se habituri sint rationẽ dignitatis
 suæ: de quibus honore & dignitate, & ætate præstat Tube-
 ro: quẽ ego arbitror, præsertim cum scribat historiã, mul-
 tos ex suis annalibus posse deligere, quos velit & possit
 imitari: Halienus autẽ noster cū animo & beneuolentiã,
 tum verò etiã imitatione viuendi. Nã quid ego de Grati-
 diõ dicã? quẽ certò scio ita laborare de existimatione sua,
 vt propter amorẽ in nos fraternũ, etiã de nostra laboret.
 Quæstorem habes nõ tuo iudicio deletũ, sed eũ quẽ fors
 dedit. Hunc oportet & sua spõte esse moderatũ, & tuis in-
 stitutis ac præceptis obtẽperare. Quorũ si quis fortẽ esset
 sordidior, ferres catenus, quoad per se negligeret eas le-
 ges, quibus est adstrictus: non vt ea potestate, quam tu ad
 dignitatẽ permisisse, ad quæstũ abuteretur. Neque enim
 mihi sanẽ placet, præsertim cum ij mores tantũ iam ad ni-
 miã lenitatẽ & ambitionẽ incubuerint, scrutari te omnes
 sordes, excutere vnũquenque eorũ: sed quanta sit in quo-
 que fides, tantũ cuique cõmittere. Atque inter hos eos,
 quos tibi comites & adiutores negotiorũ publicorũ dedit
 ipsa Respub. dũtaxat finibus his præstabis, quos antè præ-
 scripsi. Quos verò aut ex domesticis cõuictoribus, aut ex
 necessarijs apparitoribus tecum esse voluisti, qui quasi ex
 cohorte Prætoris appellari solent, horũ non modo facta,
 sed etiã dicta omnia præstandæ nobis sunt. Sed habes eos
 tecũ, quos Possis rectè facienteis facillè diligere: minus cõ-
 sulenteis existimationi tuæ, facillimè coërcere: à quibus,
 rudis cū esses, videtur potuisse tua liberalitas decipi. Nã
 vt quisque est vir optimus, ita difficillimè esse alios impro-

EPIST. AD

bos suspicatur. Nūc verò tertius hic annus habeat integri-
 tatē eandē quā superioris, cautiore etiā ac diligētiore ē. Sin-
 t aures tuæ, quæ id quod audiūt, existimētur audire, non in
 qua. fiste aut simulatē questus causa insusurretur. Sit annu-
 lus tuus nō vt vas aliquod, sed tāquā ipse tu: non minister
 alienæ vultutis, sed testis tuæ. Accēsus sit eo etiā numero,
 quo eū maioris nostri esse voluerūt, qui hoc nō in benefi-
 cij loco, sed in laboris ac muneris nō temerē nisi libertis
 suis deferrebāt, quibus illi quidē nō multo secus ac seruis
 imperabāt. Sit licetor nō suæ, sed tuæ lenitatis apparitor: ma-
 iorāque præferāt fauces illi ac securēs dignitatis insigniæ,
 quā potestatis. Toti denique sit prouinciæ cognitū, tibi
 omnium quib⁹ præsis, salutē, liberos, famā, fortunas esse cha-
 rissimas. Denique hæc opinio sit, nō modò ijs qui aliquid
 acceperint, sed ijs etiā qui dederint, te inimicū (si id cogno-
 ueris) futurū. Neque verò quisquā dabit, cū erit hoc perspe-
 ctū, nihil per eos, qui simulāt se apud te multū posse, abs te
 solere impetrari. Nec tñ est hæc oratio mea huiusmodi, vt
 te in tuos aut durū esse nimium, aut suspiciosum velim. Nā si
 quis est eorū qui tibi biēnij spatio nūquā in suspicionē aua-
 ritæ venerit, vt ego Cassiū, & Cherippū, & Labeonē audio
 & quia cognoui, existimo: nihil est q̄ nō & ijs, & si quis est
 ali⁹ eiusmodi, & cōmitti, & credi rectissimē putē. Sed si quis
 est, in quo iā offenderis, de quo aliquid senseris, huic nihil
 credideris nullā partē existimationis tuæ cōmiseris. In pro-
 uincia verò ipsa si quē es nasc⁹ qui in tuā familiaritatē pe-
 nitus intrarit, qui nobis antē fuerit ignotus, huic quātū cre-
 dendū sit, vide: nō quā possint multi esse prouinciales viri
 boni, sed hoc sperare licet, iudicare periculosum est. Mul-
 tis enim simulationū inuolucris tegitur, & quasi velis qui-
 busdā obteditur vniuscuiusque natura: frons, oculi, vultus
 persæpe mentiūtur, oratio verò sapissime. Quamobrē qui
 potes reperire ex eo genere hominū qui pecunia cupidita-
 te aducti careāt his rebus omnib⁹, à quib⁹ nos diuulsi esse
 nō possum⁹? Te autē alienū hominē amēt ex animo, ac nō

fui cōmodi causa simulēt? Mihi quidē permagnū videtur, præsertim si iisdē homines priuatū nō ferē quenquā Prætorēs semper omneis amāt. Quo ex genere siquem fortē tui cognosti amantiorē (fieri enim potuit) quā tēporis, hūc ad tuū numerū libenter adscribito. Sin autē id nō perspicias nullū erit genus in familiaritate cauēdū magis: propterea quōd & omneis vias pecuniæ norunt, & omnia pecuniæ causa faciunt, & qui cum victuri nō sunt, eius existimationi consulere non curant. Atque etiam ē Græcis ipsis diligenter cauendæ sunt quædam familiaritates; præter hominū perpaucorū, si qui sunt vetere Græcia digni. Sic verō fallaces sunt per multi & leues, & diuturna seruitute ad nimiam assentationem eruditi, quos ego vniuersos adhiberi liberāliter, optimū quenque hospitio amicitiaque coniungi dico oportere: nimiam familiaritates eorū, neque tam fideles sunt (non enim audent aduersari nostris voluntatibus) & inuidēt non nostris solum, verum etiam suis. Iam qui in eiusmodi rebus, in quibus vereor etiam ne durior sim, cautus esse velim ac diligens, quo me animo in seruos esse censet? quos quidem cum omnibus in locis, tum præcipuē in prouincijs regere debemus: quo de genere multa præcipi possunt. Sed hoc & breuissimum est, & facillimē teneri potest, vt ita se gerant in istis Asiaticis itineribus, vt si iter Appia via faceres: né ve interesse quicquam putent, vt iam Tralleis, an Formias venerint. Ac si quis est ex seruis egregie fidelis, sit in domesticis rebus & priuatis: quæ res ad officium imperij tui atque ad aliquam partem Reipublicæ pertinebunt, de his rebus nequid attingat. Multa enim quæ rectē committi seruis fidelibus possunt, tamen sermonis & vituperationis vitandæ causa, committenda non sunt. Sed nescio quo pacto a præcipiendi rationem delapsa est oratio mea, cum id mihi propositum initio non fuisset. Quid enim ei præcipiam, quem ego in hoc præsertim genere intelligam, prudentia non esse inferiore quā me, vsu verò etiam superiore? Sed tamen

si ad ea quæ faceres, autoritas accederet meæ, tibi ipsi
 illa putauit fore iucundiora. Quare sint hæc fundamenta
 dignitatis tuæ. Tua primum integritas & continentia
 deinde omnium qui tecum sunt pudor. Delectus in fa-
 miliaritatibus & prouincialium hominum, & Græcorum
 percautus & diligens: familiae grauis, & cõstas disciplina
 Quæ cū honesta sint in his priuatis nostris quotidianisque
 rationibus: in tanto imperio, tam deprauatis moribus, tam
 corruptice prouincia, diuina videatur necesse est. Hæc in-
 stitutio atque hæc disciplina potest sustinere in rebus: sta-
 tuendis decernendisque eã seueritatẽ qua tu in his rebus
 usus es, ex qua us nonnullas similitates cū magna in ea læ-
 titia susceptas habemus, nisi fortẽ me Paconij nescio cui-
 us hominis, ne Græci quidẽ at Myrij, aut Phrygij potius,
 querelis moueri putas: aut Tuscenij hominis furiõsi ac fos-
 didi vocibus, cuius tu ex impurissimis faucibus inhonestis-
 simã cupiditatẽ eripuisti sumna cū æquitate. Hæc & cæte-
 ra plena seueritatis, quæ statuisti in ista prouincia, nõ facile
 sine summa integritate sustinebimus. Quare sit summa in
 iure dicendo seueritas, dũmodo ea ne varietur gratia, sed
 cõseruetur æquabilis. Sed tamẽ parui refert abs te ipso ius
 dici æqualiter & diligenter, nisi idem ab ijs fiet, quibus tu
 eius numeris aliquem partẽ concesseris. Ac mihi quidẽ vi-
 detur non sanẽ magna varietas esse negotiorũ in admini-
 stranda Asia, sed ea tota iurisdictione maximẽ sustineri. In
 qua scientiæ præsertim prouincialis ratio ipsa expedita est.
 Constãtia est adhibenda & grauitas, quæ resistat nõ solum
 gratiæ, verũ etiã suspicioni. Adiungenda etiã est facilitas in
 audiendo, lenitas in discernendo, in satisfaciendo ac dispu-
 tando diligentia. His rebus nuper Cn. Octauius iucundis-
 simus fuit: apud quẽ primus licitor qui fuit, tacuit accẽsus:
 quoties quisquẽ voluit dixit, & quã voluit diu. Quibus
 illẽ rebus fortasse nimis lenis videretur, nisi hæc lenitas
 illã seueritatẽ tueretur. Cogebantur Syllani homines quæ
 per vim & meũ abstulerit, reddere. Qui in magistratibus
 iniu-

iniuriosè decreuerant, eodē ip̄is priuatis erat iure parentū. Hæc illius seueritas acerba videretur, nisi multis cōdi-
 mentis humanitatis mitigaretur. Quod si hæc lenitas gra-
 ta Romæ est, vbi tanta arrogantia est, tam immoderata li-
 bertas, tam infinita hominum licentia, denique tot magi-
 stratus, tot auxilia, tanta vis, tanta Senatus autoritas: quam
 iucunda tan dē Prætoris comitas in Asia potest esse, in qua
 tanta multitudo ciuiū, tanta sociorū, tot vrbes, tot ciuita-
 tēs vnus hominis nutū intuentur? vbi nullū auxiliū est,
 nulla conquestio, nullus Senatus, nulla concio? Quare cū
 permagni hominis est, & cum ipsa natura moderati, tum
 vero etiā doctrina atque optimarū artium studiis eruditi, sic
 se adhibere in tanta potestate, vt nulla alia potestas ab ijs,
 quibus præsit, desideretur. Cyrus ille a Xenophōte nō ad
 historiæ fidem scriptus, sed ad efūgiem iusti imperij: cuius
 summa grauitas ab illo philolopho cū singulari comitate
 cōiungitur: quos quidem libros nō sine causa noster ille
 Africanus de manibus ponere nō solebat: nullū est enim
 prætermissum in his officium diligētis & moderati imperij:
 eaque si sic coluit ille qui priuatus futurus nunquā fuit,
 quonā modo retinenda sunt ijs quibus imperiū ita datum
 est, vt redderent, & ab ijs legibus datū est, ad quas reuertē
 dū est? Ac mihi quidē videtur huc omnia esse referēda ab
 ijs qui præsunt alijs, vt ij qui erunt eorum in imperio, sint
 quam beatissimi: quod tibi & esse antiquissimū & ab ini-
 tio fuisse, vt primū Asiā attingisti, constāte fama atque om-
 niū sermone celebratū est. Est autē non modo eius qui so-
 cijs & ciuibus, sed etiā eius qui seruis, qui mutis pecudibus
 præsit, eorū quibus præsit cōmodis vtilitatique seruire,
 Cuius quidē generis constare inter oēs video, abste sum-
 mā adhiberi diligentiam: nullū æs alienū nouū contrahi ciui-
 tatibus, veterē autē magnō & graui multas abs te esse li-
 beratas vrbes: cōplureis dirutas ac penē desertas, in qui-
 bus vnā Ionix nobilissimā, alterā Carix, Samū & Halicar-
 nassum per te esse recreatas: nullas esse in oppidis sedition-

nes, nullas discordias: prouideri abs te, vt ciuitates opti-
 matū cōsilijs administrētur: sublata Mysiæ latrocinia: cæ-
 des multis locis repressas: pacem tota prouincia constitutā
 neq; solū illa itinerū atque agrorū, sed multò etiā plura &
 maiora oppidorū & furta, & latrocinia esse depulsa. Remo-
 tā à fama & à fortunis, & ab otio locupletū, illā acerbissi-
 mā ministrā Prætorū auaritię calūniam: sūptus & tributa ci-
 uitatū ab omnib⁹ qui earū ciuitatū, sineis incolāt, tolerari
 æquabiliter: facillimos esse aditus ad te patēre aures tuas
 querelis omniū: nullius inopiā ac solitudinē, nō modò illo
 populari accessu ac tribunali, sed ne domo quidē tua, & cu-
 biculo esse exclusam: tuo toto denique in imperio nihil
 acerbū esse, nihil crudele, atque omnia plena clemētiā, mā
 suetudinis, humanitatis. Quātū verò illud est beneficium
 tuum, quòd iniquo & graui vectigali Aedilitorum magnis
 nostris sūmultatib⁹ Asia liberaasti? Enimuerò si vnus homo
 nobilis queritur palām te, quid edixeris ne ad ludos pecu-
 niæ decernerentur, H. S. CC. sibi eripuisse, quanta tandem
 pecuniæ penderetur, si omniū nomine quicumque Romæ
 ludos facerent, quod erat iam institutū, erogaretur? Quan-
 quā has querelas hominū nostrorū illo cōsilio oppressim⁹
 q̄ in Asia nescio quonā modo, Romæ quidē nō mediocri
 cum admiratione laudat: quòd cum ad tēplum monimē-
 tūque nostrū ciuitates pecunias decreuissent: cūque id
 & pro magnis meis meritis & pro tuis maximis beneficijs,
 summa sua volūate fecisset: nominatimque lex exciperet.
 vt ad tēplum monumentūque carpere liceret: cūque id
 quod dabatur, nō esset interituum, sed in ornāmētis tēpli
 futurum, vt nō mihi potius quàm Populo Romano ac dijs
 immortalib⁹ datū videretur: tū id in quo erat dignitas, erat
 lex, erat eorū qui faciebāt volūtas accipiēdū nō putauī, tū
 alijs de causis, tū etiā vt animo equiore ferrēt ij quib⁹ nec
 deberetur, nec liceret. Quapropter incūbe toto animo &
 studio omni in eam rationē qua adhuc vsus es, vt eos quos
 nra fidei potestatiq; S. P. Q. R. cōmisit & credidit, diligas &
 omn

omni ratione tucare, vt esse quàm beatissimos v. l. Quod si te fors Afris aut Hispanis aut Gallis præfecisset in manibus ac Barbâris nationib⁹: tñ esset humanitatis tuæ, cõsuleret eorũ cõmodis & vtilitati, salutique seruite. Cũ vero ei generi hominũ præsim⁹, nõ modo in quo ipsa sit, se leniã à quo ad alios peruenisse putetur humanitas: certè ijs eam potissimũ tribuere debem⁹, à quibus accepim⁹. Non enim me hoc iam dicere pudebit, præferim in ea vita atque ijs rebus gestis, in quibus nõ potest resiliere inertia aut lenitatis vlla suspitio, nos ea quæ cõsecuti sumus, his studijs & artibus esse adeptos, quæ sint nobis Græciæ monumentis disciplinisque tradita. Quare præter cõmunem fidẽ, quæ omnib⁹ debetur, præterea nos isti hominũ gñi præcipuè debere videmur, vt quorũ præceptis sum⁹ eruditi, apud eos ipsos q̄ ab ijs didicerimus, velim⁹ exprõmere. Atque ille quidẽ princeps ingenij & doctrinæ Plato tũ denique fore beatas Respub. putauit, si aut docti & sapiẽtes homines eas regere cõpissent, aut qui regerẽt, omne suũ studiũ in doctrina ac sapiẽtia collocasset. Hãc cõiũctionẽ videlicet potestatis ac sapiẽtiæ, saluti censuit ciuitatibus esse posse: q̄ fortasse aliquã vniuersã Reip. nostrẽ, nũc quidẽ pfectõ isti prouinciæ cõtigit, vt is in ea sũmã potestatẽ haberet, cui in doctrina, cui in virtute atque humanitate percipiendã, plurimũ à pueritia studij fuisset & tẽporis. Quare cura vt hic ãnus, qui ad laborẽ tuũ accessit, idẽ ad salutẽ Asiẽ progat⁹ esse videatur, quoniã in te retinẽdo fuit Asia felicior, quàm nos in deducẽdo p̄fice vt latitiæ puinciẽ desideriu nostrũ leniatur. Etenim si, in p̄merẽdo vt tibi tãt honores haberẽtur, quãti haud scio in nemini, fuisti omniũ diligentissimus, multõ maiorem in his honorib⁹ tuẽdis adhibere diligẽtiã debes. Et quidẽ de isto gñe honorũ quid sentirẽ scripsi ad te ante. Semp̄ eos putauĩ, si vulgares essent, vileis: si temporis causa constituerentur, leueis, si verõ (id quod ita factum est) meritis tuis tribuerentur, existimabam multam tibi in his tuendis operam esse ponendam. Quare

quoniam

quoniã in istis vrbibus cū sūmō imperio & potestate versa
 ris, in quib⁹ tuas virtutes cōsecratas, & in deorū numero
 collocatas vides: in omnibus rebus quas statues, quas de-
 cernes, quas ages, quid tātis hominū opinionibus, tātis de
 te iudicijs, tātis honoribus debeas, cogitabis. Id autē erit
 eiusmodi, vt cōsulas omnibus, vt medeare incōmodis ho-
 minū, prouideās saluti, vt te parētē Asiæ & dici, & haberi
 velis. Arque huic tuæ voluntati ac diligētīæ difficultatem
 magnā afferūt publicani: quibus si aduersamur, ordinē de
 nobis optimē meritū, & per nos cū Rep. cōiunctū, & à no-
 bis, & à Rep. disūgemus: si autē omnibus in rebus obse-
 quemur, funditus eos perire patiemur, quorū nō modo sa-
 luti, sed etiā cōmodis cōsulere debem⁹. Hęc est vna (si ve-
 re cogitare volumus) in toto imperio tuo difficultas. Nā
 esse abstinetē, cōtinere oēs cupiditates suos coercere, &
 iuris æquabilē tenere rationē, facilē te in rebus cognoscē-
 di, in hominibus audiēdis, admittēdisque præbere, præcla-
 rū magis est, quàm difficile. Nō est enim positū in labore
 aliquo, sed in quadā inductione animi atque volūtate. Illa
 causā publicanorū quantā acerbitatē afferat socijs, intelle-
 ximus ex ciuib⁹, qui nuper in portorijs Italiæ tollendis,
 nō tã de portorio, quàm de nōnullis iniurijs portitorū que-
 rebantur. Quare nō ignoro qd socijs accidat in vltimis ter-
 ris, cū audiuerim, in Italia querelas ciuiū. Hic te ita versari,
 vt & publicanis satisfacias, præsertim publicis male redē-
 ptis, & socios perire nō sinas, diuinæ cuiusdā virtutis esse
 videtur, id est, tuæ. Ac primū Græcis, id quod acerbissimū
 est, quòd sunt vectigales, nō ita acerbū videri debet, pro-
 pterea quòd sine imperio Pōp. Rom. suis institutis, per se
 ipsi ita fuerūt. Nomē autē publicani aspernari nō possūt,
 qui pēdere ipsi vectigal sine publicano nō potuerūt, quòd
 ijs æqualiter Sylla descriperat. Non esse autē leniores in
 exigēdis vectigalibus Græcos, quàm nostros publicanos,
 hinc intelligi potest, quòd Caunij nuper oēs, ex insulis que
 erāt ab Sylla Rhodijs attributæ, cōfugerunt ad Senatū, no-

bis vt potius vectigal, quàm Rhodijs penderét. Quare nomē publicani neque ij debēt horrere, qui semper vectigales fuerūt: neque ij aspernari, qui per se pendere vectigal nō potuerūt: neque ij recusare, qui postulauerunt. Simul & illud Asia cogitet, nullā à se neque belli externi, neque discordiarū domesticarū calamitatē abfuturā fuisse, si hoc imperio nō teneretur. Id autē imperiū cū retineri sine vectigalibus nullo modò possit, æquo animo parte aliqua suorū fructuū pacē sibi sempiternā redimat atque otiiū. Quod si genus ipsum & nomē publicani nō in quo animo sustinebūt, poterūt ijs cōsilio & prudētia tua reliqua videri mitiora. Possunt in pactionibus faciēdis nō legē spectare censoriā, sed potius cōmoditatē cōficiēdi negotij, & liberationē molestiæ. Potes etiā tu id facere, quod & fecisti egregiē, & facis, vt cōmemores quāta sit in publicanis dignitas, quātū nos illi ordini debeamus, vt remoto imperio ac vi potestatis & fasciū, publicanos cū Græcis gratia atque autoritate cōiungas. Sed & ab ijs, de quib⁹ optimē tu meritus es, & qui tibi omnia debent, hoc petas, vt facilitate sua, nos eam necessitudinē, quæ est nobis cū publicanis, obtinere & cōseruare patiātur. Sed quid ego te hac hortor, quæ tu nō modo facere potes tua spōte sine cuiusquā præceptis sed etiā magna iā ex parte perfecisti? non enim desistit nobis agere quotidie gratias honestissimæ & maximæ societates: quod quidē mihi idcirco iucūdius est, quod id ē faciūt Græci. Difficile est autē ea, quæ cōmodis, vtilitate, & propē natura diuersa sunt, volūtate cōiūgere. At ea quidē quæ suprascripta sunt, nō vt te instituerē scripsi (neq; enim prudētia tua cuiusquā præcepta desiderat) sed me in scribēdo cōmemoratio tuæ virtutis delectauit: quanquā in his literis lōgior fui, quàm aut vellē, aut quàm me putauī fore, Vnū est quod tibi ego præcipere nō desinam, neque te patiar (quātū in me erit) cū exceptione laudari. Omnes enim qui istinc veniūt, ita de tua virtute, integritate, humanitate cōmemorāt, vt in tuis summis laudibus excipiāt vnā iracundiā.

diā. Quod vitium, cū in hac priuata, quotidianaque vita leuissimum esse animi atque infirmi videtur: tum verò nihil est tam deforme, quā ad summū imperiū etiā acerbitatē naturæ adiungere. Quare illud nō suscipiā, vt quæ de iracūdia dici solēt a doctissimis hominib⁹, ea tibi nūc exponā, cū & nimis lōg⁹ esse nobis, & ex multorū scriptis ea facile possis cognoscere. Illud q̄ est epistolæ propriū, vt is ad quē scribitur, de his reb⁹ quas ignorat, certior fiat, prætermittendū esse nō puro. Sic ad nos oēs ferè deferūt, nihil, cū absit iracūdia, se fieri posse iucundi⁹. Sed cum te alicui⁹ improbitas, peruersitasque cōmouerit, sic te animo incitari, vt ab omnib⁹ tua desideretur humanitas. Quare quoniā in eam rōem vitæ nos, nō tā cupiditas quædam gloriæ, quàm res ipsa ac fortuna deluxit, vt sempitern⁹ sermo hominū de nobis futurus, sit caueamus quantum effice, e & consequi possumus, ne q̄ in nobis insigne vitium fuisse dicatur. Neque ego hoc nunc contendo, q̄ fortasse cum in omni natura, tum iam in nostra ætate difficile est, mutare animū, & siquid est penitus insitum moribus, id subito euellere: sed te illud admoneo vt si hoc plenè vitare non potes, quòd antè occupatur anim⁹ ab iracūdia, quàm prouidere ratio potuit, ne occuparetur, te antè compares, quòd quidiēque meditare resistendum esse iracūdia: cumque ea maximè animū moueat, tum tibi esse diligentissimè linguā continendam: quæ quidem mihi virtus non interdum minor videtur, quàm omnino non irascit. Nam illud non solum est grauitatis, sed nōnunquam etiam lēritudinis. Moderari vero & animo & orationi cum sis iratus, aut etiam tacere & tenere in sua potestate motū animi & dolorē, etsi non est perfecta sapiētia, xñ est nō mediocris ingenij. Atque in hac genere multò te esse iam cōmodiorem mitiorēque nūtiat. Nulle tuæ vehemētiores animi cōcitationes nulla maledicta ad nos, nullæ cōtumeliæ perferuntur: quæ cū abhorrent à literis, ad humanitate. tū verò cōtraria sūt imperio ac dignitati. Nā si implacabiles iracūdiæ sint, sūma est acerbitas

An autē exorabiles; sūma lenitas: que tñ (vt in malis) acerbi-
 tati autē potēda est. Sed quoniā prim⁹ ann⁹ habuit de hac
 reprehensione plurimum sermonis, credo propterea, quōd
 tibi hominū iniuria, quōd auaritia, quōd insolētia præter
 opinionem accidebat, & intolerabilis videbatur: secun-
 dus autē multo lenior, q̄ & consuetudo & ratio & (vt ego
 arbitror) mee quoque literę te patientiorē, leniorēque
 fecerunt: tertius annus ita esse debet emendatus, vt ne mi-
 nimam quidē rē quisquam possit vllam reprehendere. Ac
 iam hoc loco nō hortatione, neque præceptis, sed precib⁹
 tecū fraternis ago, totū vt animū, curā cogitationēq; tuā
 ponas in omniū laude vndique colligēda. Quōd si in me-
 diocri statu sermonis ac prædicationis nostrę res essent, ni-
 hil abs te eximiū, nihil præter aliorū cōsuetudinē postula-
 retur. Nūc verō propter earū rerū in quib⁹ versati sumus,
 splēdorē & magnitudinē, nisi sūmā laudē ex ista prouincia
 assequimur, vix videmur sūmā vituperationē posse vitare.
 Et nostra ratio est, vt oēs boni tum faueāt, tum etiā à no-
 bis oēm diligētiā, virtutēque & postulēt & expectēt: oēs
 autē improbi, quōd cum ijs bellū suscepim⁹ sempiternū, vel
 minima re ad reprehendendū cōtēti esse videātur. Quare
 quoniam eiusmodi theatrū toti⁹ Asię virtutib⁹ est datū, cele-
 britate referētissimū, magnitudine amplissimū, iudicio eru-
 ditissimū, natura autē ita resonās, vt vsque Romā signifi-
 cationes, vocēsque referātur: cōtēde quæso atque elabora,
 nō modō vt his reb⁹ dign⁹ fuisse, sed etiā vt illa omnia tuis
 artib⁹ superasse videare. Et quoniam mihi casus vrbānam,
 in magistratibus administrationem Reip. tibi prouincialē
 dedit, etsi mea pars nemini cedit, fac vt tua ceteros vincat.
 Simul & illud cogita, nos non dereliqua & sperata gloria
 iā laborare, sed de parta dimicare. Quæ quidē nō tū expectē-
 da fuit, quā tuenda nobis est. Ac si mihi quicquam esset
 abs te separatū, nihil ampli⁹ desiderarē hoc statu, qui mihi
 iam partus est. Nunc verō res sic sese habet, vt nisi omnia
 tua facta atque dicta nostris reb⁹ istinc respōdeāt, ego me
 meis

meis tātis laboribus, atisque periculis, quorū tu omnium par-
 ticeps fuisti, nihil cōsecutū putē. Quod si vt amplissimū no-
 men consequeremur, vnus præter ceteros adiuuisti: certē
 idē vt id retineamus, præter ceteros laborabis. Non est ti-
 bi his solis vtendū existimationibus ac iudicijs, qui nunc
 sunt hominū, sed his etiā qui futuri sunt: quanquā illorum
 erit verius iudiciū obtreptatiōe & maleuolētia liberatum.
 Denique illud etiā debes cogitare, nō te tibi soli gloriam
 quærere: quod si esset, tamē nō negligeres, præsertim cum
 amplissimis monumentis consecrare voluisses memoriā no-
 minis tui, sed ea tibi est cōmunicanda mecū, prodenda libe-
 ris nostris. In qua cauendū est, ne si negligētior fueris, nō
 solum tibi parū consuluisse, sed tuis etiā inuidisse videaris.
 Atque hæc non eō dicuntur, vt te oratio mea dormientē
 excitasse, sed potius vt currentē incitasse videatur. Facies
 enim perpetuō, quæ fecisti, vt oēs æquitatē tuā, tēperatiā,
 seueritatē, integritatēque laudent. Sed me quædā tenet,
 propter singularē amorē, infinita in te auiditas gloriæ: quā
 quam illud existimo, cū iā tibi Asia, sicut vnicuique sua do-
 mus, nota esse debeat, cū ad tuā summam prudentiā rātus
 vsus accellerit, nihil esse quod ad laudē attineat, quod tu
 non optimē perspicias, & tibi non sine cuiusquā hortatio-
 ne in mētē veniat, quotidie. Sed ego qui cū tua lego, te au-
 dire, & qui cū ad te scribo, tecū loqui videor: idcirco & tua
 longissima quaq; epistola maximē delector, & ipse in scri-
 bendo sæpe sum longior. Illud te ad extremum & oro &
 hortor, vt tanquā poetæ boni & actores industrii solent,
 sic tu in extrema parte & conclusionē muneris ac negotij
 tui diligentissimus sis, vt hic tertius annus imperij tui tan-
 quā tertius actus pfectissimus atq; ornatissimus fuisse vi-
 deatur. Id facillimē facies, si me (cui semper vni magis quā
 vniuersis placere voluisti) tecū semper esse putabis, & om-
 nibus his rebus, quas dices ac facies, interesse. Reliquū est,
 vt te orem vt valetudini tuæ, si me & tuos omnes valere
 vis, diligentissimē seruias.

